

ARSBERATTELSE 2017

Innehåll

Verkställande direktören har ordet.	3
---	---

HANSEL AB

Strategi och vision	5
Hansel i korthet	6
Nyckeltal år 2017	7
Organisation och affärsverksamhet	9
Intern revision.	12
Stor efterfrågan på Hansels tjänster	13
Yrkeskunniga personer med en kompetens som man vågar stöda sig på	14
Kundens framgång i fokus	16
Konkrete till spetsprojekten	17
Personal.	18
Hansel förnygrades	19

EKONOMI

Inköpscentralens verksamhet	24
Bolagets ekonomiska ställning och verksamhetens nyckeltal	25
Bolagets tjänster	26
Översikt över händelserna år 2017	27
Risker och riskkontroll	28
Personal och organisation	29
Utsikter och mål för år 2018	30
Styrelsens framställan om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat	31
Resultaträkning	32
Balansräkning	33
Kassaflödesanalys	34
Noter till bokslutet	35
Revisionsberättelse	40

ANSVARIGHET

Styrning av ansvarsfullhet	42
Väsentlighetsanalys	43
Samhällsåtagande 2050	44
Intressentgrupper	45
Internationellt samarbete för att utveckla offentliga upphandlingar	49
Ansvarsfullhet utvecklas på många fronter	50
Mer ansvarsfulla upphandlingar som en del av kundernas vardag	51
Hansels ansvarsrapportering	52

Ekonomiskt ansvar

Formler för räkning av nyckeltal	53
Styrning av ekonomiskt ansvar	54
Skatteavtryck	55

Etiska riktlinjer	56
Arbetsanvisningar till hjälp dagligen	57
Samordnade upphandlingar spar på offentliga medel.	58
Mätningen av genomslagskraften utvecklas	59
Digitalisering effektiviserar upphandlingar	60
Handi-programmet gör processerna smidigare	62
En öppen förvaltning är en gemensam fördel	63
Belönad öppenhet	64
Ansvarsfulla upphandlingar.	65
Nya lösningar för gamla utmaningar	66
Innovativa offentliga upphandlingar	68
Det nya kompetenscentret förenar.	69
Siktet inställt på en fungerande marknad	70
Nöjda kunder och leverantörer	72
Reglerad offentlig upphandling.	74
Överklagan av konkurrensutsättning och rättsbehandling.	75

Socialt ansvar

Sociala aspekter inkluderas i avtalsvillkoren	76
Åtkomlighet lyftes upp agendan	77
Ansvarsfullare elektronik till staten	78
Säkra, moderna lösningar.	79
Skydd av personuppgifter	80
Bättre kunskande, bättre upphandlingar	81
Hackathon om upphandling av experttjänster	82
Mot en kundstyrd kultur	83
Bra mottagande för chatten med snabba svar	84
Hansel är en bra arbetsplats	85
Nya arbetsformer	86

Miljöansvar

Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ett ramavtal	87
Miljöaspekterna underströks i bilramavtalet	91
Green Office-nätverksmöte vid Hansel: Ansvarstagande vid upphandlingar.	92
Hansel minskar sitt ekologiska avtryck.	94

GRI

GRI-index	96
Oberoende bestyrkanderapport	102

Verkställande direktören har ordet

Ett år av tillväxt och utveckling

Hansel har ett år av tillväxt bakom sig. En rekordvolym uppnåddes vad gäller såväl samordnade upphandlingar som kundspecifika konkurrensutsättningstjänster. Med våra avtal gjordes samordnade upphandlingar till ett värde på 826 miljoner euro. Därtill var vi med och gav konsultation i 132 konkurrensutsättningar hos våra kunder till värde på sammanlagt över 500 miljoner euro.

Hos oss inrättades också en ny enhet, som har till uppgift att hjälpa kunderna att utveckla sin egna upphandlingsverksamhet. Det har varit en glädje att lägga märke till hur vår nya tjänst, utveckling av upphandlingsverksamheten, tagits emot. Samarbetet mellan våra kunder och experter har löpt fint och redan nu kan det urskiljas hur olika analysverktyg och de nya förfaringssätten bidrar till att effektivisera den offentliga upphandlingen. Det står klart att kunskapsledning kommit för att stanna och vi främjar detta också inom ramen för statskoncernens gemensamma Tietokiri-projekt, som inleddes i slutet av året.

Tillväxten i affärsverksamheten och de ökade tjänsterna har syns också i antalet anställda – antalet kompetenta

hanselmedarbetare uppgår redan till cirka 90. Jag är verkligen stolt över denna grupp av yrkeskunniga personer och deras arbete.

Betydande utvecklingsåtgärder har vidtagits också vad gäller digitalisering av upphandlingen. Med stöd av Europeiska unionen har vi automatiserat granskningen av myndighetsuppgifter i offentliga upphandlingar. Flera utbildningsevenemang ordnades kring detta tema. I september publicerade vi tjänsten Tutkihankintoja.fi, som väckte också internationellt intressen. Den erbjuder information om de upphandlande enheternas inköp på ett öppet sätt för allmänheten. Projektet var en inspirerande erfarenhet för alla medverkande och ett bra bevis på försökskulturens kraft. Genom att modigt kavla upp ärmarna uppnådde vi något unikt.

Också vad gäller våra traditionella basprodukter, samordnade upphandlingar, väntar nya vindar. I november började pilotprojektet kring det första dynamiska upphandlingssystemet (Dynamic Purchasing System – DPS). Nästa år kommer flera DPS jämsides med de bekanta ramavtalen, vilka möjliggör att leverantörerna kommer

Tillväxten i Hansels affärsverksamhet innebär i praktiken större besparingar av gemensamma medel.

med i ett avtalssystem mitt under avtalsperioden. Vi väntar med intresse på hur denna verksamhetsmodell motsvarar våra kunders behov.

Tillväxten i Hansels affärsverksamhet innebär i praktiken större besparingar av gemensamma medel. I syfte att mäta inverkan av besparingarna och vår övriga verksamhet har vi utvecklat nya arbetsredskap, med vilka framgångarna synliggörs på ett konkretare sätt. Vid sidan om besparingar producerar vi också mycket annat värde: Med vår kompetens tryggar vi att de produkter och tjänster som upphandlas är högklassiga, avtalen är funktionella och att upphandlingarna är innovativa. Därtill hjälper vi de upphandlande enheterna att lära sig nytt.

Utgångspunkten för all vår verksamhet är ansvarsfullhet, som vi arbetat för redan under en lång tid: Till exempel har så gott som alla våra avtal om samordnade upphandlingar redan fått Hansels egna miljömärke. I år tog vi ett nytt steg för att främja socialt ansvar, då vi i samarbete med Finnwatch upprättade en Code of Conduct

som säkerställer tillgodoseendet av mänskliga rättigheter i IT-upphandlingar. Efter att vi fått mer erfarenhet tas detta verktyg med säkerhet i mer omfattande drift. Vi har också varit med och berett inrättandet av kompetenscentret för innovativa offentliga upphandlingar. Landets regering har ställt bland annat en tilltagande cirkulär ekonomi som mål för det nätverksbaserade centret.

Vi har ett fint gäng som betjänar kunderna, vårt servicebud utvecklas och digitaliseringen för på många sätt upphandlingsverksamheten framåt. Vårt arbete är betydelsefullt med tanke på samhället. Utifrån detta utgångsläge ser vi framemot det nya verksamhetsåret, som för med sig bland annat landskapsreformen. Också vad gäller denna kommer vi att medverka starkt med vår kompetens.

Anssi Pihkala

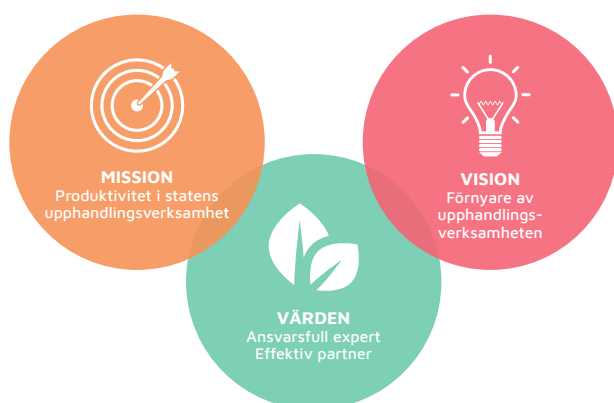
Strategi och vision

Hansels vision är att vara en förnyare av upphandlingsverksamheten. Bolagets strategiska mål är kopplade till systematiska och välstyrda statliga upphandlingar som genomförs på ett ansvarsfullt och kundorienterat sätt genom att utnyttja elektroniska arbetsredskap. Den strategi som Hansels styrelse godkände i maj 2016 sträcker sig till år 2020. Den upprättades inom ramen för en process som leddes av ledningsgruppen. Såväl personalen som styrelsen deltog aktivt i definitionen av målen.

Hansel deltar aktivt i flera gemensamma utvecklingsprojekt för statskoncernen. Av dessa digitaliserar Handi-programmet den statliga upphandlingen på ett övergripande plan, medan Tietokiri revolutionerar den offentliga förvaltningen med kunskapsledning. I slutet av år 2017 var vi också med och satte igång det nätverksbaserade kompetenscentret för hållbara och innovativa offentliga upphandlingar, som inleder sin verksamhet i mars 2018.

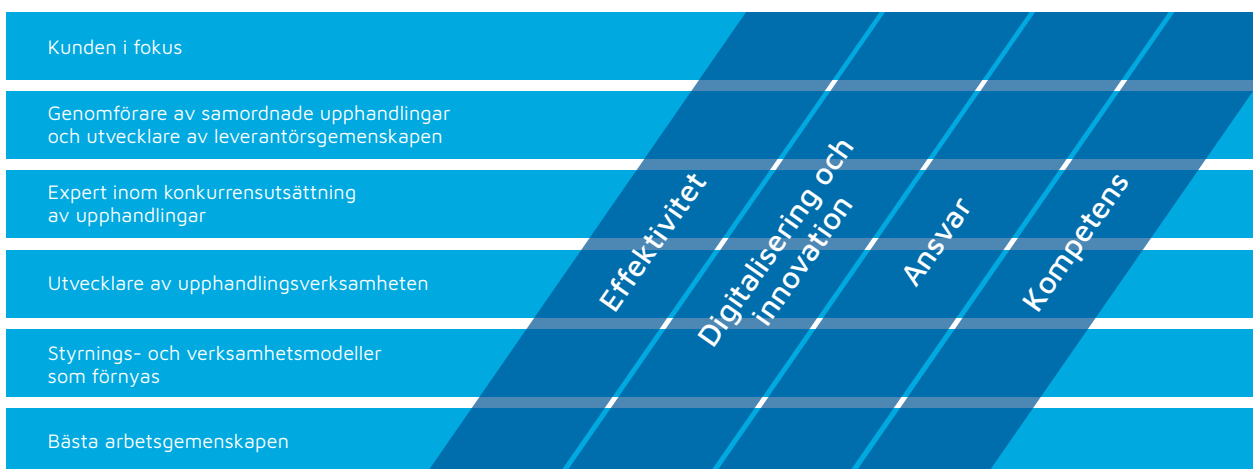
År 2017 var det i enlighet med strategin möjligt att utöka den kundspecifika expertservicen, då enheten för utveckling av upphandlingsverksamheten inledde sin verksamhet. Också de analys- och rapporteringsverktyg som anknyter till upphandlingsstyrningen utvecklades, och anknutna tjänster erbjöds till kunderna i större utsträckning. Hansel-Akademien erbjöd coachningsdagar för arbetstagarna, vilka fokuserade på identifiering av kundbehov och inriktning av servicen utifrån dessa. Vad gäller de strategiska fokusområdena har vi kommit längst vad gäller kompetens inom konkurrensutsättning av upphandlingar: i nöjdhetssenkäten gav kunderna ett betyg på nästan 4,5/5 för detta delområde.

Ansvarsaspekter är en fast del av Hansels styrning. I konkurrensutsättningarna av ramavtal ställs ansvarsrelaterade krav och i utvecklingstjänsterna har en modell för ansvarsfulla upphandlingar upprättats för kunderna. Ett nytt initiativ år 2017 utgjordes av den code of conduct som upprättades för styrning av det sociala ansvaret i anknytning till datorupphandling, vilken i fortsättningen också anpassas så att den lämpar sig för övriga ramavtal. Inom Hansels egen verksamhet är ansvarsaspekterna kopplade till minskade miljökonsekvenser, god ekonomiförvaltning, effektiv resursanvändning, välbefinnande hos personalen och utveckling av kund- och leverantörsnöjdheten.

Strategiska fokusområden

GÖRS MÖJLIGT AV

Hansel i korthet

Hansel Ab är ett icke-vinstdrivande statsägt aktiebolag, vars mål är att generera besparingar för staten med en resultatgivande upphandlingsverksamhet. Hansel konkurrensutsätter och administrerar ramavtal om upphandling av tjänster och produkter. Förutom samordnade upphandlingar erbjuder Hansel sina kunder experttjänster inom upphandling: kompetens inom konkurrensutsättning, juridiska tjänster och utvecklingstjänster för upphandlingsverksamheten. År 2017 inleddes också det första pilotprojektet kring det dynamiska upphandlingssystemet, med vilket en ny form av samordnade upphandlingar utvecklas.

Inköpscentralen främjar med sin verksamhet upphandlingar av god kvalitet och opartiskt bemötande av leverantörerna under konkurrensutsättningarna. Hansels mål är att ordna konkurrensutsättningar på så sätt att marknaden fungerar effektivt och konkurrens uppstår.

Hansels roll och uppgift som inköpscentral har fastställts i lagstiftningen om offentlig upphandling, lagen om Hansel Ab och statens upphandlingsstrategi. Bolagets kunder består av ministerier och ämbetsverk som är underställda dem samt vissa andra statliga enheter.

Hansel finansierar verksamheten genom att ta ut serviceavgifter för ramavtalen av leverantörer och sälja experttjänster. Serviceavgiften, som baserar sig på genomförda upphandlingar, kan uppgå till högst 1,50 procent. Den genomsnittliga serviceavgiften år 2017 var

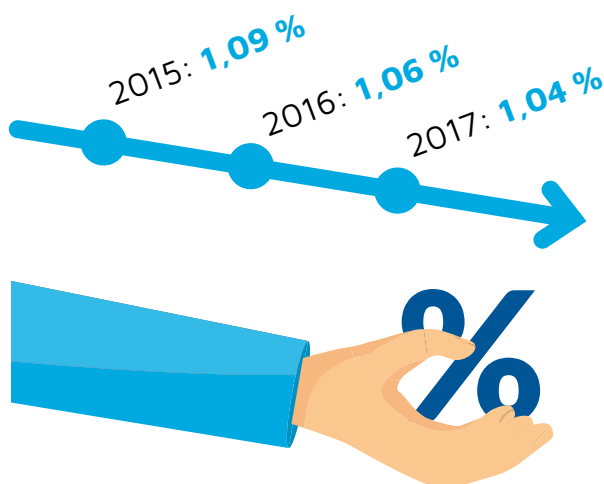
1,04 procent (1,06 procent år 2016). Finansministeriet ansvarar för ägarstyrningen av bolaget.

Hansels egna upphandlingar uppgick till 3,1 miljoner euro år 2017. I upphandlingarna utnyttjas bolagets ramavtal alltid då det är möjligt. Om ramavtal som lämpar sig för upphandlingen inte är tillgängliga, görs upphandlingen enligt bolagets processer.

Hansel är medlem i följande organisationer:

- EGN Suomi oy
- FiBS ry
- International Technology Law Association
- Föreningen för offentliga upphandlingar rf
- Helsingforsregionens handelskammare
- Henkilöstöjohdon ryhmä – HENRY ry
- Meeting Professionals International
- Oy Nooan Arkki AB (Green Office)
- Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf
- Sisäiset tarkastajat ry
- ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry
- Suomen Liikematkayhdistys ry
- Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry
- Suomen Tilaaavastuu oy
- Tiekke Utvecklingscentralen för Informationssamhälle rf

Serviceavgiftens utveckling

Nyckeltal år 2017

Med i upphandlingar på över

1 300 000 000

euro

Samordnade upphandlingar

800 M€

Konkurrensutsättningar enligt kund

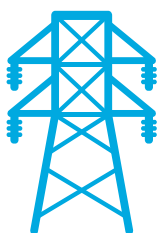
500 M€

Ramavtal TOP3

Företagshälsovårdens
tjänster

61 M€

Elektricitet

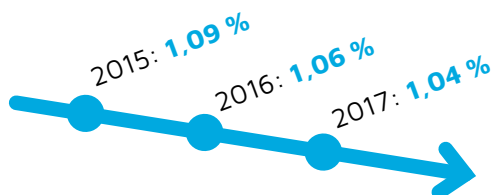
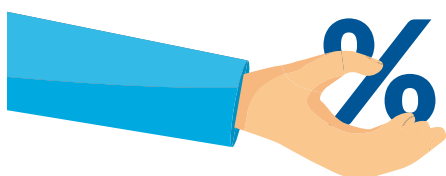
60 M€

Datorer

54 M€

Genomsnittlig serviceavgift i samordnade upphandlingar

177

konkurrensutsättningsprojekt
enligt kund

300

dagar av utveckling av kundernas
upphandlingsverksamhet

Organisation och affärsverksamhet

Hansels organisation utgörs av en personal på 94 experter och en styrelse som väljs av bolagsstämman. Styrelseordförande är Statskontorets generaldirektör Timo Laitinen. Styrelsen består av fem styrelseledamöter, varav en är personalrepresentant. Styrelseledamöterna är inte med i den operativa ledningen för bolaget.

Hansels ledningsgrupp utses av styrelsen på framställan av verkställande direktören. År 2017 bestod ledningsgruppen av fem personer inklusive verkställande direktören: verkställande direktör Anssi Pihkala (f. 1963), kategoridirektör Susanna Närvänen (f. 1963), direktör för juridiska ärenden Eija Kontuniemi (f. 1966), ekonomidirektör Kirsi Koivusaari (f. 1966) och kunddirektör Petri Kalavainen (f. 1962).

I utnämningen av bolagsstyrelsen och ledningsgruppen iakttas statens principer om ägarstyrning, som säkerställer bland annat jämlikhet.

I sitt beslutsfattande följer Hansel Finlands aktiebolagslag och Hansels bolagsordning. Hansel har ett kontor som är beläget i Huvudposthuset i Helsingfors. Hansel har ingen verksamhet utomlands.

Affärsverksamhet

Hansels affärsverksamhet är indelad i tre områden: samordnade upphandlingar, konkurrensutsättningstjänster och utvecklingstjänster för upphandlingsverksamheten. Utvecklingstjänsterna avskildes till en egen enhet från och med 1.1.2017. Detta är ett av bolagets strategiska fokusområden.

Risker förknippade med bolagets affärsverksamhet kartläggs tillsammans med en extern risksakkunnig med en matrisanalys en gång per år. Vid kartläggningen år 2017 identifierade ledningen två betydande risker, av vilken den ena gällde tillgången till personal och den andra ändringar i lagstiftningen och rättspraxis.

Samordnade upphandlingar

Med samordnade upphandlingar avses ramavtal och dynamiska upphandlingssystem, via vilka Hansels kunder kan skaffa produkter och tjänster. Med samordnade upphandlingar avtalas de allmänna villkoren för upphandlingsavtalet, till exempel upphandlingsobjektet, priserna och parternas ansvar och skyldigheter. Genom att använda Hansels avtal kan en kund säkerställa att en upphandling är lagenlig och underlätta avtals- och leverantörshanteringen. Vid samordnade upphandlingar granskar Hansel leverantörernas lämplighet och övervakar också att leverantörerna fullgör avtalsplikterna och iakttar lämplighetsvillkoren under avtalsperioden.

Besparingar uppkommer genom att på en gång konkurrensutsätta en tillräckligt stor upphandling av produkter och tjänster för behoven bland så många kunder som möjligt. Samordnade upphandlingar inbringar betydande besparingar för staten såväl vad gäller priser som processkostnader för upphandlingar.

Hansel stöder sina kunder i så kallade förenklade konkurrensutsättningar inom ramen för samordnade upphandlingar. I Minikisa Plus-tjänsten genomför Hansel

Hansel konkurrensutsätter leverantörerna

en skräddarsydd upphandling enligt nycklarna i handen-principen.

Konkurrensutsättnings- och juridiska tjänster

Konkurrensutsättningstjänster är nödvändiga då ett ramavtal eller ett dynamiskt upphandlingssystem inte är tillgängligt för ett upphandlingsobjekt. Hansels konkurrensutsättningskonsulter och jurister är förtrodda med offentlig upphandling, konkurrensutsättning och avtals-

rätt. Genom att använda experttjänster är det möjligt att förvissa sig om att upphandlingarna konkurrensutsätts enligt reglerna, med bästa möjliga avtalsvillkor och med hänsyn till pris-, kvalitets- och ansvarsomständigheter. Detta frigör arbetstid andra uppgifter hos kunden, minskar den upphandlande enhetens risker och främjar spridning av bästa praxis.

stöd för konkurrensutsättningen och projektledningen

expertis inom upphandlingslagen

en smidig konkurrensutsättningsprocess

arbetstid för dina andra uppgifter

bra avtalsvillkor

mindre risker och kostnadsbesparingar

högklassiga produkter och tjänster

främjande av innovationer

beaktande av ansvarsfullhet

Utveckling av upphandlingsverksamheten

Tjänsterna för utveckling av upphandlingsverksamheten främjar en effektiv och ekonomisk upphandling och organisationens förmåga att förnya sig. Experterna erbjuder analystjänster, förslag och lösningar för en effektiv

styrning och ett ansvarsfullt genomförande av upphandlingarna. De har tillgång till mångsidiga verktyg och information för att analysera upphandlingsverksamhetens nuläge och förbättra genomslagskraften. Utvecklingsprocesserna uppkommer i ett tätt samarbete med kunden.

UTVECKLINGSPROCESSEN

UTGÅNGS-SITUATIONEN

Vi analyserar nuläget för upphandlingen

MÅL

Vi ger en utvecklingsrekommendation och ställer mål tillsammans.

PLANERING

Vi utarbetar en åtgärdsplan.

GENOMFÖRANDE

Vi vidtar gemensamt överenskomna åtgärder.

Organisation

Kategorihantering

ansvarar för konkurrensutsättningen och utvecklingen av samordnade upphandlingar och avtals- och leverantörshanteringen för samordnade upphandlingar. Experter inom olika branscher och konkurrensutsättning arbetar vid enheten.

Klientrelationer och stöd för upphandlingar

Enheten ansvarar för bolagets försäljningsverksamhet, säljfrämjande verksamhet, marknadsföring och kundservice samt för stöd till kunder inom samordnade upphandlingar. Teamet Upphandlingsstöd betjänar och hjälper kunderna i interna förenklade upphandlingar inom ramavtalen och de dynamiska upphandlingssystemen.

Juridiska ärenden och konkurrensutsättning

Enheten erbjuder statsförvaltningens kunder experttjänster inom upphandlingar i anslutning till genomförande av konkurrensutsättningar och juridiska experttjänster. Därtill deltar enheten i konkurrensutsättningen av samordnade upphandlingar och avtalshandlingar samt upphandlingsrelaterade utvecklingsprojekt.

Utveckling av upphandlingsverksamheten

Enheten genomför projekt för att utveckla enskilda kunders upphandlingsverksamhet och medverkar aktivt i genomförandeprogrammet för digitalisering av upphandlingen Handi. Yrkespersoner inom styrning av upphandlingsverksamhet arbetar vid enheten.

Ekonomi, HR och kommunikation

Enheten utgörs så som framgår av namnet av stödfunktioner för ekonomi-, kommunikations- och personalförvaltningen. Enheten ansvarar för bolagets externa och interna beräkning. Kommunikationen sköter bolagets interna och externa kommunikation och ansvarsrapportering. Personalförvaltningen sköter resurstilldelningen och kompetensutvecklingen.

Digitala tjänster

ansvarar för underhållet och utvecklingen av systemen. Enheten fungerar också som en grupp som är specialiserad på elektronisk konkurrensutsättning. Enheten Digitala tjänster har en synnerligen aktiv roll i digitaliseringsrelaterade utvecklingsprojekt i statsförvaltningen.

Intern revision

Den interna revisionen har till uppgift att stöda styrelsen och verkställande direktören i övervakningsuppgifter som ska utföras enligt lag och styrelsens arbetsordning och att sköta övriga uppgifter inom intern revision och riskhantering, vilka tilldelas av verkställande direktören och styrelsen. Internrevisionen rapporterar till styrelsen.

Den interna revisionen har lagts ut på entreprenad till revisionssamfundet PricewaterhouseCoopers Oy (PwC). Styrelsen beslutade att revisionsobjekten för år 2017 utgörs av elramavtalsprocesserna, det elektroniska konkurrensutsättningssystemet och uppföljningsrevision av de interna revisionsåtgärderna åren 2014–2016.

Den revision som gällde elramavtalen genomfördes först och de observationer som gjordes i samband med denna behandlades i statens uppföljningsgrupp för elupphandling och i Hansels styrelse. Rapporteringen om övriga revisioner överlämnas till Hansels styrelse i februari 2018, då också revisionsobjekten för år 2018 överenskomts.

Stor efterfrågan på Hansels tjänster

År 2017 präglades av tillväxt hos Hansel. I och med utvecklingen av upphandlingsverksamheten ökade antalet tjänster från två till tre, och alla dessa växte också vad gäller volym under året. Också organisationens storlek ökade till följd av utvecklingen för affärsverksamheten och 28 nya arbetstagare anställdes till Hansel.

Samordnade upphandlingar

Värdet på de samordnade upphandlingarna år 2017 uppgick till 830 miljoner euro (770 miljoner euro år 2016). Antalet konkurrensutsättningsprojekt uppgick till 24 och inom dessa fattades 60 upphandlingsbeslut. Ramavtalen utvecklades för att ännu bättre svara mot behoven och preliminära utredningar startades på begäran av kunderna också vad gäller helt nya produktgrupper, såsom rekrea- tions- och kultursedlar och laboratorietillbehör. Vad gäller dessa fattas beslut om fortsättningen under år 2018. Flera utvecklingsprojekt var pågående, varav de mest betydande i kategorihanteringen var beredningen av digitalisering- en av förenklade konkurrensutsättningar i Hanki-tjänsten, vilka tas i drift år 2018 och beredning av och pilotprojekt kring idrifttagandet av det dynamiska upphandlingssys- temet. Det dynamiska upphandlingssystemet (DPS) är ett helt elektroniskt upphandlingsförfarande, som är öppet under hela förfarandet för alla leverantörer som uppfyller lämplighetsvillkoren. Satsningar gjordes också på servi- cecentralssamarbetet. I slutet av år uppgick antalet kate- gorier till 17, då fordons- och transporttjänsterna delades till två nya kategorier; fordonstjänster och transport- och logistiktjänster. Under dessa fanns det över 80 ramavtal

Experttjänster inom upphandlingar

Försäljningen av experttjänster ökade till 1,5 miljoner euro (1,3 miljoner år 2016). Experttjänster erbjöds i sam- manlagt 196 kundspecifika konkurrensutsättningar och

upphandlingsrelaterade utvecklingsprojekt (162 projekt år 2016). Konkurrensutsättningstjänsternas andel av exp- erttjänsternas omsättning var 1,26 miljoner euro. Det sammanräknade värdet på kundspecifika konkurrens- utsättningar var ungefär 500 miljoner euro (339 miljoner euro år 2016).

De största kunderna inom konkurrensutsättningstjäns- ter år 2017 var Tullen, Statskontoret, Palkeet och Tra- fikverket. Största delen av upphandlingarna utgjordes av informationssystem och andra IT-funktionsrelate- rade upphandlingar, men också av andra samhällligt betydande upphandlingar, såsom konkurrensutsättning av rehabiliteringstjänster för krigsinvalider. Enheten fick positiv respons av kunderna, betyget på en skala på 1–5 var 4,6 (året innan 4,6). Under år 2017 började man också systematiskt samla in information om de besparingar som gjorts med konkurrensutsättningar och övriga för- delar av genomförda upphandlingar.

Tjänster för utveckling av upphandlingsverksamheten

Under det första verksamhetsåret uppgick försäljningen av tjänsterna för utveckling av upphandlingsverksamheten till 240 000 euro. Antalet utförda kunduppgifter uppgick till 19 och de utfördes för 15 olika kunder. År 2017 utgjordes de största kunderna inom utvecklingstjänster av Senat- fastigheter, finansministeriet och Strålsäkerhetscentralen. De största uppgifterna var av utvecklare av upphandlings- verksamheten-typ, där Hansels utvecklingschef arbetar som en del av kundens organisation, i typfallet ungefär tre dagar per vecka i flera månader. Övriga uppgifter är av utvecklingsprojekt-typ, vilka år 2017 i typfallet utgjordes av utredningar av nuläget för upphandlingar, spend-ana- lyser, upphandlingshandledning och utveckling av eller coachningen inom organisationen.

Yrkeskunniga personer med en kompetens som man vågar stöda sig på

Konkurrensutsättningar av informationssystem flyter inte alltid på som i finlandssvenska underhållsprogram, men de upphandlingsprojekt som genomfördes hos Haaga-Helia med stöd av Hansel fick ett positiv utfall såväl för genomförarna som för de framtida användarna av systemen.

Gedigen expertis undanröjde extra orosmoment

Yrkeshögskolan Haaga-Helia upphandlade i början av sommaren 2017 två betydande informationssystem. Omfattande HR- och projekthanteringssystem konkurrerades ut med Hansels stöd. Tack vare detta kunde Haaga-Helias experter koncentrera sig på sin kärnkompetens.

Kraven på Haaga-Helias nya projekthanteringssystem var många: med ett och samma system skulle det vara möjligt att administrera hela projektportföljer och enskilda projekt. Det önskades att detta enda system omfattar också resurstilldelning, tidsplanering, arkivering och uppföljning av tidsanvändningen.

Innovationsdirektör **Jatta Jussila-Suokas**, som tidigare jobbat inom den privata sektorn, berättar att offentlig upphandling ännu senaste vår var okänd mark för henne.

”Innan konkurrensutsättningen inleddes ägnade vi ett halvt år åt definiera kraven på systemen. Efter ett skede som visat sig vara utmanande, föreslog vår jurist att vi kontaktar Hansel. Hansel var inte en partner som jag

kände från tidigare, varför jag inte visste vad jag skulle vänta mig.”

*Hansel fick till uppgift att
med framgång föra
upphandlingen i mål.*

Hansel fick till uppgift att med framgång föra upphandlingen i mål. Det team som utgjordes av konkurrensutsättningskonsulten och upphandlingsjuristen såg till att konkurrensutsättningen sköttes enligt lagstiftningen. Också de handlingar som hör till anbudsbegäran, avtalsvillkoren och övriga avtalstekniska ärenden gick via Hansel.

”Konkurrensutsättningskonsulten kunde se på upphandlingen med externa ögon, och göra bra preciseringar till exempel vad gäller ordalydelser. I synnerhet i skapandet av den poängsättningsmodell som användes i konkurrensutsättningen var Hansel till stor hjälp, och vi hade inte klarat av detta ensamma.”

För en gångs skull bara en roll

I upphandlingsprojektet blev Haaga-Helias roll att fundera på allt man önskade av projekthanteringssystemet.

Jatta Jussila-Suokas berättar att arbetsbördan lättades avsevärt av att någon annan funderade på och skötte själva konkurrensutsättningen.

”Jag har i flera års tid lett stora forskningshelheter och utifrån min bakgrund kan jag konstatera att projektet leddes väldigt skickligt. Jag fick inneha en ren expertroll, och jag kunde redan under konkurrensutsättningen lita på att det i efterskott inte kommer att finnas något som upphandlingsprocessen kan kritiseras för.”

Som ett resultat av konkurrensutsättningen fick Haaga-Helia en mångsidig mjukvara och en leverantör som förstår användarnas behov.

”Offentlig upphandling är en krävande process, men vår konkurrensutsättning fick till slut ett fullständigt utfall. Så här i efterskott kan jag säga att det enda jag skulle göra annorlunda är att ta med Hansel tidigare, då vi inte hade lämnat och kämpat med definitionerna ensamma under en så lång tid. Om jag i framtiden står inför en upphandling av motsvarande storlekssklass, ringer jag säkert samma människor.”

Överraskande rolig upphandling

HR-expert **Sanna Nurminen** fungerar som projektchef för upphandlingen och idrifttagandet av Haaga-Helias nya HR-informationssystem. Det förväntades att systemet skulle kunna svara på mångsidiga behov hos en HR-enhet som har hand om över 630 anställda, och att det gör HR-processerna smidigare med digitala lösningar.

”Vi ville ha ett kundorienterat system, som främjar uppnåendet av våra strategiska mål och möjliggör till exempel bättre utnyttjande av personalens kompetens”, berättar Sanna Nurminen.

Hansel togs med redan i det inledande skedet av projektet. Vi ville genomföra upphandlingen med snabb tidtabell.

”När vi berättade om vårt önskemål om en relativt snäv tidtabell muttrade ingen, utan man började främja projektet med raska tag och positiva tongångar. Hansels kommunikation var väldigt förutseende, varför det var enkelt att vara kund. Under den intensivaste perioden hade vi möten varje fredag, men veckans sista möte hölls dock i en produktiv och rolig stämning”, berättar Sanna.

Anbudspaketet blev 100-sidor långt. De obligatoriska kraven på systemet uppgick till slut till över 200, trots att de under den tekniska dialogen minskade från det ursprungliga antalet. Sanna Nurminen berättar att materialet varit till väsentlig nytta i samband med idrifttagandet av systemet.

Vad står i tur att konkurrensutsättas?

Haaga-Helias nya HR-system erbjuder stöd för anställningsförhållandet under hela livscykeln, från rekrytering till ett arbetsintyg via kompetensutveckling.

”I samarbetet med Hansel lärde jag mig mycket nytt om offentlig upphandling och jag rekommenderar varmt att göra upphandlingar med stöd av Hansel. Vid det sista upphandlingsmötet tänkte jag att det här är ju trevligt, vad står i tur att konkurrensutsättas?”

Kundens framgång i fokus

Grunden för Hansels kundorientering läggs genom att lyssna på kunden och fördjupa kundförståelsen. År 2017 besvarades kundernas förändrade behov med nya tjänster och en kundrelationsstrategi som ger staten övergripande fördelar.

Hansels enhet Kundrelationer och intressentgruppskommunikation ansvarar för att främja bolagets försäljning, marknadsföring och kundbetjäning samt för samarbetet med intressentgrupper. Spetsen i enhetens affärsverksamhetsstrategi var hela tiden riktad mot gemensamt övertagande av Hansels kundkrets och fördjupad expertis.

"I den kundenkät som genomförs årligen framkom ett önskemål om bättre kunskap om kundernas kärnverksamhet. I och med detta effektiviserade vi kundarbetet och vi ökade också antalet kundchefer från fem till sex. Insatserna och ett högklassigt kundrelationsarbete syns bland annat i försäljningen av ramavtal, där vi satte nytt rekord", berättar kunddirektör **Petri Kalavainen**.

Enhetens fokusområden år 2017 omfattade i synnerhet att fördjupa upphandlingskompetensen.

"Från fältet har vi hört om ett behov av att organisera upphandlingsverksamheten, varför Hansel gjort betydande satsningar på tjänsterna för att utveckla upphandlingsverksamheten. Trots att utvecklingstjänsterna hittills erbjudits under en kort tid, vet våra kunder redan vad det handlar om och efterfrågan på tjänsten är på uppgång."

*Arbetets samhälleliga
genomslagskraft uppkommer
genom att upphandlings-
verksamheten effektiviseras.*

Utvecklingen av upphandlingskompetens är till nytta för organisationerna själva, men också för statens verksamhet i sin helhet. Arbetets samhälleliga genomslagskraft uppkommer av att upphandlingsverksamheten effektiviseras och av att Hansel kan ge kundorganisationerna stöd för utförandet av deras kärnuppgifter.

Större kundkrets i sikte

Under år 2017 skedde inga betydande förändringar i Hansels verksamhetsmiljö. Förändringar kan dock vara på väg, eftersom social- och hälsovårdsreformen, om den genomförs, har en kraftig inverkan på Hansels kundrelationer.

"Med en eventuell landskapsreform i åtanke har vi berett en ny modell för att sköta kundrelationer. I och med att de tjänster som Hansel tillhandahåller utvidgas, är också segmenteringen och de mätare som grundar sig på denna i behov av en noggrannare översyn. Vi vill att kundorienteringen och våra övriga strategiska mål syns i någon form i varje arbetstagares mål och mätare."

Grunden för segmenteringen lades bland annat i coachningen om kundstyrt arbete, och arbetet fortsätts under år 2018.

Konkrete till spetsprojekten

Regeringens strukturella reformer har avsevärt påverkat Hansels dagliga kundverksamhet och dess fokusområden. **Petri Kalavainen** berättar att uppnåendet av de mål som finansministeriet satt upp främjades till exempel med en omfattande ämbetsverksturné, som innebar att Hansels kundchefer träffade yrkespersoner inom upphandlingsbranschen från över 70 kundorganisationer.

”Målet med ämbetsverksmötena var att fördjupa kundernas kunskap om till exempel utnyttjande av elektroniska redskap och upphandlingsdata och om övriga mål enligt Handi-programmet. Dessa omfattar bland annat idrifttagande av det elektroniska konkurrensutsättnings-systemet på bred front, vilket är område där vi hör vi till den europeiska eliten. På samma gång utökade vi vår kunskap om kundernas behov och vi lade en grund för framtida samarbetsformer”.

Personal

Vid utgången av år 2017 tjänstgjorde 94 personer för Hansel Ab. Under året började 28 personer hos Hansel, medan åtta sade upp sig. Hansels position i det främsta ledet av upphandlingsverksamheten fungerar som språngbräda till nya utmanande uppgifter för många yrkesperser. En avgångsintervju har ordnats för dem som sade upp sig från företaget, och under denna kartlades arbetstrivselsn, behovet av att utveckla arbetsgemenskapen och möjligheter till professionell utveckling.

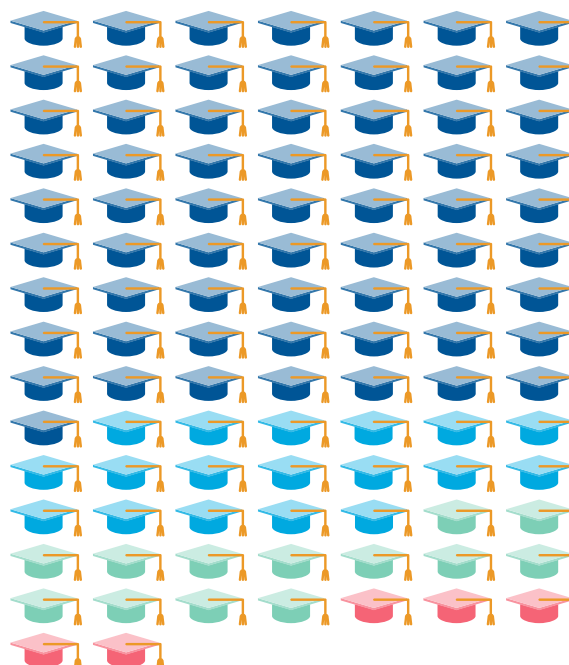
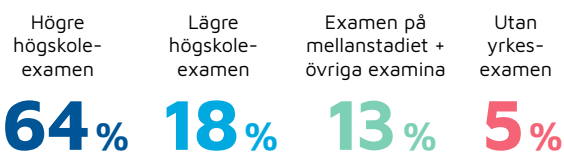
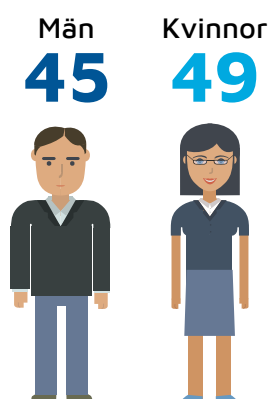
Kollektivavtal och samarbetsverksamhet med personalgrupperna

Hansels kollektivavtal har förhandlats fram med hjälp av Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf och De

Högre Tjänstemännen YTN rf. Avtalet gäller tills vidare. Hela bolagets personal, med undantag av verkställande direktören, omfattas av kollektivavtalet. Personalen representeras enligt kollektivavtalet av förtroendemannen, som väljs bland de anställda och dennes ersättare.

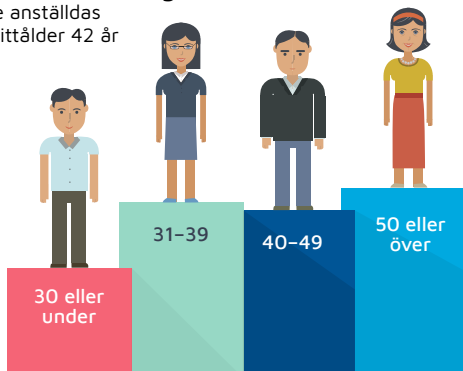
Personalens rättigheter drivs även av personalföreningen (Hanselin ylemmät toimihenkilöt ry), som är medlemsorganisation i De Högre Tjänstemännen YTN rf. Cirka hälften av Hansels personal är fackförbundsmedlemmar. Kollektivavtalet och anvisningar om anställningsförhållandet finns på bolagets intranätssidor.

Nyckeltal för personalen 2017

Åldersfördelning

De anställdas
snittålder 42 år

Hansel förnygrades

Antal anställda

Arbetsår	2017	2016	2015	2014	2013
40 eller mer	2	2	2	5	5
30–39	3	3	3	3	4
Antal anställda vid räkenskapsperiodens slut (årsverke)	90	72	74	77	73
Antal anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden (årsverke)	83	73	73	75	71
Anställningsförhållanden i kraft 31.12	94	75	76	80	79
Anställningsförhållanden med fast anställda i kraft 31.12	90	75	74	77	77
Anställningsförhållanden med visstidsanställda i kraft 31.12	4	0	2	3	2
Visstidsanställda på heltid den 31.12	3	0	0	2	1
Visstidsanställda på deltid 31.12	1	0	2	1	1
Anställningsförhållanden på heltid (visstidsanställda och fast anställda) 31.12	91	73	74	79	78
Barn-/vårdledighet i snitt	2	1	1	2	4
Fasta anställningsförhållanden 31.12, %	96,0	100,0	97,4	96,2	97,5
Visstidsanställda 31.12, %	4,0	0,0	2,6	3,8	2,5

Könsfördelning

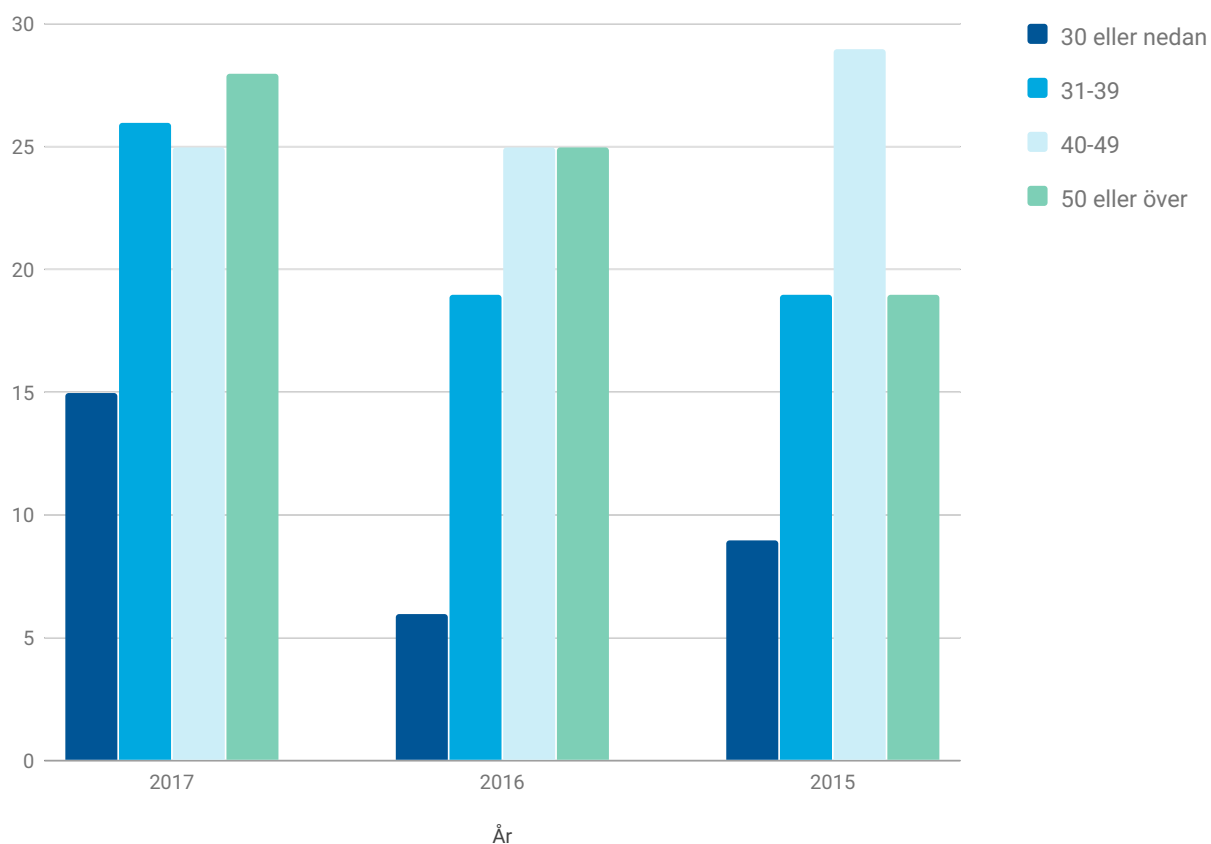
Hansel har en lagstadgad jämställdhetsplan, i vilken åtgärder för att trygga jämställdhet och förebygga diskriminering presenteras. Inom bolaget följer man upp placeringen av kvinnor och män på olika arbetsuppgifter samt löneutvecklingen och löneskillnader.

	2017	2016	2015	2014	2013
Män	45	36	38	34	34
Kvinnor	49	39	38	45	44

Längden på anställningsförhållanden i snitt

Arbetsår	2017	2016	2015	2014	2013
40 eller mer	2	2	2	5	5
30–39	3	3	3	3	4
20–29	0	0	0	0	0
10–19	21	16	15	9	6
4–9	26	31	32	33	33
1–3	15	14	19	23	24
under ett år	27	9	5	6	6
Personal sammanlagt	94	75	76	79	78

Åldersfördelning

Personalomsättning

	2017	2016	2015	2014	2013
Nya anställningsförhållanden	28	10	8	11	12
varav visstidsanställda	5	1	5	6	7
Avslutade anställningsförhållanden	10	11	11	10	11
varav pensionerade	1	0	3	1	0
Visstidsanställningen upphörde	1	2	4	5	8
Antal som sagt upp sig	8	9	3	4	3
Antal uppsagda	0	0	1	0	0
Genomsnittlig omsättning, %	20,0	14,0	12,5	13,1	14,6
Personalavgång, %	11,0	14,7	14,5	12,5	13,9
Personalavgång, personal som sagt upp sig, %	9,0	12,0	3,9	5,0	3,8

Nya arbetstagare

Män	Kvinnor	30 år eller under	31–39 år	40–49 år	över 50 år
48 %	52 %	50 %	25 %	14 %	11 %

Sjukfrånvaro och olycksfall

	2017	2016	2015	2014	2013
Antal olycksfall som lett till frånvaro per år	2	5	4	2	5
Antal olycksfall som skett under arbetstid per år	2	1	1	1	2
Dödsfall	0	0	0	0	0
Sjukfrånvaro (inkl. vård av sjukt barn), dagar/årsverke	3,5	6,1	9,7	9,0	6,6
Sjukfrånvaro (exkl. vård av sjukt barn), dagar/årsverke	3,1	5,0	8,6	7,6	5,4
Kortvarig (1–3 dagar) sjukfrånvaro (exkl. vård av sjukt barn), dagar/årsverke	2,1	2,6	3,0	2,5	2,3
Sjukfrånvaro totalt (exkl. vård av sjukt barn), årsverke	1,1	1,6	2,7	2,4	1,6
Sjukfrånvaro i procent (inkl. vård av sjukt barn)	1,5	2,6	4,1	3,8	2,8
Sjukfrånvaro i procent (exkl. vård av sjukt barn)	1,3	2,1	3,6	3,4	2,3
Använda medel för hälsovård, €/person/år	351	465	657	721	596
Använda medel för personalens rekreation, €/person/år	260	397	314	456	514

Utbildning

	2017	2016	2015	2014	2013
Högre högskoleexamen, %	64	61	63	58	55
Lägre högskoleexamen, %	18	19	17	13	12
Examen på mellanstadiet + övriga examina, %	13	13	15	19	23
Utan yrkesexamen, %	5	7	5	10	11
Utbildningsdagar, dag/person/år	5	5	5	5	4
Utbildningsdagar, dag/person/år	8	6	9	8	6
Utbildningsdagar, dag/person/år, övriga	4	4	4	5	3
Utbildningsdagar, dag/person/år, kvinnor	5	4	5	5	4
Utbildningsdagar, dag/person/år, män	4	5	5	6	3
Utbildningstjänster köpta utifrån, €/person/år	1 622	1 341	1 149	1 298	789

Inköpscentralens verksamhet

Hansel Ab är statens inköpscentral och dess mål är att åstadkomma besparingar för staten genom att konkurrensutsätta och administrera avtal som gäller samordnad upphandling av tjänster och produkter och erbjuda kunderna experttjänster inom upphandling. Inköpscentralens uppgift och roll har fastställts i lagstiftningen om offentlig upphandling, lagen om Hansel Ab och statens upphandlingsstrategi. Bolagets kunder består av ministerier och ämbetsverk som är underställda dem samt vissa andra statliga enheter.

Hansels kunder kan göra upphandlingar utan separat konkurrensutsättning genom att anlita de tjänster som bolaget tillhandahåller. Upphandlingar som genomförs som samordnade upphandlingar genererar betydande besparingar för staten såväl vad gäller priser som processkostnader.

*Inköpscentralen främjar
högklassiga upphandlingar
med sin verksamhet.*

Inköpscentralen främjar med sin verksamhet upphandlingar av god kvalitet och opartiskt bemötande av leverantörerna under konkurrensutsättningarna. Ett ytterligare mål för Hansel är att främja konkurrensen och arrangera konkurrensutsättningar så att marknaden fungerar effektivt.

Hansel är ett helt statsägt icke-vinstdrivande aktiebolag som är underställt finansministeriets ägarstyrning. Bolaget finansierar verksamheten genom att ta ut serviceavgifter för samordnad upphandling av leverantörerna och sälja experttjänster. Serviceavgiften, som baserar sig på genomförda upphandlingar, kan uppgå till högst 1,50 procent. Den genomsnittliga serviceavgiften år 2017 var 1,04 procent (1,06 procent år 2016).

Bolagets ekonomiska ställning och verksamhetens nyckeltal

År 2017 gjordes samordnade upphandlingar via Hansels ramavtal till ett totalt belopp på 826 miljoner euro (771 miljoner år 2016). Jämfört med året innan uppgick tillväxten till 56 miljoner euro, det vill säga 7,3 procent. Mätt i euro förekom tillväxt från året innan i synnerhet inom kategorierna IT-utrustning och datorsalar och -utrustning och ekonomi- och finansieringstjänster.

Nedgång i förhållande till föregående år förekom å sin sida i energi- och säkerhetsteknik-kategorierna. Bola-

gets omsättning år 2017 uppgick till sammanlagt 10,4 miljoner euro (9,6 miljoner euro år 2016). Omsättningen utgjordes av serviceavgifter på 8,6 miljoner euro för samordnade upphandlingar (8,2 miljoner euro år 2016), försäljning på 1,5 miljoner euro av experttjänster inom upphandlingar (1,3 miljoner euro år 2016) och av övriga användningsavgifter och intäkter på sammanlagt 297 000 euro (76 000 euro år 2016). Räkenskapsperiodens resultat uppgick år 2017 till 184 000 euro (406 000 euro år 2016). Bolagets ekonomiska ställning är stark.

Ekonomiska nyckeltal

	2017	2016	2015	2014	2013
Samordnade upphandlingar, t€	826 482	770 533	696 575	714 584	694 990
Omsättning, t€	10 435	9 598	9 072	9 268	8 679
Rörelsevinst, t€	203	451	388	239	173
och dess andel av omsättningen,%	1,9	4,7	4,3	2,6	2,0
Räkenskapsperiodens vinst, t€	184	406	367	235	195
Balansomslutning, t€	19 252	19 150	19 981	17 402	17 073
Eget kapital, t€	16 241	16 057	15 651	15 284	15 048
Soliditetsgrad, %	84,4	83,8	78,3	87,8	88,1
Antal anställda i slutet av räkenskapsperioden (aktiv arbetsinsats), årsverke	90	72	74	77	73

Bolagets tjänster

Samordnade upphandlingar

Hansel hade i slutet av året sammanlagt 80 ramavtal (78 ramavtal 31.12.2016), och delområdena medräknade hade Hansel sammanlagt 161 konkurrensutsatta helheter (192 år 2016). Hansel hade i slutet av år 2017 sammanlagt 380 avtalsleverantörer (369 i slutet av år 2016). Förutom sedvanliga ramavtal inrättade Hansel i slutet av år 2017 ett första dynamiskt upphandlingssystem (Dynamic Purchasing System, DPS) för inhemska tjänster inom långtidsboende. Avsikten är att utöka antalet dynamiska upphandlingssystem år 2018.

Hansels största ramavtal var Företagshälsovårdstjänster, vars marknadsvärde uppgick till 61 miljoner euro (62 miljoner euro år 2016). Det näst största ramavtalet var EL, vars värde landade på 60 miljoner euro (74 miljoner euro år 2016). Mätt i storleksordning kom Datorer på tredje plats med en volym på 54 miljoner euro (45 miljoner euro år 2016).

I euro användes Hansels ramavtal mest av finansministeriets, undervisnings- och kulturministeriets, försvarsministeriets, inrikesministeriets samt arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden. Användningen av ramavtal främjas i huvudsak genom marknadsföring. Förutom personlig service erbjuds kunderna mångsidiga e-tjänster. Hansel ordnar varje år kund- och leverantörsevenemang, vars syfte är att främja försäljningen av och byta erfarenheter om ramavtal.

Statens elupphandling sker centraliserat genom Hansels ramavtal som omfattar säkring av elpriset med råvaruderivat i enlighet med statens säkringsstrategi för el. Hansel ansvarar för förvaltningen av denna portfölj och är motpart i derivatavtal för sina kunders räkning. Derivathandel är en genomgångspost för Hansel. Alla kostnader och intäkter i anknytning till denna faktureras till fullt belopp av kunder som anslutit sig till Hansel-portföljen (ytterligare information finns i punkt 5.2 i noterna).

Konkurrensutsättningstjänster

Vid sidan om sedvanliga konkurrensutsättningstjänster började Hansel i slutet av år 2016 också erbjuda utvecklingstjänster för upphandlingsverksamheten till sina kunder. År 2017 differentierades dessa funktioner till separata affärsfunktioner i enlighet med strategin.

Förutom personlig service erbjuds kunderna mångsidiga e-tjänster.

Värdet på försäljningen av konkurrensutsättningstjänster uppgick år 2017 till 1,3 miljoner euro (1,3 miljoner euro år 2016). Priset på konkurrensutsättningstjänsten sänktes från och med 1.6.2017 från ett dagspris på 1 000 euro till 900 euro och priset på den s.k. MinikisaPlus-tjänsten sänktes från 1 000 euro till 700 euro från och med 1.4.2017. MinikisaPlus innebär förenklad upphandling inom ett ramavtal, vilken lagts ut på entreprenad till Hansel. Dessa tjänsters andel av omsättningen för konkurrensutsättningstjänsterna var 157 000 euro (104 000 euro år 2016).

Antalet fakturerade konkurrensutsättningsprojekt år 2017 uppgick till 132 (162 år 2016) och deras sammanräknade värde var cirka 500 miljoner euro (339 miljoner euro år 2016). De största kunderna år 2017 utgjordes av Tullen, Statskontoret, Palkeet och Trafikverket. Största delen av konkurrensutsättningstjänsterna anknyter till informationssystem och andra IT-funktioner, men också av andra samhälleligt betydande upphandlingar, såsom konkurrensutsättning av rehabiliteringstjänster för krigsinvalida och krigsveteraner för Statskontorets räkning. Kundernas respons på enheten har varit positiv, betyget på en skala på 1–5 var 4,6 (4,6 också året innan). År 2017 har en utredning av upphandlingarnas genomslagskraft påbörjats vid enheten. I denna bedöms förutom de genererade besparingarna också projektens samhälleliga betydelse.

Tjänster för utveckling av upphandlingsverksamheten

Efterfrågan på tjänster för utveckling av upphandlingsverksamheten hade en fin utveckling år 2017 och omsättningen landade på 240 000 euro (69 000 euro år 2016). Utvecklingstjänsternas syfte är, så som framgår av namnet, att hjälpa kunderna att utveckla den egna upphandlingsverksamheten. Tjänsten kan bestå av olika analystjänster, upphandlingsplanering, organisation av upphandlingen, ansvarsrelaterade tjänster eller till exempel en tjänst med en hyrd upphandlingschef. Enheten medverkar i projektet kring ett nätverksbaserat kompetenscentrum för hållbara och innovativa offentliga upphandlingar, som startats av arbets- och näringsministeriet.

Översikt över händelserna år 2017

Hansel har till uppgift att öka produktiviteten i statens upphandlingsverksamhet och fungera som förnyare av statens upphandlingsverksamhet. De strategiska fokusområdena utgörs av att implementera den operativa modellen Fokus på kunden i all verksamhet, utveckla utbudet vad gäller samordnade upphandlingar och fungera som förändringsagent i fråga om ansvarsfulla och innovativa offentliga upphandlingar genom att dra nytta av moderna digitala lösningar. Bolaget vill erbjuda arbetstagarna flexibla och effektiva arbetsformer som möjliggör kontinuerlig kompetensutveckling.

Hansel deltar aktivt i programmet för digitalisering av statens upphandling (Handi), som leds av finansministeriet. Inom ramen för detta projekt fortsatte Hansel att utveckla upphandlingsdatatjänsterna och publicerade i september statligt inköpsfakturamaterial som öppen data i tjänsten Tutkihankintoja.fi. Försvarsministeriets förvaltningsområde och vissa andra enheter som är särskilt säkerhetsrelaterade har dock lämnats utanför tjänsten. Därtill producerade Hansel en webbtjänst för planeringen av upphandlingar för ämbetsverken, i vilken statens konkurrensutsättningskalender syns för leverantörerna. Verktöget för automatisk kontroll av myndighetsdata eNest öppnades för användning av myndigheterna år 2017.

Den nya upphandlingslagen trädde i kraft i början av år 2017. Målet med revideringen av upphandlingslagen var att förenkla upphandlingsförfarandena och effektivisera användningen av offentliga medel, förbättra möjligheterna för små och medelstora företag att delta i konkurrensutsättningar och att främja ansvars- och innovationsrelaterade aspekter i upphandlingen.

Den nya upphandlingslagen har i viss mån medfört flexibilitet till upphandlingsförfarandena, såsom möjligheten att avgränsa och precisera anbud och underlättandet av användningen av det dynamiska upphandlingssystemet och förhandlingsförfarandena. Å andra sidan har till exempel användningen av ESPD-blanketter och granskning av brottsregisterutdrag avsevärt ökat de upphandlande enheternas och leverantörernas administrativa börda. Den nya upphandlingslagen är dessutom förknippad med olika arrangemang för övergångsperioden, vilka i praktiken är besvärliga, såsom valet av lag vad gäller konkurrensutsättningar inom ett ramavtal. Den nya upphandlingslagen har fram till slutet av år 2017 tillämpats i marknadsdomstolen enbart i ungefär 30 fall, varför tillämpningspraxis inte ännu är etablerad.

Regeringens proposition om ändring av Hansel-lagen (RP 63/2017 rd) överlämnades till riksdagen i juni 2017. I regeringens proposition föreslås det att landskapen och deras upphandlande enheter läggs till i Hansels kundkrets. Lagändringen är kopplad till landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen, vilka är under beredning. I lagförslaget framställs det att behandling av upphandlingsdata läggs till i Hansels uppgifter. Därtill föreslås en rätt till tillgång till upphandlingsdata vad gäller statens upphandlande enheter. I proposition föreslås det också att Hansel ges möjlighet att delta i internationella samordnade upphandlingar enligt föreskrifterna i upphandlingslagen.

Lagförslaget har behandlats av riksdagens ekonomiskutskott. Behandlingen har dock stannat i väntan på att valfrihetslagstiftningen utfärdas och att landskapslagstiftningen framskrider i riksdagen.

I slutet av år 2017 hade Hansel Ab en anhängig överklagan såväl i högsta förvaltningsdomstolen som i marknadsdomstolen. År 2017 fick bolaget ett avgörande av högsta förvaltningsdomstolen. I beslutet avlog högsta förvaltningsdomstolen överklagan. Under samma år fick bolaget tre beslut av marknadsdomstolen, i vilka överklagan avslogs i alla. Därtill fick bolaget år 2017 två beslut om ramavtalskonkurrensutsättning av marknadsdomstolen, i vilka ärendena avskrevs.

Hansel följer hanteringen av offentliga upphandlingar inom Europeiska unionen. Hansel deltar i samarbetsgruppen för de europeiska ländernas centrala inköpscentraler. Utöver Hansel ingår bland annat följande inköpscentraler i denna grupp: danska SKI, svenska Kammarkollegiet, österrikiska BBG, italienska Consip och portugisiska ANCP. Därtill har Hansel under år 2017 inlett ansvarssamarbete med svenska SKL Kommentus.

Väsentliga händelser efter räkenskapsperiodens utgång

I februari kompletterades bolagets ledningsgrupp då direktören för den digitala affärsverksamheten (CDO) **Mikko Saavalainen** utsågs till medlem av ledningsgrupp.

I början av år 2018 fick bolaget ett beslut av marknadsdomstolen, i vilket överklagan avslogs. Detta beslut av marknadsdomstolen har överklagats till högsta förvaltningsdomstolen.

Inga väsentliga ändringar har skett i affärsverksamheten efter räkenskapsperiodens utgång.

Risker och riskkontroll

Hansels risker är i synnerhet relaterade till konkurrensutsättningen av ramavtal och avtalshanteringen. Hansel minskar riskerna relaterade till konkurrensutsättning med en bra kompetens om upphandlingslagstiftningen och genom att iaktta bolagets konkurrensutsättningsprocess. Bolaget har ett internt regelverk och kvalitetssystem för konkurrensutsättning till sitt förfogande. Den särskilda risken relaterad till ramavtalet Statens El gäller statens elderivat som är i Hansels namn (not 5.2), även om derivatens resultat debiteras oförändrat av kunderna.

Avtalsleverantörernas ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga förutsättningar att klara av genomförandet av upphandlingarna kontrolleras redan i anbudsskedet. Avtalsleverantörerna övervakas under hela avtalsperioden. Tillsammans med en riskhanteringsexpert genomför bolaget regelbundet ett projekt för identifiering av de största riskerna. Närmare information om resultaten finns i ansvarsrapporten.

*Bolaget har ett internt
regelverk och kvalitetssystem
för konkurrensutsättning till
sitt förfogande.*

Personal och organisation

Hansel hade 94 anställda 31.12.2017 (75 anställda 31.12.2016, 76 anställda 31.12.2015). Det genomsnittliga antalet anställda hos bolaget år 2017 var 83 personer (73 personer år 2016, 73 personer år 2015). Uppgången i antalet anställda beror på bolagets strategiska val om att börja erbjuda utveckling av upphandlingsverksamheten jämte analys av upphandlingsdata som en ny tjänst. I slutet av år 2017 var 52 procent av de anställda och 60 procent av medlemmarna i bolagets ledningsgrupp kvinnor. Genomsnittsåldern för de anställda var 42 år. I slutet av räkenskapsperioden var 96 procent av anställningarna fasta anställningar (100 procent år 2016, 97 procent år 2015).

Av de anställda hade 64 procent en högre högskoleexamen och 18 procent en lägre högskoleexamen. De som avlagt utbildning på mellanstadiet uppgick till sammanlagt 13 procent, medan 5 procent av de anställda saknade yrkesexamen. Alla fast anställda i bolaget omfattas av resultatpremiesystemet. Hansels resultatpremier ligger i linje med finanspolitiska ministerutskottets direktiv om belöning av företagsledning och nyckelpersoner.

Under år 2017 anställde bolaget 28 nya medarbetare, varav fem på viss tid. Under året lämnade tio medarbetare bolaget. Av dem som lämnade bolaget sade åtta upp sig, en gick i pension, medan en anställds visstidsanställning upphörde. En avgångsintervju förs med dem som sagt upp sig för att få respons.

Hansels strategiska projekt för utveckling av personalens kompetens, Hansel-Akademien, fortsatte planenligt.

År 2017

utgjordes det strategiska fokusområdet av utveckling av klientrelations- och säljkulturen.

Syftet med utbildningsprogrammet, som utvecklats utifrån resultaten av kompetenskartläggningen, är att öka och diversifiera bolagets kompetenskapital. År 2017 utgjorde utveckling av klientrelations- och säljkulturen det strategiska fokusområdet och en stor del av bolagets anställda deltog i coachning som utvecklade en kundstyrd verksamhetskultur. I snitt deltar de anställda i fem utbildningsdagar under året. De anställdas välbefinnande och arbetsförmåga kartläggs regelbundet med en enkät om arbetshälsan, som genomförs vart annat år. Utbildnings- och diskussionstillfällen om chefsarbetet ordnas regelbundet för cheferna.

Hållbar utveckling, miljöfrågor och grå ekonomi

Företagsansvar och bekämpning av grå ekonomi har blivit allt viktigare inom offentlig upphandling. I sin verksamhet iakttar Hansel principerna för ansvarsfullhet enligt statsrådets riktlinjer. Ansvarsrapporteringen är en etablerad del av bolagets årliga rapportering, och i rapporten redogörs i detalj för åtgärderna relaterade till ansvar.

Utsikter och mål för år 2018

Under år 2018 väntas de samordnade upphandlingarna öka jämfört med år 2017. Uppgången för samordnade upphandlingar och effektiviseringen av verksamheten har möjliggjort en sänkning av serviceavgiftsprocenten och priset på experttjänster. I början av år 2018 har styrelsen fattat ett beslut om att ytterligare sänka serviceavgiftsprocent för fem ramavtal. Den genomsnittliga serviceavgiftsprocenten kommer att sjunka ytterligare, nyttan av de sänkta serviceavgifterna går till kunderna i form av lägre priser. Efterfrågan på konkurrensutsättningsstjänster och utvecklingstjänster för upphandling väntas också öka. Hansels ekonomiska läge förväntas förbli stabilt.

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition om ändring av Hansel-lagen på så sätt att de landskap som ska inrättas kan anlita bolagets tjänster. Denna nya klientrelation kan öka bolagets affärsverksamhet avsevärt och öka samhällets besparingar. Förändringarna förväntas dock ske långsamt och konsekvenserna realiseras under senare år.

Som en del av genomförandeprogrammet Digitalisering av statens upphandlingar fortsätter Hansel att utveckla upphandlingsdataprogrammet. Hansel har också inlett ett genomförandeprojekt kring ett arbetsredskap för upphandlingskategorisering. Hansel är också med i Analys- och rapporteringstjänst (#Tietokiri)-projektet som leds av Statskontoret. I februari 2018 fick Hansel till uppdrag av finansministeriet att förnya Hilma, som utgör anmälningskanalen för offentliga upphandlingar.

*Serviceavgiftsprocenten
sjunker ytterligare.*

Styrelsens framställan om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat

Räkenskapsperiodens resultat visar en vinst på 184 290,53 euro. Styrelsen föreslår att dividend inte utdelas och att räkenskapsperiodens resultat redovisas mot eget kapital på kontot för föregående räkenskapsperiodens resultat.

Styrelsen och revisorer

Vid Hansel Ab:s ordinarie bolagsstämma 5.4.2017 valdes följande personer till styrelseledamöter:

- generaldirektör Timo Laitinen,
Statskontoret, ordförande (f. 1958)
- överdirektör Anna-Majja Karjalainen,
finansministeriet, vice ordförande (f.1962)
- överdirektör Rami Metsäpelto,
Trafikverket, ledamot (f.1968)
- professor Katariina Kemppainen,
Aalto-universitet, ledamot (f.1975)
- ledande jurist Jukka Hämmäläinen,
Hansel Ab, ledamot, personalrepresentant (f.1974)

År 2017 sammanträdde styrelsen åtta gånger. CGR-samfundet KPMG Oy Ab fungerar som bolagets ordinarie revisor och till huvudansvarig revisor har samfundet utsett CGR, OFR Jorma Nurkkala. Vicehäradshövding Anssi Pihkala har fungerat som verkställande direktör för Hansel.

Resultaträkning

	1.1–31.12.2017	1.1–31.12.2016
Omsättning	10 435 481,52	9 597 770,42
Övriga rörelseintäkter	179 100,00	35 100,00
Personalkostnader		
Löner och arvoden	5 868 564,48	5 296 380,09
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	1 071 733,06	963 027,72
Andra lönebikostnader	232 761,71	282 866,37
Personalkostnader sammanlagt	7 173 059,25	6 542 274,18
Avskrivningar och nedskrivningar		
Planenliga avskrivningar	52 361,23	38 756,18
Övriga rörelsekostnader	3 185 673,90	2 601 255,20
Rörelsevinst (-förlust)	203 487,14	450 584,86
Finansiella intäkter och utgifter		
Övriga ränte- och finansieringsintäkter		
Från andra	18 013,30	75 416,70
Räntekostnader och övriga finansieringskostnader		
Till andra	-470,96	-16 478,74
Finansiella intäkter och utgifter totalt	17 542,34	58 937,96
Vinst (förlust) före extraordinära poster	221 029,48	509 522,82
Vinst (förlust) före bokslutsdispositioner och skatter	221 029,48	509 522,82
Inkomstskatter		
Räkenskapsperiodens skatter	-36 738,95	-103 084,72
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)	184 290,53	406 438,10

Balansräkning

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	69 964,76	53 604,35
	69 964,76	53 604,35
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	104 355,18	59 503,90
	104 355,18	59 503,90
Bestående aktiva totalt	174 319,94	113 108,25
Rörliga aktiva		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Försäljningsfordringar	3 147 578,34	3 124 764,17
Övriga fordringar	16 902,08	5 546,57
Resultatregleringar	136 646,12	149 181,46
	3 301 126,54	3 279 492,20
Finansiella värdepapper		
Övriga aktier och andelar	2 124 346,76	2 074 760,46
	2 124 346,76	2 074 760,46
Kassa och bank	13 652 698,57	13 682 508,40
Rörliga aktiva totalt	19 078 171,87	19 036 761,06
SUMMA AKTIVA	19 252 491,81	19 149 869,31
PASSIVA	31.12.2017	31.12.2016
Eget kapital		
Aktiekapital	12 500 000,00	12 500 000,00
Tidigare räkenskapsperioders resultat	3 557 033,83	3 150 595,73
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)	184 290,53	406 438,10
Eget kapital totalt	16 241 324,36	16 057 033,83
Främmande kapital		
Kortfristigt främmande kapital		
Leverantörsskulder	825 857,07	1 119 816,85
Övriga skulder	504 046,41	433 189,78
Resultatregleringar	1 681 263,97	1 539 828,85
	3 011 167,45	3 092 835,48
Främmande kapital totalt	3 011 167,45	3 092 835,48
SUMMA PASSIVA	19 252 491,81	19 149 869,31

Kassaflödesanalys

	1.1–31.12.2017	1.1–31.12.2016
Rörelseverksamhetens kassaflöde:		
Vinst (förlust) före extraordinära poster	221 029,48	509 522,82
Korrigeringar till rörelsevinsten (+/-):		
Planenliga avskrivningar	52 361,23	38 756,18
Finansiella intäkter och utgifter	-17 542,34	-58 937,96
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	255 848,37	489 341,04
Förändring av rörelsekapital:		
Kortfristiga räntefria affärsfordringars tillägg/avdrag	-21 634,34	2 392 493,39
Kortfristiga räntefria skulders tillägg/avdrag	-81 668,03	-1 265 555,67
Kassaflöde från affärsverksamheten före finansiella poster och skatter	152 546,00	1 616 278,76
Betalda räntor och betalningar för rörelseverksamhetens övriga finansieringskostnader	-1 291,13	-16 478,74
Erhållna räntor	18 833,47	75 416,70
Betalda direkta skatter (-)	-36 738,95	-74 671,69
Kassaflöde före extraordinära poster	133 349,39	1 600 545,03
Affärsverksamhetens kassaflöde (A)	133 349,39	1 600 545,03
Investeringarnas kassaflöde:		
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar (-)	-113 572,92	-73 582,66
Investeringarnas kassaflöde (B)	-113 572,92	-73 582,66
Finansieringens kassaflöde:		
Återbetalning av säkerheter	0,00	819 231,71
Finansieringens kassaflöde (C)	0,00	819 231,71
Förändring av likvida medel (A+B+C) tillägg (+) / avdrag (-)	19 776,47	2 346 194,08
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	15 757 268,86	13 411 074,78
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	15 777 045,33	15 757 268,86
	19 776,47	2 346 194,08

Noter till bokslutet

1. Redovisningsprinciper

1.1 Värderingsprinciper

Balansvärdena på anläggningstillgångarna är baserade på det ursprungliga anskaffningsvärdet med avdrag för planenliga avdrag. Maskiner och inventarier avskrivs som en utgiftsrest på 25 %. ADB-licenser avskrivs inom 5 år som linjära avskrivningar. Andra utgifter med lång verkningstid avskrivs inom 5 år som linjära avskrivningar.

Valutabelopp

Utländska fordringar och skulder har värderats enligt Europeiska centralbankens snittkurs på bokslutsdagen.

1.2 Bokslutets jämförbarhet

Bokslutsprinciperna har inte förändrats åren 2016 och 2017.

2. Noter till resultaträkningen

	2017	2016
2.1 Personalkostnader och antalet anställda i snitt		
Löner	-5 558 198,78	-5 002 121,09
Löner och arvoden till verkställande direktören och styrelsen	-310 365,70	-294 259,00
Pensionskostnader	-1 071 733,06	-963 027,72
Andra lönebikostnader	-232 761,71	-282 866,37
Personalkostnader sammanlagt	-7 173 059,25	-6 542 274,18
Naturaförmånernas sammanlagda värde	-84 561,16	-84 892,03
Antalet anställda		
I slutet av räkenskapsperioden	94	75
I snitt under räkenskapsperioden	83	73
2.2 Avskrivningar		
Planenliga avskrivningar under räkenskapsperioden		
Immateriella tillgångar		
Användningsrätt till ADB-program	-17 576,35	-18 921,70
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	-34 784,88	-19 834,48
Avskrivningar under räkenskapsperioden totalt	-52 361,23	-38 756,18

2.3 Affärsverksamhetens övriga utgifter		
Administrativa utgifter	-1 651 327,06	-1 104 813,88
Utgifter för lokal	-619 955,57	-608 131,24
Telefon-, ADB- och kontorsutgifter	-640 291,55	-504 985,74
Marknadsföringskostnader	-50 942,65	-54 140,81
Resekostnader	-79 181,91	-85 843,31
Representationskostnader	-3 011,86	-85 819,50
Övriga rörelsekostnader	-140 963,30	-157 520,72
Övriga rörelsekostnader totalt	-3 185 673,90	-2 601 255,20
2.4 Finansiella intäkter och utgifter		
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	129,48	1 315,57
Valutakursvinster	820,17	0,10
Övriga intäkter från värdepapper	17 063,65	74 101,06
Finansiella intäkter totalt	18 013,30	75 416,73
Finansieringskostnader		
Räntekostnader	-470,87	-713,64
Valutakursförluster	-0,09	-1 590,99
Övriga kostnader för värdepapper	0,00	-14 174,11
Finansieringskostnader totalt	-470,96	-16 478,74
2.5 Arvoden till revisorer		
Revisionsarvode	-8 657,32	-7 911,31
Övriga arvoden	-36 150,79	-32 738,06
Arvoden till revisorer totalt	-44 808,11	-40 649,37
3. Noter till balansräkningens aktiva	2017	2016
3.1 Förändringar i bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Anskaffningsutgift 1.1.	449 193,46	387 410,21
Räkenskapsperiodens påslag	33 936,76	61 783,25
Anskaffningsutgift 31.12.	483 130,22	449 193,46
Upplupna avskrivningar 1.1	-395 589,11	-376 667,41
Räkenskapsperiodens avskrivningar	-17 576,35	-18 921,70
Upplupna avskrivningar 31.12	-413 165,46	-395 589,11
Balansvärde 31.12	69 964,76	53 604,35

Materiella tillgångar		
Anskaffningsutgift 1.1.	809 899,92	798 100,51
Räkenskapsperiodens påslag	79 636,16	11 799,41
Anskaffningsutgift 31.12.	889 536,08	809 899,92
Upplupna avskrivningar 1.1	-750 396,02	-730 561,54
Räkenskapsperiodens avskrivningar	-34 784,88	-19 834,48
Upplupna avskrivningar 31.12	-785 180,90	-750 396,02
Balansvärde 31.12	104 355,18	59 503,90
Bolaget har ingen avskrivningsdifferens.		
3.3 Fordringar		
Reseförskott	16 902,08	5 546,57
Övriga fordringar sammanlagt	16 902,08	5 546,57
3.4 Resultatregleringar		
Periodisering av utgifterna	136 646,12	125 641,46
Pensionsförsäkringskostnader	0,00	23 540,00
Resultatregleringar sammanlagt	136 646,12	149 181,46
3.5 Finansiella värdepapper	Bokföringsvärde	Bokföringsvärde
Övriga aktier och andelar		
Fondandelar	2 124 346,76	2 074 760,46
Finansiella värdepapper sammanlagt	2 124 346,76	2 074 760,46
	Marknadsvärde	Marknadsvärde
Fondandelar	2 310 964,70	2 307 547,43
4. Noter till balansräkningens aktiva	2017	2016
4.1 Eget kapital		
Bundet eget kapital		
Aktiekapital 1.1.	12 500 000,00	12 500 000,00
Aktiekapital 31.12.	12 500 000,00	12 500 000,00
Bundet eget kapital totalt	12 500 000,00	12 500 000,00
Eget fritt kapital		
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder 1.1	3 557 033,83	3 150 595,73
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder 31.12	3 557 033,83	3 150 595,73
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	184 290,53	406 438,10
Eget fritt kapital totalt	3 741 324,36	3 557 033,83
Eget kapital totalt 31.12	16 241 324,36	16 057 033,83

4.2 Kortfristig främmande kapital

Resultatregleringar

Semesterlön med sociala avgifter	889 841,77	817 580,00
Löneskulder med sociala avgifter	751 803,00	670 000,00
Regleringar för pensionsförsäkringsinbetalningar	9 294,00	0,00
Arbetsgivarens obligatoriska försäkringspremier	2 464,73	993,00
Periodisering av avgifter för räkenskapsperioden	27 860,40	51 255,85

Resultatregleringar sammanlagt

1 681 263,90

1 539 828,85

5. Noter till depositioner och ansvarsskyldigheter

5.1 Transaktioner i intressegemenskapen

Av bolagets omsättning kommer 1 509 167,18 euro (14,5 %) från statsbudgeten eller externa organisationer som är bundna till staten för försäljning av experttjänster.

5.2 Depositioner och ansvar

Övriga egna depositioner

Hysesdepositioner under ett år	723 852,48	702 769,32
Hysesdepositioner över ett år	0,00	732 852,40
Leasing-ansvar under ett år	130 033,74	111 823,06
Leasing-ansvar över ett år	201 556,08	41 354,14

Säkerheter och åtaganden sammanlagt

1 055 442,30

1 588 798,92

Elderivat		
Marknadsvärde	-3 025 636,20	-13 639 161,74
Värde på säkrad volym (underliggande tillgång)	59 200 588,86	76 255 673,32

Statens elupphandling sker centraliserat genom Hansels ramavtal som omfattar säkring av elpriset med råvaruderivat i enlighet med statens säkringsstrategi för el. Hansel ansvarar för portföljförvaltningen och är motpart i derivatavtal för sina kunders räkning. De motparter som Hansel använder är alla stora aktörer inom branschen och Hansel diversifierar portföljen till olika motparter för att minska risken. För närvarande finns det sex potentiella motparter. Derivathandel är en genomgångspost för Hansel. Kostnaderna och intäkterna för den faktureras till fullt belopp av kunder som anslutit sig till Hansel-portföljen. Marknadsvärden på derivat har inte upptagits i balansräkningen.

Den uppföljningsgrupp för elupphandling som inrättats av finansministeriet ansvarar för styrningen och uppföljningen av elupphandlingen och ger vid behov förslag om utvecklingen av elupphandlingen till finansministeriet. En företrädare för finansministeriet fungerar som ordförande för uppföljningsgruppen och uppföljningsgruppen rapporterar efter behov till finansministeriets ledning. Den nuvarande uppföljningsgruppens mandat upphör 31.12.2018.

Finansministeriet beslutar om säkringsstrategin för elupphandling. Beslut om enskilda säkringstransaktioner tidpunkterna för dem enligt strategin fattas av en portföljvaltare som konkurrensutsatts av Hansel. Det finns säkringar som är förenliga med säkringsstrategin ända till 2021.

5.3 Pågående rättegångar

I slutet av år 2017 hade Hansel Ab en anhängig överklagan såväl i högsta förvaltningsdomstolen som i marknadsdomstolen. År 2017 fick bolaget ett beslut av högsta

förvaltningsdomstolen. I beslutet avslog högsta förvaltningsdomstolen överklagan. Under samma år fick bolaget tre beslut av marknadsdomstolen, i vilka överklagan avslogs i alla. Därtill fick bolaget år 2017 två beslut om ramavtalskonkurrensutsättning av marknadsdomstolen, i vilka ärendena avskrevs. I början av år 2018 fick bolaget ett beslut av marknadsdomstolen, i vilket överklagan avslogs. Detta beslut av marknadsdomstolen har överklagats till högsta förvaltningsdomstolen. Enligt bolagets uppskattning är sannolikheten liten för att de pågående rättegångarna leder till ekonomiska följder, men om detta blir verklighet, är beloppet på påföljderna avsevärt.

Revisionsberättelse

Översättning

Till bolagsstämman i Hansel Oy

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Hansel Oy (fo-nummer 0988084-1) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av bolagets ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet. Vi är oberoende i förhållande till bolaget enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

—Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

—Skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

—Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

—Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att

fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

—Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Den övriga informationen omfattar verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga

informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i verksamhetsberättelsen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Övriga utlåtanden

Vi förordar fastställande av bokslutet. Styrelsens förslag till disposition av den vinst som balansräkningen utvisar beaktar bestämmelserna i aktiebolagslagen. Vi förordar beviljandet av ansvarsfrihet för styrelseledamöterna samt för verkställande direktören för den av oss granskade räkenskapsperioden.

Helsingfors den 15 mars 2018
KPMG OY AB

Jorma Nurkkala
CGR, OFGR

Styrning av ansvarsfullhet

Hansel och SKL Kommentus fördjupar sitt samarbete. På bilden ses Olof Molander, Åsa Edman, Kirsi Koivusaari, Anni Airaksinen, Karolina Lehto och Peter Nohrstedt.

Ansvarsfullhet är starkt integrerad i Hansels strategi, och på samma sätt som digitalisering, kompetens, innovation och effektivitet ses ansvarsfullhet som ett delområde som kan genomsyra hela verksamheten. I ledningsgruppen har ansvarsfullhet inkludrats i befattningsbeskrivningen för ekonomidirektören, som fungerar som ordförande för bolagets grupp för ansvarsfrågor. I styrelsen har ingen ledamot separat utnämnts som ansvarig för ansvarsfrågor. Styrelsen har under sina möten regelbundet behandlat ansvarsfrågor och uppmuntrat ledningen bland annat att understryka vikten av de etiska riktlinjerna för personalen.

Ansvarsgruppen sammanträder regelbundet och består av experter inom organisationens olika områden. Gruppen består av personer från ekonomiförvaltningen, juridiska enheten, kategorihanteringen, enheten för utveckling av upphandlingsverksamheten, konkurrensutsättningsenheten och kommunikationen. Utgångspunkten för ansvarsarbetet är bolagets strategi, som genomförs i form av olika projekt och åtgärder. Ansvarsgruppen ansvarar också för bolagets ansvarsrelaterade arbetsanvisningar och verksamhetsprocesser.

En viktig del av ansvarsarbetet utgörs av att ge information om ansvarsrelaterade ärenden och att ge internt stöd för konkurrensutsättningsprojekt. Medlemmarna i gruppen deltar i evenemang och utbildningar för intressentgrupper, där ansvarsfrågor behandlas. Därtill fungerar Hansel-medarbetarna själva som utbildare i olika evenemang med ansvarsfull upphandling som tema.

En viktig del av ansvarsarbetet är att ge information om ansvarsrelaterade ärenden och att ge internt stöd för konkurrensutsättningsprojekt.

Samarbete kring ansvarsfrågor förs i viss mån också med övriga länders enheter för samordnade upphandlingar. I synnerhet det nordiska samarbetet har fördjupats vad gäller informationsspridning och utbyte av erfarenheter. Organisationernas kunskande har också i större utsträckning utnyttjats till stöd för Hansels ansvarsarbete och år 2017 fördes samarbete med Finnwatch, WWF, Open Knowledge Finland och Invalidförbundet.

Det finns fortfarande utmaningar i mätningen av miljöansvaret och det sociala ansvaret och förfaringssätt är under utveckling för dessa delområden. Det har talats om ett förfaringssätt som motsvarar Hansels miljömärke också vad gäller övriga delområden inom ansvarsfrågor. Avtalsvillkor som gäller socialt ansvar har införts i avtalen, men auditeringsstarten är ännu föremål för utredning.

Väsentlighetsanalys

Grunden för Hansels ansvarsarbete och kommunikationen om detta utgörs av väsentlighetsmatrisen, som styr tillämpningen av GRI-standarden på bolagets rapportering. Väsentlighetsdefinitionen avgör det som tas upp i ansvarsrapporten.

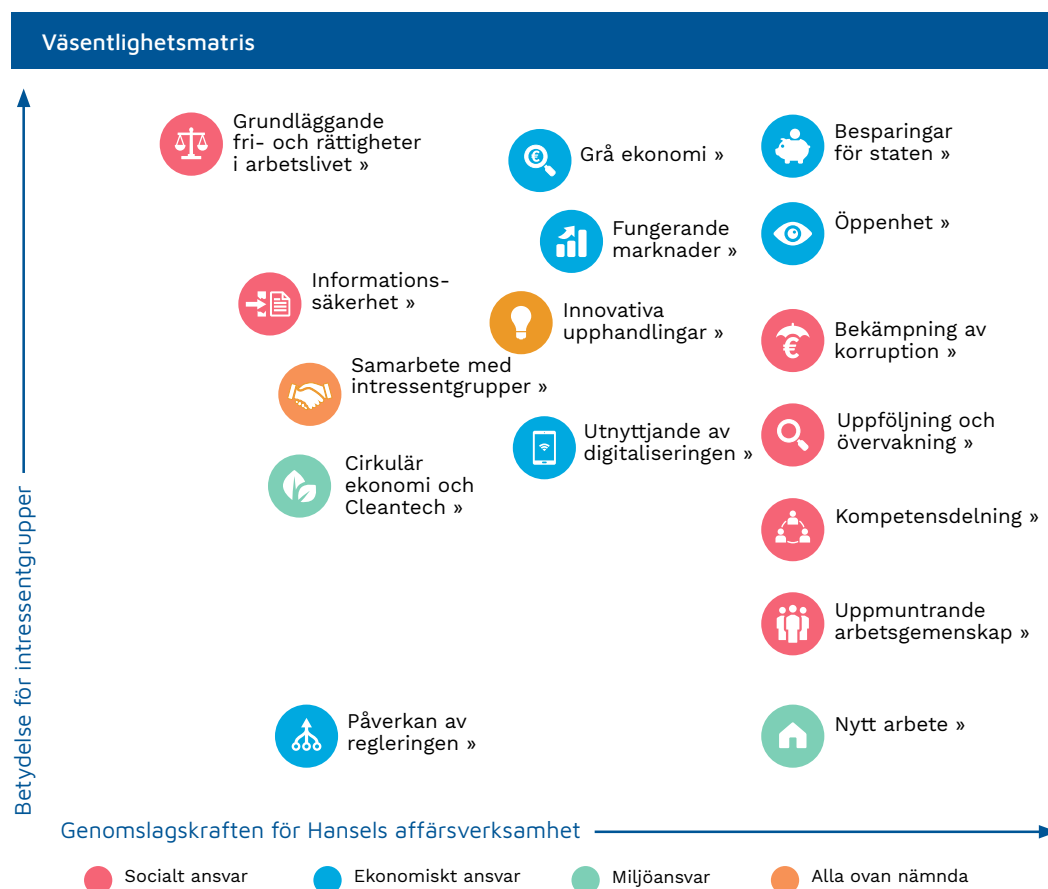
De teman som presenteras i ansvarsrapporten har utvärderats i väsentlighetsmatrisen ur intressentgruppernas perspektiv och med tanke på genomslagskraften för bolagets verksamhet. Utifrån detta fokuserar Hansel i sin rapportering på de ansvarsteman som konstaterats vara de viktigaste. Även om intressentgrupperna inte lyfte fram besparingarna för staten särskilt, ansågs detta vara det viktigaste delområdet med tanke på kärnverksamheten.

Det finns flera aspekter som påverkar innehållet i väsentlighetsanalysen. I definitionsarbetet har man uppmärksammat FN:s mål för hållbar utveckling (SDG), trender i verksamhetsklimatet och bolagets strategi och de åtgärder som följer av dessa. Även statliga anvisningar och principbeslut som berör Hansel har påverkat

innehållet i väsentlighetsanalysen. Man har också beaktat resultaten av enkäten om kund- och leverantörsnöjdheten, utredningarna av ansvarsgruppen, kund- och leverantörsresponsen och resultaten av enkäten om personalens arbetstillfredsställelse.

Väsentlighetsmatrisen uppdaterades avsevärt utifrån den enkät till intressentgrupperna som gjordes på hösten 2016. Den nya matrisen betonar Hansels roll som en främjare av en ansvarsfull upphandlingsprocess. Dessutom har nationella spetsprojekt för digitalisering såsom Handi påverkat väsentlighetsdefinitionen. Väsentlighetsmatrisen behandlades av ansvarsgruppen och godkändes av ledningsgruppen. Nästa gång uppdateras väsentlighetsmatrisen under år 2018, eftersom förändringar redan ägt rum i verksamhetsmiljön.

De helheter som presenterats i väsentlighetsmatrisen har förenats med ansvarsdelområdena med färgkoder. Genom att klicka på delområdena i väsentlighetsmatrisen kan du bekanta dig med hur ansvarsteman syns i Hansels vardag.

Samhällsåtagande 2050

Hansel har undertecknat samhällsåtagandet för hållbar utveckling som är ett verktyg utvecklat av statsrådets kansli i syfte att implementera FN:s program för hållbar utveckling i organisationers praxis. Samhällsåtagandet för hållbar utveckling är en gemensam långsiktig vision för Finland. Åtagandet har tagits fram av kommittén för hållbar utveckling i Finland.

I stället för deklarationer utgör åtagandena konkreta åtgärder – små och stora – som främjar programmet för global hållbar utveckling (Agenda2030) i praktiken.

Åtgärderna inom ramen för Hansels samhällsåtagande har samlats från verksamhetsplanen för hållbar utveckling och Green Office-årsplanen. Ansvarsgruppen tillsammans med Green Office-arbetsgruppen ansvarar för åtgärderna inom ramen för åtagandet.

Idén med samhällsåtagandet för hållbar utveckling är enkel, nämligen konkreta handlingar och mätbara resultat. På webbtjänsten Sitoumus2050.fi har över 700 åtaganden publicerats.

Samhällsåtagande 2050

Mål

- #Resurssmart ekonomi
- #Hållbart arbete
- #Ett kolneutralt samhälle
- #Ett samhälle där medborgarna kan påverka
- #Hållbara levnadssätt
- #Beslut med respekt för naturen
- #Hållbara samhällen
- #Jämlikhet

Vårt konkreta åtagande

- Vi spar på statens medel med ansvarsfulla upphandlingar.
- Vi lär oss nya arbetsformer.
- Vår pappersförbrukning är liten.
- Vi uppmuntrar vår personal att utveckla och dela sitt yrkeskunnande.
- Vi stöder balansen mellan arbete och fritid.
- Vi utbildar vår personal att använda elektroniska redskap.
- Vi ökar vår personals medvetenhet om kostens betydelse för hållbar utveckling.
- Vi bemöter våra leverantörskandidater jämlikt och grundar våra beslut enbart på det som begärs i ansökningsprocessen.

Mätare för år 2017

- Över 250 M€ i besparingar med vår samordnade upphandling och konkurrensutsättning
- Utbredning av distansarbete (Ökat antal Arbete annanstans-kalenderanteckningar)
- Pappersutskriften/person minskad mängd CO2-utsläpp
- Bloggtexter varannan vecka
- 20 % färre förflyttningar mellan arbete och hem
- Mindre sjukfrånvaro
- 1 utbildningsdag gällande elektroniska utbildningsdagar/person
- Vegetarisk temavecka genomförd
- Noll fall av korruption

Intressentgrupper

Genom sin verksamhet och sitt samarbete med intressentgrupper vill Hansel främja utvecklingen av kvaliteten och ansvarsfullheten i upphandlingsverksamheten. I och med att kraven på innovation, digitalisering och hållbar utveckling ökar, växer också verksamheten i nätverksform. Den allt mer komplexa lagstiftningen har å sin sida ökat behovet av att koncentrera kompetens till enheter såsom Hansel, som sprider sin kompetens bland annat genom utbildningar och anvisningar.

Samarbetet med olika intressentgrupper är kontinuerligt. Intressentgruppskartläggningar har långa anor hos Hansel. Ursprungligen har tabellen upprättats i en workshop hos ledningsgruppen till stöd för kundarbetet, och senare har dess användning utvidgats till att gälla utvecklingen av hela affärsverksamheten. Intressentgruppsanalysen behandlas en gång per år i ledningsgruppen och nödvändiga uppdateringar görs i nätverket.

Intressegruppsanalys av viktiga intressegrupper som man regelbundet samarbetar med

Intressentgrupp	Förväntningar på Hansel	Inverkan på Hansels affärsverksamhet	Samarbetssätt och verksamhetsstrategi	Ansvarig aktör
Kundrelationer				
Upphandlande enheter	Avtalsvillkor och priser som möjliggör totalekonomiska och högklassiga upphandlingar. Stöd för konkurrensutsättning av ramavtal och egna upphandlingar. Minimerade risker för inköp och upphandling. Lättare upphandling, behovet av stöd för utveckling av upphandlingsverksamheten har ökat.	Mycket stor	Verksamheten grundar sig på en kundplan som utarbetas varje år, i vilken man antecknar fokusområdena och de viktigaste åtgärderna för att utveckla kundrelationen.	Kundteam
Statens tjänsteleverantörer				
Samarbetsforum för statens tjänsteleverantörer	Synergier för övrig verksamhet	Ömsesidig sparrning på olika delområden	Ledningens forum, kommunikations- och marknadsföringssamarbete: t.ex. ValtioExpo	Verkställande direktören, kategoridirektören
Senat-fastigheter	Stöd för resultatbringande upphandling och utveckling av upphandlingsverksamheten	Fördjupat och systematiskt samarbete, win-win	Intensivt och regelbundet samarbete, utvecklingstjänster	Utvecklingschef för samarbetet
Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori	Stöd för resultatbringande upphandling och utveckling av upphandlingsverksamheten	Stor inverkan, viktigt att upprätthålla intresset, central partner inom IKT	Experttjänster och samarbete enligt statens upphandlingsstrategi: Hansels konkurrensutsättningskompetens och Valtoris koncept för IKT-tjänster	Kundteamet, kategorihanteringen, IKT-teamet
HAUS Kehittämiskeskus Oy	Samarbete kring utbildning som tillhandahålls för Hansels kunder. Hansels medarbetare som utbildare inom upphandling.	Kompetensutveckling bland Hansels medarbetare	Utbildningsplanering	Cheferna

Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet	Stöd för affärsverksamhet genom resultatbringande upphandling och utveckling av upphandlingsverksamheten	Uppgång	Samarbetsprojekten, Handi-programmet och statsförvaltningens AI-nätverk	Ekonomidirektören, kategoridirektören
Statskontoret	Stöd för resultatbringande upphandling och utveckling av upphandlingsverksamheten	Inverkan har ökat Viktig aktör i utvecklingen av statens ekonomi- och personaladministration.	Samarbetsprojekt, t.ex. #Tietokiri	Ekonomidirektören, kategoridirektören
Landskapens servicecentraler				
Maakuntien Tilakeskus Oy	Samarbetspartner i landskapens upphandlingar	Betydande	Verksamheten är på väg att starta; aktiv dialog	Kunddirektören, kategoridirektören
Vimana Oy	Samarbetspartner i landskapens upphandlingar	Betydande	Verksamheten är på väg att starta; aktiv dialog	Kunddirektören, kategoridirektören
Sotedigi Oy	Samarbetspartner i landskapens upphandlingar	Betydande	Verksamheten är på väg att starta; aktiv dialog	Kunddirektören, kategoridirektören
Leverantörsrelationer				
Avtalsleverantörer	Framgångsrika affärer med statsförvaltningens organisationer. Kvalificerade upphandlingar och icke-diskriminerande och jämlikt bemötande. Möjligheter till extra försäljning.	Mycket stor betydelse som tillhandahållare av högklassiga och ansvarsfulla produkter.	Uppgörande av verksamhetsplaner, samordning av leverantörssamarbetet	Kategorihanteringen
Övriga leverantörer	Vilja till extra försäljning Jämlikt och icke-diskriminerande bemötande och verifiering av detta.	Liten inverkan	Kommunikation om urvalsgrunder, marknadsföring av konkurrensutsättningar	Kategorihanteringen, kundteamen
Arbetsstagarrelationer och styrelsen				
Arbetsstagarna	Bra arbetsgivare, balans mellan arbete och fritid	Mycket stor	Fortlöpande åtgärder för att främja arbetshälsan	Verkställande direktören
Hansel Ab:s styrelse	Välskött och framgångsrikt bolag	Stor	Styrelsesamarbete enligt aktiebolagslagen	Verkställande direktören, personalrepresentanten
Hanselin ylemmät toimihenkilöt ry (Hyry)	Fungerande samarbete mellan medarbetarna och arbetsgivaren	Mycket stor	Regelbundna möten	Verkställande direktören
De Högre Tjänstemännen YTN rf	Aktiv tolkare och utvecklare av kollektivavtal på arbetstagsidan	Liten inverkan och litet intresse	Förtroendemannens deltagande i utbildningar och aktiv kontakt med förtroendemannen	Förtroendemannen, personalchefen
Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf	Aktiv tolkare och utvecklare av kollektivavtal på arbetsgivarsidan	Liten inverkan och litet intresse	Läget uppföljs och kontakt tas vid behov	Verkställande direktören

Ägarstyrning och lagstiftning				
Ägaren	En väl ledd, ansvarsfull och innovativ organisation, som sparar pengar för statens upphandlingsväsende.	Stor	Samarbetsprojekt: t.ex. Handi, aktivt framförande av synpunkter på möjligheter att utveckla upphandlingsverksamheten och spara	Verkställande direktören
Kommunavdelningen (FM)	Landskapsreformen	Mycket stor betydelse	Aktivt samarbete	Kategoridirektören
FM:s avdelning för utveckling av statsförvaltningen, enheten för koncernpolitik	Ansvar för och deltagande i samarbetsprojekt, synpunkter av experter på upphandling	Mycket stor betydelse	Samarbetsprojekt: t.ex. Handi	Verkställande direktören
Arbets- och näringsministeriet	Framförande av upphandlingsperspektivet för att utveckla lagstiftningen	Mycket stor	Deltagande i arbetsgrupper, diskussions- och informationsmöten	Direktören för juridiska ärenden
Näringsliv, organisationer och ansvarsfullhet				
Branschorganisationerna	Dialog för att utveckla avtalsvillkoren. Vilja att säkerställa rimliga avtalsvillkor för branschen.	Måttlig	Upprätthållande av samarbetet (regelbundna möten, representation i konkurrensutsättningen)	Kategorihanteringen
Frivilligorganisationerna	Erfarenheter och praktiska exempel relaterade till branschen	Omfattande betydelse då ansvarsfullhet accentueras	Samarbetsprojekt	Ansvarsgruppen
Näringslivets centralförbund EK	Påverkan av avtalsvillkor, ökning av medlemmarnas medvetenhet om offentlig upphandling	Måttlig	Samarbete, möten vid behov	Verkställande direktören
Företagarna i Finland	Vill i synnerhet främja ställningen för små och medelstora företag i Hansels konkurrensutsättningar	Måttlig	Fördjupat samarbete	Verkställande direktören
Föreningen för offentliga upphandlingar	Kontakter och utbyte av erfarenheter i expertnätverk inom branschen	Rollen utvecklas	Målet är en aktiv roll och ett tätt samarbete	Direktören för juridiska ärenden
Miljöministeriet	Föregångare inom hållbar upphandling	Stor inverkan, varierande intresse (lagstiftning, EU)	Fortsatt samarbete	Ansvarsgruppen
Finlands miljöcentral SYKE	Samarbetspartner och expert på upphandling, kundrelation	Måttlig	Fortsatt samarbete	Ansvarsgruppen
Motiva	Informationsutbyte för att främja hållbar upphandling	Måttlig	Fortsatt samarbete	Ansvarsgruppen
Finnwatch	Samarbetspartner och expert, informationsutbyte för att främja hållbar upphandling	Måttlig	Samarbetsprojekt	Kategorihanteringen, ansvarsgruppen

WWF	Samarbetspartner och expert, informationsutbyte för att främja hållbar upphandling	Måttlig betydelse	Fortsatt samarbete	Ansvarsgruppen
LOGY	Nätverk för aktörer inom upphandlingsbranschen, främjande av offentliga upphandlingar	Måttlig betydelse	Ledningsforum för upphandlingsforum, teamen för offentliga upphandlingar och ansvarsfullhet	Kategoridirektören
Open Knowledge Finland	Samarbetspartner och expert inom främjande av öppen data	Måttlig betydelse	Samarbete efter behov, till exempel tjänsten Tukkihankintoja.fi och tillgång till upphandlingsdata som öppen data	Ekonomidirektören, direktören för den digitala affärsverksamheten
Kommunala aktörer				
KL-Kuntahankinnat Oy	Deltagare i samprojekt Eventuellt samarbete i landskapsreformen.	Betydande	Samprojekt, t.ex. eNest	Verkställande direktören
Kommunförbundet	Gemensam intressebevakning. Eventuellt samarbete i landskapsreformen.	Betydande	Fortsatt samarbete	Verkställande direktören
Social- och hälsovårdsområdets och servicecentralens leverantörer	Samarbete i landskapsreformen	Ökande betydelse	Fortsatt samarbete	Kategoridirektören
Övriga intressentgrupper				
Upphandlande enheter i övriga EU-länder	Närmare samarbete och bästa praxis, utvecklingsidéer	Betydande	Fortsatt samarbete	Verkställande direktören
Europeiska kommissionen	Utveckling av offentliga upphandlingar	Ökande betydelse	Arbetsgrupper t.ex. eCertis och EXEP	Verkställande direktören
Medierna	Information om offentlig upphandling	Måttlig	Aktiv service: artiklar och material	Kommunikationschefen
Aalto-universitets handelshögskola	Samarbetspartner och expert på offentliga upphandlingar	Måttlig	Forskningsprojekt och deltagande i nätverk	Ekonomidirektören
Kompetenscentrum av nätverkskaraktär för hållbara och innovativa offentliga upphandlingar	En betydande aktör i nätverket	Betydande	Verksamhet är på väg att starta, aktivt deltagande i kompetenscentrets arbete	Verkställande direktören
HITKO dvs. finansministeriets koordineringsgrupp för informationsförvaltningen	Informationsutbyte, samarbete	Måttlig	Regelbundna möten	Direktören för den digitala affärsverksamheten
Arbetsgruppen för säkra IKT-upphandlingar	Informationsutbyte om datasäkerhetsrelaterade IKT-ärenden	Måttlig	Regelbundna möten	Kunddirektören

Internationellt samarbete för att utveckla offentliga upphandlingar

Zambia Public Procurement Authority, det vill säga den zambiska organisation som utvecklar och administrerar offentliga upphandlingar i Zambia, bekantade sig med Hansels verksamhet i augusti 2018. I samband med besöket fördes en diskussion i synnerhet om elektroniska upphandlingar, ramavtal och olika ansvarsteman.

En företrädare för Hansel är med i The European Network of Central Purchasing Bodies. Gruppen sammankommer två gånger per år och för ett samarbete med Europeiska kommissionen för att utveckla den lagstiftning som styr upphandlingarna. År 2017 inleddes beredningen av nätverkets sammanträde i Finland i juni 2018.

Också Multi-Stakeholders Expert Group har aktivt medverkat i eProcurements Hansel. EXEP publicerade år 2017 följande rapporter: "Contract Registers", "Electronic Catalogues" ja "Certification of e-Tendering Platforms".

Erfarenheter utbyttes år 2017 med danska SKI, österrikiska BBG, italienska Consip och svenska SKL Kommunen. Samarbetet med den sist nämnda aktören fördjupades och tonvikten låg i synnerhet på ledning och mätning av teman relaterade till socialt ansvar.

Praxis i Hansels verksamhet och elektroniska upphandlingar presenterades under årets lopp för flera internationella gäster.

Ansvarsfullhet utvecklas på många fronter

I och med den avsevärda volymen på samordnade upphandlingar utgörs samarbetet med leverantörer och kunder en betydande del av genomslagskraften och ansvarsfullheten i Hansels verksamhet. Ansvarsfullheten och uppföljningen av denna håller på att utvecklas i ännu mer systematisk riktning och kunnande inom detta inhämtas också utanför organisationens gränser.

Kärnan för ansvarsfullheten i ramavtalen bildas under konkurrensutsättningen, då den ansvarsfullhet som krävs av upphandlingsobjektet fastställs. Ansvarsfullheten i ramavtalen upprätthålls också under avtalsperioden, då Hansel följer att de krav som fastställts vid konkurrensutsättning uppfylls på överenskommet sätt.

Leverantörernas ekonomiska situation är föremål för automatisk uppföljning under hela avtalsperioden. Ansvarsfullheten i ramavtalen följs under avtalsperioden också vid möten med leverantörerna, där väsentliga ansvarsfrågor för varje ramavtal går igenom. Om förändringar äger rum i riskmätarna för till exempel det ekonomiska ansvaret, behandlar Hansel och leverantören tillsammans åtgärdandet av ärendet.

”Uppföljningen av leverantörernas ekonomiska situation har fungerat väl, och vi har alltid fått information om eventuella risker redan i god tid. Vi vill stöda våra leverantörer vid eventuella svåra situationer och ge dem möjlighet att orda upp sin ekonomi. Vid behov informerar vi

också kunderna om ärendet”, konstaterar kategoridirektör **Susanna Närvänen**.

Förutom ekonomiskt ansvar finns det en vilja att utveckla också uppföljningen av övriga delområden inom ansvarsfullhet under avtalsperioden i ännu mer systematisk riktning och utvecklingen av uppföljningen har införts i Hansels strategiska mål.

I syfte att främja det sociala ansvaret har Hansel och den svenska enheten för samordnade upphandlingar SKL Kommentus inlett en kartläggning rörande ett eventuellt samarbete. Ett eventuellt partnerskap har som mål att i synnerhet fokusera på auditering av det sociala ansvaret i upphandlingsverksamheten.

”De svenska kommunernas och landskapens enhet för samordnade upphandlingar SKL Kommentus är fruktsam samarbetspartner för Hansel, eftersom den har en flera år lång erfarenhet av utveckling av socialt ansvar i och med att flera experter fokuserar på utveckling av ansvarsfullhet som deras huvudsakliga arbete. Det finns många potentiella samarbetsmodeller och ett alternativ är att på ett eller annat sätt dra nytta av SKL Kommentus ramavtal som tillhandahåller ansvarsauditeringar. Under år 2018 kommer vi till exempel att utreda om det i våra kundkrets finns efterfrågan på motsvarande ansvarsauditeringar”, berättar ekonomidirektör **Kirsi Koivusaari**.

Exempel på beaktande av ansvarsfullhet i ramavtalen

Mer ansvarsfulla upphandlingar som en del av kundernas vardag

En av upphandlingsutvecklingsenhetens framgångar år 2017 var skapandet av en färdig verksamhetsmodell för att utveckla kundorganisationernas ansvarsfullhet. Den modell som färdigställdes i slutet av året kommer att utnyttjas i utvecklingen av kundernas ansvarsverksamhet.

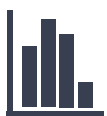
”Syftet är att utöka medvetenhet om verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar hos ledningen och förplikta dem att utveckla dessa. Modellen har som mål att ansvarsfullhet beaktas i varje skede av upphandlingen och att ansvarsfrågor kopplas tätt till organisationernas upphandlingsstrategi”, konstaterar utvecklingschef **Liisa Lehtomäki**.

Också i Hansels konkurrensutsättningstjänster, det vill säga i konsultationer för kundernas konkurrensutsättning, beaktas ansvarsfrågor enligt objekt.

”Vi ger alltid kunderna information om olika möjligheter att beakta ansvarsfrågor och den slutliga bestämmanderätten vad gäller till exempel obligatoriska krav i konkurrensutsättning innehas av kunden. Konkurrensutsättningarna kan variera från informationssystem till forskningsapparat, varför sätten att beakta ansvarsfullhet i stor utsträckning beror på upphandlingsobjektet”, säger enhetens chef **Ilkka Sihvola**.

Verksamhetsmodell för ansvarsfullhet

UPPGIFTER

Beredning av verksamhetsmodellen för ansvarsfull upphandling och analys av ansvarsdata

Definition av målen för verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Genomförandeplan för verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Idrifttagande av verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Uppföljning av verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Information om ansvarsarbetet

Ansvarsrapportering

Hansels ansvarsrapportering

Resultaten av verksamheten i anslutning till ansvarsarbetet presenteras i form av en ansvarsrapport som årligen ges ut på finska, svenska och engelska. Hansels ansvarsrapport har integrerats i årsberättelsen. Verkställande direktören godkänner rapporten, som därefter överlämnas till styrelsen. Vad gäller ansvarsrapporteringen presenteras i berättelsen nyckeluppgifter, intressanta evenemang och resultaten i fråga om ansvar för år 2017. Ansvarsrapporten för år 2016 publicerades 4.4.2017. Rapporteringen grundar sig på den väsentlighetsanalys som gjorts år 2016 och väsentliga förändringar har inte ägt rum i innehållet. I rapporteringen iakttas innehållsdefinitionsrelaterade principer enligt GRI-standarden: väsentlighet, täckningsgrad, hållbar utveckling-kontexten, beaktande av intressentgrupper samt principer om högklassig rapportering, som utgörs av exakthet, jämvikt, tydlighet, jämförbarhet, tillförlitlighet och kontinuitet.

En övergripande bild av Hansels ansvarsfullhet fås utifrån bolagets strategi och via intressentgruppssamarbetet, väsentlighetsmatrisen för ansvarsfullhet och samhällsåtagandet. Delområdena ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar rapporteras enligt tema.

Rapportering enligt GRI-standarden

Rapportstrukturen grundar sig nu för första gången på den internationellt godkända GRI-standarden vad gäller core-nivå. Tidigare har Hansel rapporterat enligt Global Reporting Initiative GRI G4-anvisningen.

Rapporten innehåller en tabell, som visar rapportens innehåll enligt väsentlighetstema, de använda GRI-standarderna och information om i vilket rapportavsnitt ärenden som gäller punkten i fråga presenterats. Om uppgifterna inte är tillgängliga, finns det en anteckning om detta jämte motiveringar i tabellen. En del av uppgifterna ingår i bokslutet.

Rapporten har sammanställts av Hansels kommunikation i samarbete med Mainostoimisto SST. Närmare uppgifter ges av Hansels experter inom kommunikation:

Johanna Kaalikoski

kommunikationschef
johanna.kaalikoski@hansel.fi
tfn 029 4444 289

Laura Helle

expert inom
marknadsföringskommunikation
laura.helle@hansel.fi
tfn 029 4444 242

Hansels ansvarsrapport kan läsas på adressen vuosikertomus2017.hansel.fi. Ansvarsrapporten publiceras för femte gång enbart i webbformat och den har bestyrkts av revisionssamfundet KPMG Oy Ab.

Formler för räkning av nyckeltal

Soliditetsgrad, % =	Eget kapital	x 100
	Balansomslutning – mottagna förskottsbetalningar	
	(Antalet personer som började på företaget 1.1–31.12. +	
Genomsnittlig omsättning, % =	Antalet personer som slutade på företaget 1.1–31.12.)/2	x 100
	Antalet anställda 31.12.	
Personavgång, % =	Antalet personer som slutade på företaget 1.1–31.12.	x 100
	Antalet anställda 31.12.	
Personalavgång, personal som sagt upp sig, % =	Antalet personer som sade upp sig 1.1–31.12.	x 100
	Antalet anställda 31.12.	
Sjukfrånvaroprocent=	Antalet sjukfrånvarodagar under räkenskapsperioden 1.1–31.12.	x 100
	Teoretisk regelbunden arbetstid under räkenskapsperioden 1.1–31.12.	

Styrning av ekonomiskt ansvar

Vad gäller ekonomiskt ansvar är det centralt att följa avtalsleverantörernas ekonomiska handlingsförmåga, bekämpa grå ekonomi och att Hansel bedriver ansvarsfull ekonomisk verksamhet.

Hos Hansel granskas grunderna för utestängning av en anbudsgivare och lämplighetskraven alltid i samband med konkurrensutsättningen innan ett avtal ingås. En del av de punkter som granskas är så kallade obligatoriska utestängningsgrunder, såsom vissa brott, medan en del lämplighetskrav som gäller upphandlingsobjektet kan vara föremål för prövning.

I Hanki-tjänsten för elektronisk konkurrensutsättning har ESPD-blanketten, det vill säga det europeiska upphandlingsdokumentet, integrerats till en del av processen och uppgifterna ur myndighetsregister fås med undantag för brottsregisterutdraget automatiskt till systemet.

Uppföljningen av avtalsleverantörernas ekonomiska ansvar under avtalsperioden upphandlas av Hansel som en så kallad övervakningstjänst på marknaden. Hansel har fastställt vissa kriterier som alltid orsakar ett larm om de ändras. Dessa indikatorer utgörs av bland annat:

- ändring av företagets namn
- ändring av företagets läge
- ändring av bolagsformen
- anmälan om rättelse av betalningsstörning då en betalningsstörning avlägsnas på grund av en betalning
- anmälan om en ny betalningsstörning eller avlägsnande av en gammal
- betalningsstörningstillägg
- ändring som gäller förskottsuppbördsregistret
- förlust av aktiekapital
- ändring av riskkategorin
- företagsarrangemang såsom fusion eller fission

Om en ändring sker i en indikator, underrättas Hansels ekonomienhet om ärendet. Från ekonomienheten överförs informationen vidare till kategorin, om det enligt ekonomienhetens expert handlar om ett betydande ärende. Kategorin beslutar om eventuella fortsatta åtgärder och konsulterar vid behov bolagets jurist eller kategoridirektören.

Övervakningstjänsten har fungerat väl och Hansel har kunna förutse situationer, såsom till exempel ekonomiska problem hos leverantörerna. Övervakningstjänsten omfattar för tillfället 413 företag, som innefattar alla Hansels finländska avtalsleverantörer.

Vid Hansel görs uppföljning enligt beställaransvarslagen i tillämpliga delar. Beställaransvarslagens syfte är att främja jämbördig konkurrens mellan företagen och efterlevnad av arbetsvillkoren och att skapa förutsättningar för företag och offentligt rättsliga samfund att säkerställa att företag som ingår avtal om hyrt arbete eller underentreprenader med dem i egenskap av avtalsparter och arbetsgivare fullföljer sina lagstadgade skyldigheter. Enligt beställaransvarslagen har beställaren i upphandlingsprocessen skyldighet att utreda sina avtalspartners ekonomiska ansvar.

Hansel har fastställt de ramavtal som omfattas av lagen och är föremål för granskningar av Hansel på det sätt som förutsätts av lagen. Själva granskningsprocessen köps delvis som en tjänst av Suomen Tilaaavastuu Oy och utförs dels som eget arbete genom att direkt ställa frågor till leverantörerna. På Hansels webbplats står det att Hansel inom ramen för vissa ramavtal utgör granskningar för sina kunders räkning. Kunderna har uppskattat denna tilläggstjänst och antalet avtal som övervakas har ökat i sakta mak. År 2017 omfattade övervakningen 16 ramavtal och 219 företag, av vilka 52 var ramavtalsleverantörer och de återstående underleverantörer.

Ansvarsfullhet i Hansels egen verksamhet omfattar att ekonomin sköts enligt de etablerade ekonomiprocedurerna.

Skatteavtryck

Hansel redovisade för fjärde gången sitt skatteavtryck i ansvarsrapporten. Redovisningen av skatteavtrycket bygger på anvisningen från statsrådets avdelning för ägarstyrning från den 1 oktober 2014 om redovisning av landsspecifika skatter för bolag med statligt majoritet-sägande.

Hansel bedriver ingen verksamhet utomlands, och därmed betalas alla skatter i Finland i enlighet med gällande lagar. Hansels skatteärenden sköts av ekonomiavdel-

ningen, som lyder under verkställande direktören, och Hansel har ingen särskild skattestrategi eller skatteplan.

År 2017 kumulerades 1 918 000 euro i mervärdesskatt att redovisa och 36 000 euro i samfundsskatt för Hansel. År 2017 redovisade Hansel förskottsinnehållningar på 1 736 000 euro.

Hansel fick inget statligt stöd under 2017.

Etiska riktlinjer

Med hjälp av de etiska riktlinjerna lägger man grunden till förfarandesättet för Hansels medarbetare. De etiska riktlinjerna har godkänts av Hansels styrelse. Verkställande direktören ansvarar med hjälp av ledningssystemet för förankringen av förankringen av riktlinjerna och övervakningen av efterlevnaden. De etiska riktlinjerna gäller bolagets alla anställda. För nya arbetstagare går riktlinjerna igenom som en del av introduktionsprogrammet. På samma gång förs en diskussion om etiken i den egna befattningen.

Direktörerna och cheferna har till ansvar att säkerställa att

- alla bemöts lika och att arbetsuppgifterna fördelas jämnt
- arbetsgemenskapen är resultatrik och effektiv
- ingen diskriminering, mobbning eller annat obehörigt agerande förekommer inom arbetsgemenskapen
- säkerheten i arbetet och arbetarskyddet fungerar
- man ingriper i eventuella missförhållanden

De anställda ansvarar för att se till att

- arbetsuppgifterna sköts ändamålsenligt och utan dröjsmål
- arbetsgemenskapens arbetsinstruktioner följs
- inga intressekonflikter relaterade till arbetsuppgifter uppstår. Chefen ska omedelbart informeras om eventuella intressekonflikter
- arbetsgemenskapens spelregler respekteras och att alla bemöts sakligt inom arbetsgemenskapen

Regler för samarbete med intressentgrupper:

1. Deltagande i utbildning, sociala eller kulturella evenemang och motsvarande tillställningar vilka arrangeras av intressentgrupper sker endast med skriftligt tillstånd av chefen. De som verkar inom kundsamarbete behöver dock inte chefens tillstånd för att delta i utbildningar som anordnas av kunder. När tillståndet begärs, ska chefen informeras om huruvida avsikten är att använda arbetstid för att delta i evenemanget. Hansel betalar alltid eventuella kostnader för resa och logi.
2. Det är inte tillåtet att upprepade gånger delta i evenemang som arrangeras av samma leverantör eller intressentgrupp.
3. Vid mottagande av personliga gåvor kan endast sedvanliga affärsgåvor och med dem jämförbara gåvor med rimligt värde godkännas. Alla typer av korrupktion och mutor är ovillkorligen förbjudna.
4. Under konkurrensutsättningar deltar det i regel inte i evenemang som anordnas av företag som deltar i konkurrensutsättningar, inga inbjudningar accepteras

av dessa företag och inga andra gåvor än eventuella julhälsningar tas emot.

5. Inom Hansel används en lista över evenemang och gåvor, där anställda ska anteckna evenemang och mottagna gåvor vars värde är minst 15 euro. Anteckningarna ska
6. Våra anställda får inte utnyttja information som de fått i sina arbetsuppgifter för att eftersträva personlig vinning och får inte föra sådan information vidare. Vi skyddar våra leverantörers och kunders affärshemligheter.

Jämvighetsregler och förseelser:

Jämvighetsbestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003) är inte direkt tillämpliga på Hansels verksamhet, men bestämmelserna i förvaltningslagen och tolkningen av dem är dock av allmän betydelse vid upphandling. Eftersom större delen av Hansels kunder följer förvaltningslagen förväntas även Hansel följa förvaltningslagens principer. I sin verksamhet beaktar Hansel även tillämpliga delar av rekommendationerna i Statens tjänstemannaetiska delegations rapport (3/2014).

För Hansel kan jämvighetssituationer uppkomma till exempel vid rekrytering, då en anställd hos en leverantör börjar arbeta på Hansel. Vi följer principen enligt vilken den anställda inte ska hantera ärenden för tidigare arbetsgivare eller dennes samarbetspartner eller konkurrenter direkt efter att ha påbörjat en ny anställning. För bisysslor krävs tillstånd av verkställande direktören.

Den mest typiska och vanligaste jämvighetssituationen uppstår om en nära anhörig till en expert på Hansel eller en person som hör till den närmaste kretsen har ett intresse i upphandlingen. Enligt jämvighetsriktlinjerna ska den anställda i detta fall inte delta i konkurrensutsättningen.

Hansels experter föreläser regelbundet på evenemang som anordnas av intressentgrupper. Bolaget förhåller sig positivt till att Hansel-medarbetarnas kompetens inom upphandlingsbranschen utnyttjas på ett omfattande sätt bland intressentgrupperna.

Hanselmedarbetarna kan hamna i situationer då det finns tecken på eventuellt brott mot konkurrenslagstiftningen. Det kan exempelvis handla om prisöverenskommelser, uppdelning av marknaden eller missbruk av dominerande ställning på marknaden. Om en expert på Hansel misstänker brott mot konkurrenslagstiftningen förs ärendet till bolagets juridiska chefs kännedom.

Arbetsanvisningar till hjälp dagligen

Hansels kärnprocesser – konkurrensutsättning, samordnade upphandlingar och hantering av kundrelationer – stöds med arbetsanvisningar. Dessa ger experterna stöd bland annat för förfaringssätt för att iakttä de etiska spelreglerna, olika avtalshanteringssituationer,

bekämpning av grå ekonomi och situationer där en konkurrensutsättning överklagas. Förfaringssätten för konkurrensutsättning av samordnade upphandlingar har beskrivits i en separat projektarbetsanvisning.

Verksamhetsmodell för ansvarsfullhet

UPPGIFTER

Beredning av verksamhetsmodellen för ansvarsfull upphandling och analys av ansvarsdata

Definition av målen för verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Genomförandeplan för verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Idrifttagande av verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Uppföljning av verksamhetsmodellen för ansvarsfulla upphandlingar

Information om ansvarsarbetet

Ansvarsrapportering

Samordnade upphandlingar spar på offentliga medel

Hansel har till uppgift att åstadkomma besparingar för statens upphandlingsverksamhet. Det är en utmaning att göra en noggrann beräkning över dessa. Studier har dock visat att man genom att centralisera upphandlingar åstadkommer besparingar jämfört med en situation med decentraliserade upphandlingar.

Hansel har redan under en lång tid gjort en grov besparingsberäkning, som grundar sig på en studie av Helsingfors finska handelshögskola (Karjalainen et al. 2008) om besparingar av samordnade upphandlingar. Studien visade att en centraliserad verksamhetsmodell i upphandlingsverksamheten genererade besparingar på ungefär 20–25 procent. Genom att dra nytta av denna modell har det varit möjligt att räkna att man med Hansels samordnade upphandlingar år 2017 åstadkom kalkylmässiga besparingar på uppskattningsvis 286 miljoner euro jämfört

med en situation med decentraliserade upphandlingar. Beräkningsmodellen drar också nytta av den potentialberäkning som anknyter till Hansels ramavtal, men den beaktar inte till exempel arbetstid, kostnader för resursfördelning eller eventuellt kompetensunderskott som en decentraliserad modell eventuellt medför.

Eftersom Hansel inte strävar efter vinst kan verksamhetens effektivitet även mätas med hjälp av sänkta serviceavgifter för avtalsleverantörerna. För tillfället kan serviceavgiften för ett ramavtal vara högst 1,5 procent. Den genomsnittliga serviceavgiften år 2017 var 1,04 procent. Hansel har oavbrutet kunnat sänka serviceavgifterna och de kommer att sänkas ytterligare år 2018 vad gäller flera ramavtal.

Inbesparingarna för staten av den centraliserade upphandlingen var ca 286 M€ år 2017

Mätningen av genomslagskraften utvecklas

I slutet av år 2017 startades ett projekt vars mål är att utveckla mätningen av genomslagskraften för bolagets verksamhet. Det första föremålet för bedömningen är produktiviteten av kundspecifika konkurrensutsättningar. Målet är att närmare utreda de besparingar som uppkommer som ett resultat av Hansels tjänster, kundens fördel under hela avtalsperioden, avtalens funktion och kvalitet, de upphandlande enheternas inlärning och främjande av innovation och cleantech med upphandlingar.

Som ett resultat av projektet uppkommer ännu effektivare verktyg för mångsidig uppföljning av genomslagskraften. För att samla in grundläggande uppgifter intervjuas kunder som deltagit i fristående konkurrensutsättningar. Studien genomförs av KPMG Oy och dess resultat färdigställs på våren 2018.

Digitalisering effektiviserar upphandlingar

Hansels vision är att vara en förnyare av upphandlingsverksamheten och ett av dess centrala mål är att påskynda digitaliseringen. I syfte att uppnå detta mål utfördes arbete inom ramen för Handi-programmet, som lyder under finansministeriet. Med de nya verksamhetsmodellerna förenklas och harmoniseras upphandlingsprocessen. De åtgärder som Hansel vidtog år 2017 i anknytning till detta var bland annat att utveckla Hanki-tjänsten för elektronisk konkurrensutsättning, automatisera kontrollen av myndighetsuppgifter, inrätta upphandlingsverksamhet som en tjänst-modellen och publicera uppgifter om statens upphandlingar i tjänsten Tutkihankintoja.fi, som behandlas närmare i avsnittet om öppenhet.

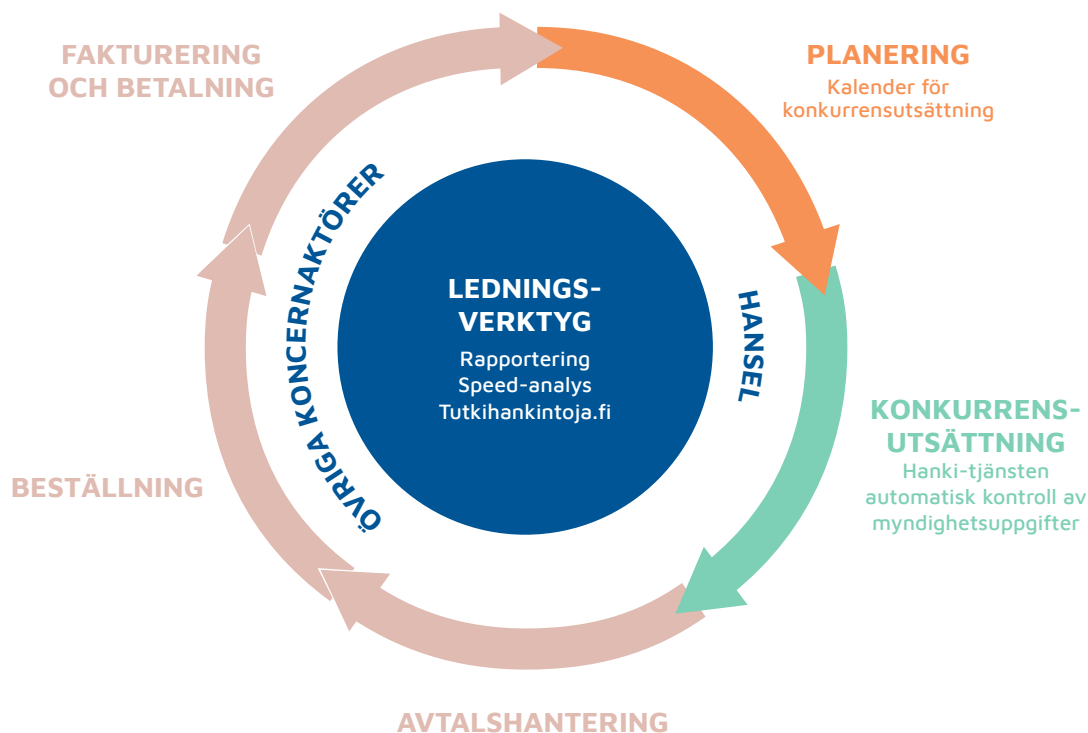
Handledning i elektronisk konkurrensutsättning

Hanki-tjänsten, som möjliggör elektroniska upphandlingar, var i användning för andra året. I januari uppgick antalet användare till 69 och i slutet av året redan till

95 organisationer. Under motsvarande tidpunkter hade 300 och över 2 000 anbudsbegäran lämnats via tjänsten. Idrifttagandet och utvecklingsarbetet fortsatte att vara aktivt. Vid årsskiftet var det aktuellt att överföra miniupphandlingsmaterial till systemet och att bygga ett dynamiskt upphandlingssystem i Hanki-tjänsten.

Under årets lopp ordnades kliniker för elektronisk konkurrensutsättning för de upphandlande enheterna, i vilka över 150 aktörer som var intresserade av Hanki-tjänsten deltog. Vid evenemangen behandlades ärenden som kunder som ordnar konkurrensutsättning lyft fram, till exempel vad som setts som en bra verksamhetsmodell. Hanki-klinikerna och övriga informationssnuttar delas också per video. Till stöd för idrifttagandet av elektronisk konkurrensutsättning inrättades också en Yammer-grupp, där över 300 användare snabbt fått information om och fört en debatt om Hanki-tjänsten.

HANSEL DIGITALISERAR UPPHANDLINGEN – FRÅN BEHOV TILL KONKURRENSUTSÄTTNING

Myndighetsuppgifter automatiskt till konkurrensutsättningssystemet

Kontrollen av myndighetsuppgifter i anknytning till offentliga upphandlingar automatiserades under år 2017. Reformen minskar avsevärt arbetsmängden vad gäller de offentliga upphandlingarna, vars värde uppgår till cirka 30 miljarder. Finland automatiserade kontrollen av myndighetsuppgifter som första EU-stat.

I och med automatiseringen har offentlig konkurrensutsättning också blivit enklare och flexiblare med tanke på såväl upphandlare som leverantörer, då det inte längre är nödvändigt att separat foga de uppgifter som redan finns i myndighetsregistret till anbud. Kontrollen omfattar bland annat betalningen av skatter och socialskyddsavgifter, och det elektroniska systemet verifierar riktigheten i de uppgifter som leverantörerna överlämnat i slutet av konkurrensutsättningen.

Efter ändringen av upphandlingslagen år 2017 har det varit nödvändigt för de upphandlade enheterna att i det elektroniska konkurrensutsättningssystemet använda

det gemensamma europeiska upphandlingsdokumentet. I Finland används samma konkurrensutsättningssystem i kommunerna och i statsförvaltningen, varför den automatiska kontrollen av myndighetsuppgifter nu används i alla nationella konkurrensutsättningar av offentliga upphandlingar som överskrider EU-tröskelvärdet. Utbildningarna i systemet för över 200 personer genomfördes som ett samarbete mellan Hansel och KL-Kuntahankinnat.

Projektet för elektronisk kontroll av myndighetsuppgifter fick finansiering ur Fonden för ett sammanlänkat Europa, och det är en del av spetsprojekthelheten Offentliga tjänster digitaliseras.

*I och med automatiseringen
har offentlig konkurrensutsättning
blivit enklare och flexiblare.*

Handi-programmet gör processerna smidigare

Genomförandeprogrammet Digitalisering av statens upphandlingar förnyar statens upphandlingsverksamhet. Programmet ligger på finansministeriets ansvar och det pågår fram till slutet av år 2019. Fram till dess harmoniseras hela upphandlingsprocessen, från planering av upphandlingar till utbetalning. Digitaliseringen av upphandlingsverksamheten är en förändring av förfarandesättet som genomförs som ett samarbete och som främjas av informationssystemslösningar. Statsförvaltningens interna processer minskas och automatiseras i betydande grad.

Ta del av Handi-programmets mål och projekt.
www.handi.fi

En öppen förvaltning är en gemensam fördel

En ny webbtjänst öppnade statens upphandlingsuppgifter för allmän användning i september 2017. Med tjänsten Tutkihankintoja.fi kan alla medborgare enkelt granska och analysera information som gäller statens upphandlingar i realtid. Målet är att öka transparensen i administrationen och utveckla statens upphandlingsverksamhet. På samma gång erbjuds värdefull marknadsinformation till företagen.

Tjänsten är avgiftsfri och i den har upphandlingar till ett värde på över sex miljarder euro publicerats från och med år 2016. Uppgifterna uppdateras så gott som i realtid, och uppgifter om nya organisationer läggs till i mån av möjlighet. Hansel genomförde tjänsten på uppdrag av finansministeriet.

”Varje finländare drar nytta av transparens vad gäller offentliga medel och en öppen förvaltningskultur. Med tjänsten får företagen på ett nytt sätt information om marknaden”, sade Hansel Oy:s verkställande direktör **Anssi Pihkala** vid publikationstillfället för Tutkihankintoja.fi.

Av säkerhetsrelaterade orsaker är försvars- och säkerhetssektorns myndigheter, såsom försvarsministeriets förvaltningsområde, Polisstyrelsen eller Gränsbevakningsväsendet, inte med i tjänsten. Därtill hemlighålls vissa uppgifter för att trygga integritetsskyddet eller den allmänna säkerheten.

De uppgifter som publiceras i tjänsten har utifrån offentlighetslagen också tidigare varit allmänt tillgängliga, men en separat begäran om information var en förutsättning för att få uppgifter. Detta gjorde det svårare

att inhämta uppgifter och krävde resurser av den som framförde begäran, men också av den organisation som tog emot begäran. Nu finns alla uppgifter i en tjänst och de är lättillgängliga.

*Detta ger möjlighet till nya
databaserade tjänster och fri
utveckling av program.*

Globalt banbrytande öppenhet

Förutom i tjänsten Tutkihankintoja.fi publiceras upphandlingsuppgifterna också på webbplatsen avoindata.fi. Med detta möjliggörs nya databaserade tjänster och fri utveckling av program och utnyttjande av dessa för olika syften. Det är inte ännu möjligt att bedöma alla fördelar av tillgången till Tutkihankintoja.fi-tjänsten och data, eftersom det inte finns någon motsvarande tjänst i världen.

”På ett internationellt plan är Tutkihankintoja.fi en föregångare. Vi känner inte till att en motsvarande tjänst tidigare öppnats av en stat. Det är svårt att direkt ge konkreta siffror till exempel om de besparingar som tjänsten genererar, men vi tror att sådana kommer. Vi har diskuterat med Aalto-universitet om en eventuell studie av projektets fördelar”, säger Pihkala.

Tjänsten Tutkihankintoja.fi är en del av genomförandeprogrammet för digitalisering av upphandlingen, vilket är en del av spetsprojektet Offentliga tjänster digitaliseras. Finansministeriet och Hansel Oy utvecklar oavbrutet tjänsten.

Belönad öppenhet

Kirsi Koivusaari och priset Avoimuuden sydän

Open Knowledge Finland gav tjänsten Tutkihankintoja.fi erkännande i december 2017 i form av priset Avoimuuden sydän. Tjänsten Tutkihankintoja.fi beskrevs vid belöningsstillfället som ett fint samprojekt, som grundar sig på en inspirerande vision och en vilja om att öppnandet av upphandlingsdata inkluderas också i lagstiftningen. På lång sikt främjar öppen upphandlingsdata etisk och ansvarsfull upphandling.

Ansvarsfulla upphandlingar

Ramavtal är en effektiv metod för att främja förankringen av statens beslut i upphandlingarna, eftersom samprojektens volym är betydande – under år 2017 skaffade staten produkter och tjänster till ett belopp på så gott som 830 miljoner euro via ramavtalen.

Tack vare de stora upphandlingsvolymerna kan Hansel skapa nya typer av tjänster och styra in produktutvecklingen i en mer miljövänlig riktning. Genom att beakta ansvarsaspekter i ramavtal och till exempel ställa miljökriterier för upphandlingsobjektet kan Hansel påverka utbudet på marknaden.

Hansels upphandlingar genomförs på ett öppet och jämlikt sätt i enlighet med lagarna om offentlig upphandling. Alla leverantörer av varor och tjänster har rätt att delta i de upphandlingar som Hansel genomför via ett öppet förfarande, under förutsättning att de minimikrav på leverantörens lämplighet vilka beskrivs i upphandlingsannonsen och anbudsbegäran är uppfyllda.

Ansvarsaspekter beaktas i alla faser av upphandlingsprocessen vid konkurrensutsättning:

1. Behovsprövningen
2. Anbudsgivarens lämplighet
3. Tekniska specifikationer: produktens eller tjänstens egenskaper
4. Jämförelsegrunder: de ärenden som ska poängsättas
5. Avtalsvillkor och kontroll av efterlevnaden av dessa

Hänsyn till ansvarsfullhet i ramavtalen

Hansel erbjuder sina kunder lättanvända tjänster och ramavtal, där ansvarsaspekter beaktats på ett så mångsidigt sätt som möjligt. I avtalslösningarna beaktas statsrådets anvisningar och riktlinjer. I principbeslutet om främjande av hållbara miljö- och energilösningar i offentlig upphandling fastställs till exempel utsläppen från bilar som används i statsförvaltningen och principerna för upphandling av energi.

Hansel kräver att anbudsgivarna har betalat sin skatt och sina socialskyddsavgifter och uppfyller de lagstadgade skyldigheterna när det gäller miljöskydd, arbetarskydd, arbetsförhållanden och arbetsvillkor.

1. PLANERINGS- OCH BEREDNINGSSKEDET

Preliminär utredning

- Kostnad-nytta-analys
- Beskrivning av upphandlingsobjektet
- Ansvarsanalys
 - ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter
 - beställaransvarslagen
 - analys av den sociala risken
 - Hansels miljömärke
 - riskkategori

2. KONKURRENSUTSÄTTNING

- Marknadsdialog (inkl. ansvarsfrågor)
- Kraven på upphandlingsobjektet (inkl. ansvarsfrågor)
- Poängsättningsmodellen (inkl. ansvarsfrågor)
- Avtalsutkast (inkl. ansvarsvillkor)
- Granskning av att anbudet är förenliga med anbudsbegäran (inkl. ansvarsfrågor)

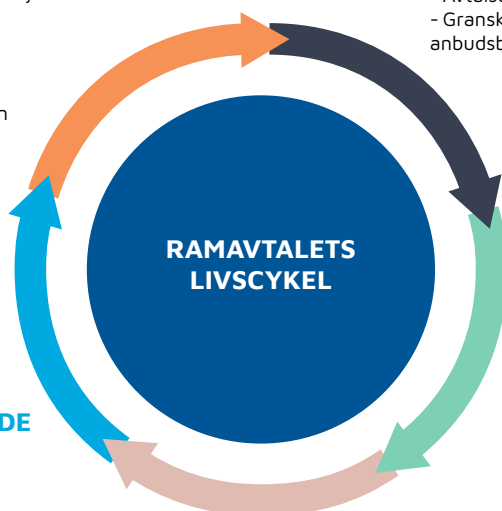
3. IDRIFTTAGANDE

- Granskning av tjänstens/ produktens egenskaper (inkl. ansvarsfrågor)
- Publikation av kund- och leverantörsmaterial (inkl. ansvarsfrågor)

4. UNDERHÅLL

- Granskningar: beställaransvar, riskkategori, avtalsvillkor
- Åtgärder vid behov

5. BESLUTFATTANDE

Nya lösningar för gamla utmaningar

Såväl offentlig upphandling enligt upphandlingslagen som verksamhetsprinciperna för samordnade upphandlingar är förknippade med omständigheter som kunderna och leverantörerna kan uppleva som icke-flexibla eller diffusa. Hansel svarar på utmaningarna genom att delta i utvecklingen av upphandlingskompetensen, men också genom att förankra nya elektroniska arbetssätt för upphandlande organisationers och leverantörers bruk.

Hansels kunder framför ofta önskemål om flexibilitet och möjlighet att skraddarsy ramavtalen i stället för ett färdigt servicepaket.

”Utbud av skraddarsydda ramavtal blir möjligt till exempel med egna förenklade upphandlingar hos kunderna. Konkurrensutsättningsprocessen för förenklade upphandlingar kan dock ses som besvärlig. Vi har svarat på kundernas behov genom att erbjuda våra kunder stöd för förenklade upphandlingar, och Hansel kan ordna en förenklade upphandling också helt och hållet för en kunds räkning”, berättar kategoridirektör **Susanna Närvänen**.

Den administrativa börda som förenklade upphandlingar orsakar minskar under år 2018, eftersom det blir möjligt att genomföra förenklade upphandlingar elektroniskt i Hanki-tjänsten. I framtiden kommer genomförandet av samordnade upphandlingar med dynamiska upphandlingssystem att utöka möjligheterna att skraddarsy samordnade upphandlingar efter varje kunds behov, eftersom DPS ger mer utrymme för definition av upphandlingsobjektet i förhållande till ett ramavtal.

DPS medför en förändring också vad gäller den statiska karaktären på ramavtalen, i synnerhet från leveran-

törernas synvinkel, eftersom det dynamiska upphandlingssystem som administreras i Hanki-tjänsten möjliggör att man blir leverantör i ett ramavtal under ramavtalets giltighetstid.

Allt kan inte påverkas, men så gott som allt kan göras flexibla

Den vanligaste kritik som Hansel får av sina leverantörer är att det upplevs att för stort fokus ligger på priset och för liten på kvaliteten i konkurrensutsättningarna. Det önskas också att innovationer beaktas i högre grad i konkurrensutsättningarna.

”Alla konkurrensutsättningar av ramavtal görs framför allt med tanke på kundbehovet, och innovationer beaktas i den mån som det är möjligt. Utmaningarna i beaktandet av innovationer och i vissa fall också av kvaliteten är att anbudet sinsemellan ska vara jämförbara.”

Offentliga upphandlingar påverkas också av omständigheter som är oberoende av Hansel, såsom det faktum att det gemensamma europeiska upphandlingsdokumentet, det vill säga ESPD, blivit obligatoriskt att använda i offentliga upphandlingar. Det av Hansel ledde EU-projektet eNEST utvecklade processen för elektronisk konkurrensutsättning och gjorde användningen av upphandlingsdokumentet mer flexibel genom att digitalisera det.

Själva elektroniska konkurrensutsättningen har tagits emot väldigt väl såväl bland kunder som bland leverantörer.

”Övergången av konkurrensutsättningar till en elektronisk process har avsevärt minskat den administrativa börda som av tradition kopplats till offentliga upphandlingar och upplevts som tung. Övergången till en

elektronisk process spar på tid, besvär och papper för parterna i en konkurrensutsättning”, säger Susanna Närvänen.

Hanki-tjänsten är avgiftsfri för anbudslämnarna och för kunderna kostar användningen 100 euro per månad. Det är inte nödvändigt att separat betala för användningen av det elektroniska konkurrensutsättningssystem som används i Hansels konkurrensutsättnings-tjänst.

Innovativa offentliga upphandlingar

Hansels nyaste enhet, Tjänsterna för utveckling av upphandlingsverksamheten, främjar kundorganisationernas förmåga att förnya sig och utveckla upphandlingsverksamhetens ledning, effektivitet och genomslagskraft. Genom analys av nuläget framskrider man till planering och genomförande av åtgärder i ett tätt samarbete med kunden. Också ansvarssynvinkel beaktas i utvecklingsenhetens projekt.

Förståelse för betydelsen av upphandlingsverksamhetens strategiska karaktär och systematisk styrning av denna är förutsättningar för innovativa upphandlingar. Hansels utvecklingstjänst erbjuder stöd för detta till kunderna. Utvecklingen av upphandlingsverksamheten kräver engagemang, tillräckliga resurser och en vilja att åtgärda eventuella problem. Hansels utvecklingschefer hjälper kunderna att tillägna sig och ta i bruk bästa praxis i utvecklingsverksamheten.

Gemensam framtagning av idéer i försöksacceleratorprogrammet

Arbete 2.0, Försöksfinland, Suomidigi och D9 ordnade ett försöksacceleratorprogram för ministerierna och statens ämbetsverk. Dess mål var att främja experimenterande utveckling, sänka tröskeln för att starta experiment och självklart att starta försök.

Hansel gick med i acceleratorprogrammet som partner till Verket för finansiell stabilitet. RVV är ett nytt ämbetsverk som inrättats efter finanskrisen och ansvarar för ärenden som gäller krislösningar och depositionsskydd för bankerna. Vid försöket utreddes det hur ämbetsverken bättre kan dra nytta av kon-

cernaktörer och lägga ut till exempel ekonomi- och personalförvaltnings-, upphandlingsverksamhets- och kommunikationstjänster på entreprenad. Också Palkeet och Valtori deltog i försöket.

Utvecklingen av upphandlingsverksamheten kräver engagemang, tillräckliga resurser och en vilja att åtgärda eventuella problem.

Erfarenheterna av försöksacceleratorprogrammet var bra. RVV, som var med som kund, identifierade nya tjänster, som det kan ta i bruk nästan genast. Koncernaktörerna fick å sin sida nya fördomsfria förslag på nya tjänster, som de kan erbjuda ämbetsverken. Lösningar utvecklades också för hur små ämbetsverk bättre kan få information om koncernaktörernas tjänster.

Vid mötet mellan olika aktörer hittades ett stort antal nya synvinklar på utveckling av tjänster och gemensamma verktyg. Försöket visade att det är möjligt att avsevärt förbättra den offentliga förvaltningens driftssäkerhet och resultat genom att lägga ut tjänster på entreprenad. Samarbete kring detta tema mellan Hansel och Verket för finansiell stabilitet fortsätter på våren 2018, trots att det egentliga försöksacceleratorprogrammet upphört.

Det nya kompetenscentret förenar

Inrättandet av det nätverksbaserade kompetenscentret för hållbar och innovativ offentlig upphandling började beredas i slutet av år 2017, då ANM öppnade ansökan om understöd för kompetenscentret. Centret har som mål att främja hållbara och innovativa offentliga upphandlingar tillsammans med övriga upphandlande enheter. I syfte att uppnå kompetenscentrets mål försöker man sammanföra åtminstone alla centrala aktörer inom offentlig upphandling. Kompetenscentret inleder sin verksamhet i mars 2018.

Med sin verksamhet främjar kompetenscentret bland annat uppnåendet av målet om en fem procents andel innovativa upphandlingar enligt riktlinjen i regeringsprogrammet. Kompetenscentrets verksamhet pågår fram till början av år 2021. Hansel är med i ett konsortium, vars övriga medlemmar är Business Finland, KL Kuntahankinnat, Kommunförbundet, Motiva, Sitra, SYKE och VTT. Sakkunniga inom såväl upphandling som hållbar utveckling medverkar på ett täckande sätt. Vi tror på att vi genom att agera tillsammans kan åstadkomma mer och få bättre resultat än som enskilda aktörer.

Siktet inställt på en fungerande marknad

Hansels verksamhet och dess ramavtal värda över 826 miljoner euro har en direkt inverkan på marknadens funktion. Hansels uppgifter omfattar att främja marknadens funktion och konkurrens på samma gång som kundernas behov tillfredsställs på bästa möjliga sätt.

Av Hansels 380 leverantörer är 29 utländska. Till exempel i logitjänsterna i Bryssel och i ramavtalet för flygtjänster finns det utländska leverantörer. Leverantörerna i ramavtal som gäller informationstekniska apparater är ofta utländska storföretag, men den egentliga tjänstetillhandahållaren är oftast ett dotterbolag som finns i Finland.

”Vi bemöter alla tillhandahållare jämlikt och utan diskriminera dem, varför leverantörens hemland eller storlek inte är ett egenvärde för oss. Däremot är vår uppgift att säkerställa att inhemska och utländska och också stora och små tjänstetillhandahållare har lika möjligheter att delta i anbudstävlingar”, säger kategori-direktör **Susanna Närvänen**.

Av Hansels leverantörer är 42 procent små och medelstora företag

Eftersom upphandlingsvolymerna för Hansels kunder ofta är stora kan små företag ibland ha svårt att hantera stora mängder beställningar.

Hansel förbättrar de små och medelstora företagens möjligheter att delta i konkurrensutsättningar genom att rikta uppmärksamhet till exempel mot omsättningskraven och dela upp upphandlingar i mindre delar. Till exempel ramavtalen för lätta motorfordon har konkurrensutsatts som helheter enligt produktgrupp, varför flera olika leverantörer i stället för en stor aktör väljs som ramavtalsleverantör.

Hansel har också främjat små och medelstora företags möjligheter att delta genom att uppmuntra anlitande av underleverantörer och bildande av grupperingar. Hansels cirka 400 avtalsleverantörer har över 3 000 underleverantörer.

”En av de möjligheter som vi använder för att beakta företag av olika storlek är konkurrensutsättning enligt verksamhetsmodelltyp. Till exempel ramavtal för kontors- och IT-tillbehör har konkurrensutsatts i två delar, av vilka den ena omfattade direktleverans och den andra ifyllningstjänster. På så sätt valdes två företag som leverantörer”, beskriver Susanna Närvänen.

Små och medelstora företag som avtalsleverantörer*

	2017	2016	2015	2014	2013
Små och medelstora företag som avtalsleverantörer, antal	158	159	170	164	173
Andel små- och mellanstora företag bland avtalsleverantörerna, %	42	43	44	43	46
Samordnade upphandlingar gjorda bland små- och mellanstora företag, milj. €	109	102	96	92	71
Samordnade upphandlingar gjorda bland små och mellanstora företag andel, %	13	13	14	13	10

*2012 gjorde man en översyn över indelningsprinciperna för föreningar samt för kommun- och stadsägda bolag, som ingår i kategorin övriga. Dessutom korrigerades indelningen när det gäller vissa företag som ingår i internationella koncerner, som på grund av att de har en så liten verksamhet i Finland tidigare har räknats till de små och medelstora företagen.

Tjänster för hela landets behov

Cirka 15 procent av Hansels ramavtal har upphandlats regionalt. År 2017 uppgick antalet regionalt konkurrensutsatta leverantörer i Hansels ramavtal till 197, det vill säga 52 procent av alla avtalsleverantörer.

I regionala konkurrensutsättningar tävlar anbudsgivarna endast i sin region i stället för i hela landet. Beslutet om regional konkurrensutsättning uppkommer enligt ramavtal utifrån en analys av leverantörsmarknaden och kundernas behov. En regional indelning blir aktuell till exempel då ramavtalskunderna finns runt om i Finland. Till exempel beställningskörningar, mötes- och logitjänster och företagshälsovårdstjänster, som är det mest använda ramavtalet, utgör exempel på detta.

I vissa fall kan en indelning enligt produkt dock vara mer ändamålsenlig än en geografisk indelning. Till exempel vad gäller översättningstjänster är det viktigaste för kunden att översättning av ett språkpar erbjuds inom ett önskat område, inte var företaget finns. På samma sätt konkurrensutsätts reguljärflyg enligt stadspar.

Vid säkerställande av marknadsfunktionen är det väsentligt att hindra osund konkurrens. Hansel övervakar de erbjudna priserna och ingriper i dessa vid misstanke om att priserna är lägre än de faktiska kostnaderna för att producera tjänsten. Risken med för låga priser är förutom snedvriden konkurrens också att tjänsten till slut inte kan produceras till det erbjudna priset. Om det misstänks att det pris som angetts i ett anbud är lägre än marknadskostnaderna, kan anbudet uteslutas från en tävling.

*Vid säkerställande av
marknadsfunktionen är
det väsentligt att hindra
osund konkurrens.*

Nöjda kunder och leverantörer

Hansel följer regelbundet upp utvecklingen av kund- och leverantörsnöjdheten. Respons samlas in oavbrutet på varje ramavtal och kundprojekt. En gång om året skickar vi också en mer omfattande nöjdhetssenkät till våra kunder.

Kunderna är nöjda med Hansels tjänster

Den senaste kundnöjdhetssenkäten genomfördes i januari 2018. Resultaten var föremål för genomgång i bolagets ledningsgrupp och de används i planeringen av utvecklingsåtgärder tillsammans med personalen. Hansel-medarbetarnas resultatbonus är bunden till kundnöjdheten.

Kundnöjdhetsundersökningen visar att Hansel har lyckats att utveckla sin verksamhet. Kundens nöjdhet, som redan låg på en hög nivå, hade ökat avsevärt från året innan.

De högsta betygen gavs vad gäller kännedomen om upphandlingslagen och konkurrensutsättningskompetensen, serviceinställningen och kontaktpersonernas verksamhet. Kundens förslag till utvecklingsobjekt gällde kännedomen om kundens behov och fördelarna med samordnad upphandling. Betygen för bägge utvecklingsobjekt utvecklades positivt från året innan.

Sammanlagt 494 kunder som utträttat ärenden hos Hansel året innan besvarade enkäten.

- Medelbetyget var 4,00 (3,84 år 2016)
- Ett helhetsbetyg på 3,50 eller bättre gavs av 83 % (77 %)
- Ett helhetsbetyg på 2,99 eller sämre gavs av 6,5 % (12 %)

*De högsta betygen
gavs vad gäller kännedom
om upphandlingslagen och
konkurrensutsättnings-
kompetensen,
serviceinställningen och
kontaktpersonernas
verksamhet.*

Automatisk insamling av respons

Utöver mer omfattande enkäter samlar Hansel in respons av kunderna och avtalsleverantörerna efter varje konkurrensutsättningsprojekts efter ramavtals utgång.

Efter konkurrensutsättningen av ett ramavtal eller kundspecifika konkurrensutsättningskonsultationer sänds enkäter automatiskt till aktörer som deltagit i ett projekt. Innan avtalsperiodens utgång följer vi också ramavtalens funktion med en enkät som är riktad till kunderna.

Målet är att med hjälp av responsen utveckla samarbetet med intressentgrupperna. Med hjälp av responsen kan eventuella utvecklingsönskemål och -idéer beaktas i planeringen av framtida tjänster.

Kundnöjdheten mäts på en skala från 1 till 5, där 5 är det bästa och 1 det sämsta betyget. De totalmedelvärden som möter nöjdheten år 2017 var:

- Kundnöjdhet med konkurrensutsättningen av ramavtal: 4,1 (4,3 år 2016)
- Leverantörernas nöjdhet med konkurrensutsättningen av ramavtal: 3,4 (4,2)
- Kundnöjdhet med konsultation av konkurrensutsättningar: 4,6 (4,4)
- Kundnöjdhet med ramavtal som upphör: 3,9 (3,8)

Leverantörerna är nöjda med samarbetet

Leverantörernas övergripande nöjdhet förbättrades ytterligare jämfört med föregående mätning som gjordes år 2016 och den ligger på en mycket hög nivå. Den enkät som genomfördes i januari 2018 besvarades av 203 personer och svarsprocenten var 32.

Leverantörerna anser att Hansels styrkor är kännedomen om upphandlingslagen och konkurrensutsättningsförfaranden, kontaktpersonernas verksamhet, kommunikationen om ramavtal och konkurrensutsättningar och jämlikheten i Hansels verksamhet. Enligt leverantörerna finns det utrymme för utveckling när det gäller kännedom om upphandlingsobjektet och smidigheten i konkurrensutsättningsprocessen.

- Medelbetyget var 4,00 (3,80 år 2016)
- Ett helhetsbetyg på 3,50 eller bättre gavs av 83 % av respondenterna (77 %)
- Ett helhetsbetyg på 2,99 eller sämre gavs av 8 % av respondenterna (15 %)

Resultaten av leverantörsenkäterna påverkar resultatbonus för de anställda som samarbetar med leverantörerna.

Reglerad offentlig upphandling

Den nya upphandlingslagen trädde i kraft i början av år 2017. Målet med revideringen av upphandlingslagen var att förenkla upphandlingsförfarandena och effektivisera användningen av offentliga medel, förbättra möjligheterna för små och medelstora företag att delta i konkurrensutsättningar och att främja ansvars- och innovationsrelaterade aspekter i upphandlingen.

Den nya upphandlingslagen har i viss mån medfört flexibilitet till upphandlingsförfarandena, såsom en möjlighet att avgränsa och precisera anbud och förenklad användning av det dynamiska upphandlingssystemet och förhandlingsförfaranden. Å andra sidan har till exempel användningen av ESPD-blanketter och granskning av brottsregisterutdrag avsevärt ökat de upphandlande enheternas och leverantörernas administrativa börda.

Den nya upphandlingslagen är dessutom förknippad med olika i praktiken besvärliga arrangemang för övergångsperioden, såsom valet av lag vad gäller interna konkurrensutsättningar inom ett ramavtal. Den nya upphandlingslagen har fram till slutet av år 2017 tillämpats i marknadsdomstolen enbart i ungefär 30 fall, varför tillämpningspraxis inte ännu är etablerad.

Ändring av Hansel-lagen

Regeringens proposition om ändring av Hansel-lagen (RP 63/2017 rd) överlämnades till riksdagen i juni 2017. I regeringens proposition föreslås det att landskapen och deras upphandlande enheter läggs till i Hansels kundkrets. Lagändringen är kopplad till landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen, vilka är under beredning.

I lagförslaget framställs det att behandling av upphandlingsdata läggs till i Hansels uppgifter. Därtill föreslås en rätt till tillgång till upphandlingsdata vad gäller statens upphandlande enheter. I proposition föreslås det också att Hansel ges möjlighet att delta i internationella samordnade upphandlingar enligt föreskrifterna i upphandlingslagen.

Lagförslaget har behandlats av riksdagens ekonomiskutskott. Behandlingen har dock stannat i väntan på att valfrihetslagstiftningen utfärdas och att landskapslagstiftningen framskrider i riksdagen.

Överklagan av konkurrensutsättning och rättsbehandling

I slutet av år 2017 hade Hansel ett mål som gäller konkurrensutsättning av ett ramavtal anhängigt hos marknadsdomstolen och en överklagan hos högsta förvaltningsdomstolen.

År 2017 fick Hansel högsta förvaltningsdomstolens avgörande om överklagan gällande personaluthyrning inom social- och hälsovårdsbranschen. Högsta förvaltningsdomstolen avslog överklagan. Under år 2017 fick Hansel två beslut av marknadsdomstolen vad gäller upphandling av utskrivningsapparater, i vilka överklagningarna avslogs och därtill ett beslut där ärendet avskrevs. Hansel fick också flera beslut som gällde konkurrensutsättningen av tolkning. Marknadsdomstolen avskrev en del av dessa överklagningar och avslog en överklagan. I den utsträckning som överklagningarna avslogs, påfördes inte gottgörelser eller andra ersättningar för Hansel. Vad gäller de överklagningar som avslogs, ersatte Hansel ändringssökandenas rättegångsavgifter.

I början av år 2018 avslog marknadsdomstolen överklagan gällande konkurrensutsättningen av leveransen av cisterner för flytande bränslen, som anförts hos högsta förvaltningsdomstolen. Hansel har också ett annat mål som gäller utskriftsapparatjänster anhängigt hos HFD.

Enligt bolagets uppskattning är sannolikheten liten för att de pågående rättegångarna leder till ekonomiska följder, men om detta blir verklighet, är beloppet på påföljderna avsevärt.

De utdragna behandlingstiderna för målen är den centrala rättsbehandlingsrelaterade utmaningen för Hansel och övriga upphandlande enheter. Behandlingen av ovan nämnda mål om personaluthyrning inom social- och hälsovårdsbranschen pågick i sammanlagt ungefär tre år i högsta förvaltningsdomstolen. De utdragna behandlingstiderna och det automatiska verkställighetsförbudet orsakar orimliga olägenheter för genomförandet av upphandlingar och ökar de upphandlande enheterna kostnader.

Sociala aspekter inkluderas i avtalsvillkoren

De sociala aspekterna beaktas i enlighet med de grundläggande principerna för offentliga upphandlingar. Jämförelsekriterierna ska vara jämlika och icke-diskriminerande, beakta relativitetsprincipen och vara offentliggjorda. I praktiken kan de sociala aspekterna beaktas genom att inkludera dem i avtalsvillkoren, exempelvis ställa krav på att leverantören förbinder sig att iaktta Internationella arbetsorganisationens (ILO) centrala fördrag gällande arbets- och mänskliga rättigheter.

Hansel har gjort en riskanalys med fokus på socialt ansvar vad gäller dess ramavtal. Analysen visade att den sociala risken är högre i ramavtalen för vissa utländska varuleverantörer och inhemska tjänsteleverantörer. Vad gäller utländska varuleverantörer var den höga risken förknippad med det arbetsintensiva produktionssättet, det stora antalet underleverantörer och den ofta långa leveranskedjan. De sammanlagt nio ramavtal som vad gäller socialt ansvar är förknippade med en hög risk omfattar 83 av Hansels 380 avtalsleverantörer.

Den sociala risken ökar när varorna tillverkats i länder där kontrollen av arbetstagarnas rättigheter är svag eller då råvarorna till produkterna till största delen kommer från länder utanför Europa.

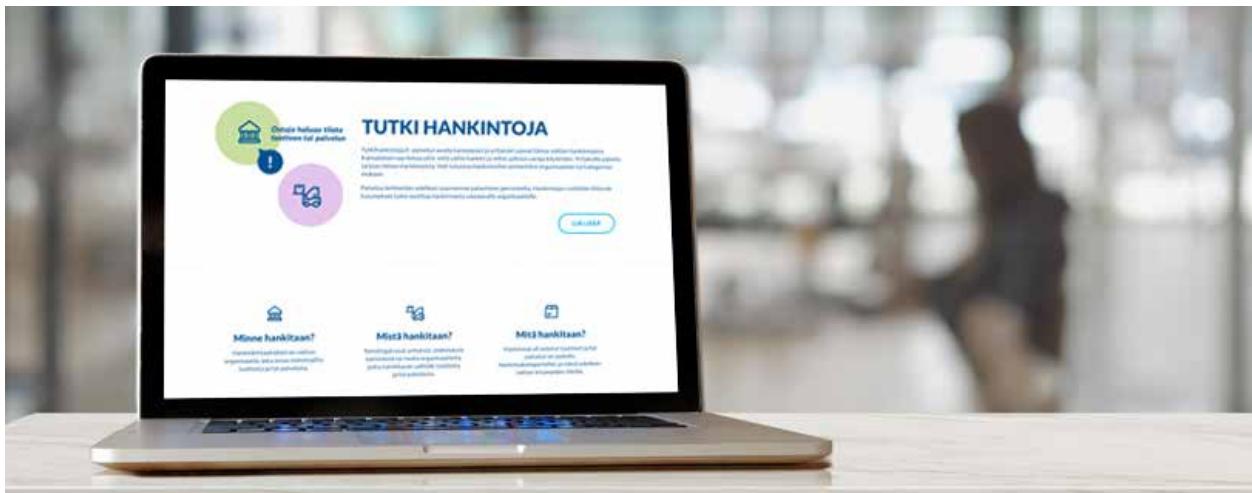
När det gäller de inhemska tjänsteleverantörerna var riskfaktorerna kopplade till bland annat arbetskraftsdominerade tjänster, det stora antalet underleverantörer och låglönebranscher.

Hansel har cirka tio ramavtal som befinner sig inom området med stor eller mycket stor social risk i matrisen.

Utveckling av styrningen av det sociala ansvaret är för tillfället ett centralt fokusområde i bolagets ansvarsarbete och i anknytning till detta har samarbete förts med bland annat Finnwatch, SKL Kommentus och Invalidförbundet.

Jämförelsekriterierna måste vara jämlika och icke-diskriminerande, beakta relativitetsprincipen och vara offentliggjorda.

Åtkomlighet lyftes upp agendan

I slutet av år 2017 bjöds Hansel in till den tillgänglighetsfrämjande arbetsgrupp som leds av Invalidförbundet. Målet är att beakta tillgänglighetsfrågor i större utsträckning också i statens konkurrensutsättning av ramavtal och att dra nytta av Invalidförbundets gedigna tillgänglighetskompetens. I början av år 2018 träffade Hansels sakkunniga Invalidförbundets sakkunniga i anknytning till konkurrensutsättning av mötes- och logitjänster.

Under år 2018 är avsikten att precisera Hansels interna processer för beaktande av såväl tillgänglighet som åtkomlighet (engl. accessibility). Tillgänglighet ska ses som en bredare helhet än enbart undanröjande av hinder, såsom åtkomst till olika tjänster och webbtjänster. Tillgänglighetsförordningen, likabehandlingslagen och EU:s tillgänglighetsdirektiv, vars nationella genomförande fortfarande pågår, har trätt i kraft i början av år 2018.

Ansvarsfullare elektronik till staten

Hansel och företagsansvarsorganisationen Finnwatch genomförde år 2017 ett samprojekt vars mål var att främja socialt ansvarsfulla offentliga upphandlingar.

Samprojektet var ett steg mot ansvarsfullare offentliga upphandlingar. Finnwatch erbjöd Hansel experthjälp i upprättandet och verifieringen av kriterier som gäller socialt ansvar i upphandlingsprocessens olika skeden. Inom ramen för samprojektet genomfördes ett pilotprojekt kring användningen av människorättsrelaterade kriterier i offentliga upphandlingar. Datorer som ska upphandlas till staten var föremål för pilotprojektet.

I anslutning till upphandlingen upprättades bland annat en Code of Conduct med fokus på socialt ansvar, vilken avtalsleverantörerna ska iakttä och övervaka i sin underleverantörskedja.

”Vi fokuserade särskilt på arbetstagarnas rättigheter i riskländer i underleverantörskedjorna för de datorer som är föremål för upphandling. När det gäller mänskliga rättigheter är elektronik en högriskprodukt, eftersom apparaterna ofta tillverkas i länder där tillgodoseendet av mänskliga rättigheter är bristfälligt”, berättar Finnwatchs verksamhetsdirektör **Sonja Vartiala**.

”Hansel har utvecklat ansvarsfull upphandling redan under en lång tid. Enkäten till intressentgrupperna visar att våra kunder önskar att vi gör större satsningar uttryckligen på socialt ansvar, som ofta upplevs som svårt att kontrollera. Målet med detta projekt var att ta fram konkreta kriterier och tillförlitliga kontrollmekanismer för att bedöma det sociala ansvaret i fråga om produkter som är föremål för upphandling”, beskriver enhetschef **Kalle Hietaranta**.

En socialt ansvarsfull upphandlingsprocess för datorer dokumenterades av Finnwatch och en offentlig rapport upprättades om den. Projektets mål är att sprida bästa praxis till övriga offentliga upphandlare inom statsförvaltningen och i kommunsektorn. Projektet finansierades av Finlands Fackförbunds Solidaritetscentral och Kepa.

*Människorättskonsekvenserna
av offentliga upphandlingar
sträcker sig långt utanför de
finländska gränserna.*

I Finland görs årligen offentliga upphandlingar till ett belopp som överstiger 30 miljarder euro och människorättskonsekvenserna av offentliga upphandlingar sträcker sig långt utanför Finlands gränser.

”Med Hansels avtal skaffas datorer för över 40 miljoner euro per år, varför vi som en stor offentlig upphandlare har möjlighet att ställa också utmanande krav i konkurrensutsättningen”, konstaterar **Tero Lehtisaari**, som är kategorichef med ansvar för upphandling av IT-apparater hos Hansel.

Hansel utvecklar beaktandet av socialt ansvar också i andra ramavtal och beredningen av konkurrensutsättning av ramavtalet om kontorsmöbler inleddes som det andra pilotprojektet i början av år 2018.

Säkra, moderna lösningar

Beaktande av informationssäkerhet är en viktig del av styrningen, kompetensen, riskhanteringen och administrationsutvecklingen. Informationssäkerhet avspeglar ett högklassigt förfaringssätt i affärsverksamheten och är den del av Hansels riskhantering.

Inom statsförvaltningen ligger ansvaret för styrningen och utvecklandet av informationssäkerheten hos finansministeriet. I Hansels ramavtal beaktas statsförvaltningens riktlinjer och bestämmelser om informationssäkerhet.

Hansel deltar i främjandet av statens informations-säkerhet och skapar modeller för att beakta informationssäkerheten i offentliga upphandlingar. Hansel deltar också i utvecklingen av informationssäkerheten på statsförvaltningsnivå genom att erbjuda expertstöd.

Hansels informationssäkerhetspolicy definierar och ger uttryck för de centrala principerna för bolagets verksamhet och kraven på informationssäkerhet ur ledningens perspektiv. Hansel har förbundit sig att uppfylla basnivån för informationssäkerhet vid statsförvaltningen i sin verksamhet. Kraven på informa-

tionssäkerhet gäller alla Hansels anställda. Bolagets informationssäkerhetschef ansvarar för utbildning, vägledning och intern information rörande informationssäkerhet.

Vid konkurrensutsättning ställs en informationssäkerhetsnivå som är motiverad med tanke på upphandlingen som ett bindande krav för leverantören. Kraven grundar sig i huvudsak på Vahti-anvisningen eller de nationella säkerhetsauditeringskriterierna, kompletterade av de specialkrav som gäller upphandling. Hansels kunder har naturligtvis möjlighet att påverka informationssäkerhetsnivån hos de producerade tjänsterna.

År 2017 rapporterades inte informationsläckor eller brister i informationssäkerheten.

*Informationssäkerhet
avspeglar ett högklassigt
förfaringssätt i
affärsverksamheten.*

Skydd av personuppgifter

EU:s allmänna dataskyddsförordning som blir tillämplig på våren 2018 har gett upphov till åtgärder också hos Hansel.

En informationssäkerhetsbedömning har gjorts vid Hansel vad gäller åtgärder i anknytning till behandling av personuppgifter, och utifrån denna har man på organisationsnivå fördjupat förståelsen för nuläget vad gäller informationssäkerheten och identifierat dataskyddsförordningens konsekvenser för behandlingen av personuppgifter vid Hansel.

Informationssäkerhetsärenden har beaktats i nuvarande ramavtal enligt den gällande lagstiftningen. De nya plikter som dataskyddsförordningen medför bedöms enligt ramavtal av Hansel, som reagerar på ramavtal som kräver åtgärder på ändamålsenligt sätt på så sätt att Hansels kunder också i fortsättningen kan lita på att personuppgifter behandlas på behörigt sätt.

I alla ramavtal som är föremål för konkurrensutsättning bedöms behandlingen av personuppgifter direkt ur den förnyade dataskyddslagstiftningens synvinkel.

Hansel har tillsammans med centrala intressentgrupper upprättat en anvisning om beaktandet av konsekvenserna av dataskyddsförordningen för offentliga upphandlingar och upprättat modellvillkor för statsförvaltningens bruk. Villkoren används redan nu i stor utsträckning i den offentliga förvaltningen och responsen på dessa har varit positiv. För närvarande deltar Hansel i beredningen av avtalsvillkoren (JIT 2015) för den offentliga förvaltningens IT-upphandlingar. Målet är att foga villkoren för behandlingen av personuppgifter till en del av JIT 2015-villkoren.

*De nya plikter som
dataskyddsförordningen
medför bedöms enligt
ramavtal.*

Bättre kunnande, bättre upphandlingar

De färdigheter som behövs i upphandlingsverksamheten förändras och ökar i och med lagstiftningens och digitaliseringens utvecklingssteg. I den utsträckning som Hansels roll som tillhandahållare av experttjänster ökat under de senaste åren, har också Hansels roll i utvecklingen av expertis stärkts.

Under år 2017 höll Hansels experter möten och föreläsningar i över 20 evenemang eller organisationer, som omfattade bland annat PRS, Alma Talent, Advokatförbundet, Aalto-universitet, Edita och Företagarna i Finland. Därtill verkar Hansels experter regelbundet som sakkunnigutbildare i HAUS:s program.

De teman som behandlades utgjordes till exempel av den nya upphandlingslagen, IKT-avtal och andra synvinklar som gäller genomförandet och utvecklingen av upphandlingar.

Genomslagskraft och ansvar som en del av den reviderade upphandlingshandboken

I juni 2017 publicerades en ny version av Statens upphandlingshandbok, som i huvudsak författades av Hansels utvecklingschef Liisa Lehtomäki. Bakgrunden till handboken utgörs av den nya upphandlingslagen, som ledde till att Statens upphandlingshandbok 2010 uppdaterades för att svara mot den ändrade lagen.

Målet med upphandlingshandboken är att harmonisera statsförvaltningens upphandlingspraxis och stöda utvecklingen av upphandlingsverksamheten och upprättandet av upphandlingsanvisningar. Den skildrar de viktigaste faserna i offentliga upphandlingar i olika typer av upphandlingar.

Boken underlättar ordnandet och organiseringen av upphandlingsverksamheten, planeringen av upphandlingar

och avtalsfasen för upphandlingar och efteråtgärderna. Den nya upphandlingshandboken omfattar också ett avsnitt som tar upp ansvarsfrågor, innovation och genomslagskraft vad gäller offentliga upphandlingar. Ett sådant avsnitt har tidigare saknats i handboken.

Utvecklingen och nya synvinklar underströks vid Hansels evenemang

Hansels evenemang samlar aktörer som är intresserade av upphandlingar och experter som jobbar med dessa för att dela och få information, utbyta erfarenheter och bilda nätverk. Evenemangen planeras genom att lyssna på kundernas önskemål. Önskemålen besvaras med olika koncept, som varierar från evenemang med några hundra deltagare till workshoppar eller webbseminarium med några tiotals deltagare.

Vid evenemangen vill experterna ofta ha mångsidigt och aktuellt innehåll i ett koncentrerat paket. Under de IKT-dagar som ordnades i oktober 2017 främjades också kundernas och leverantörernas ömsesidiga samarbete. Den IKT-dag i mässanda vilken ordnades i Wanha Satama erbjöd kunderna informationssnuttar och därtill en möjlighet att personligen höra om leverantörernas utbud och bygga upp framtida samarbetsupplägg. Det evenemang som ordnades gemensamt av Hansel och Valtori lockade så gott som 250 kunder och IT-branschens ramavtal var i stor utsträckning företrätt av över 30 utställare.

Förutom att ordna evenemang av sedvanligt format har det önskats att Hansel också agerar som förenande aktör inom upphandlingsområdet. Till exempel Hansel Network som drar nytta av inkluderande metoder och Yammer-kanalen för elektronisk konkurrensutsättning när det gäller sociala medier har fått mycket beröm.

Hackathon om upphandling av experttjänster

Hansel Network sammanträdde i december 2017 i hackatonanda. Liksom tidigare Hansel Network-evenemang samlade tillställningen experter inom upphandling för att bilda nätverk och ytterligare utveckla de offentliga upphandlingarna.

Deltagarna i världens kanske första hackathon med fokus på upphandling fick på förhand välja vilken utmaning i anknytning till upphandling av experttjänster de vill försöka lösa. Utifrån önskemålen delades de cirka 30 deltagarna in i 4–5 personers grupper, som själva fick välja det bästa sättet att närma sig utmaningen. Upphandlingen av experttjänster utvecklades bland annat med tanke på arbetshälsan, mätningen av genomslagskraften och kvalitetsjämförelsen.

Målet med gruppernas arbete var tre minuters pitchning.

Vanligen varar en hackathon i flera dagar, men vid upphandlingshackathonet var man en aning effektivare – de utdelade utmaningarna skulle lösas på en eftermiddag. Målet med gruppernas arbete var tre minuters pitchning, där lösningen presenterades för domarna och övriga grupper. Deltagarna uppmuntrades att utveckla idéerna också i det egna arbetet efter evenemanget. Evenemanget fick ett entusiastiskt mottagande och berömdes i synnerhet för uppmuntran till kreativitet och den fräscha approachen.

Mot en kundstyrd kultur

Som en del av Hansels strategi för utveckling av kundrelations- och försäljningskulturen genomgick största delen av Hansels medarbetare en coachning inom kundstyrd verksamhetskultur under år 2017. Målet med coachningen var att framhäva kundrelationernas betydelse och förstå den egna rollen som en del av bildandet av kundupplevelsen.

”Målet med coachningen var att fördjupa kundrelationerna och få deltagarna att tänka på sitt eget arbete med tanke på den nytta som ska erbjudas till kunderna. Kundtillfredsställelsen är en viktig indikator för oss och den kan ligga på en hög nivå enbart om vi ännu bättre lyckas identifiera kundernas behov och optimera vårt utbud för varje kund”, berättar kundchef **Petri Kalavainen**.

I coachningen deltog de medarbetare som har en regelbunden kontakt med leverantörs- och kundgränssnittet. Dessa omfattade till exempel kundchefer, konsulter, kategorichefer och kundbetjäningsspersonalen. Hansels partner i programmet var Aalto University Executive Education.

”Ökad försäljningsinriktning ger resultat, vilket kunsknat urskiljas då omsättningen för experttjänster växt enormt under de fem senaste åren. Trots att vi inte

eftersträvar ekonomisk vinst, är det dock viktigt att vår affärsverksamhet växer och att vårt kunnande kan tas i drift i så hög grad som möjligt bland kunderna. På så sätt effektiviseras de offentliga handlingarna och de är allt mer högklassiga”, konstaterar Kalavainen.

Alla deltagare gick under coachningen ut i terrängen och mötte kunderna och frågade dem bland annat om hur kundens nuvarande upphandlingsmodell fungerar och eventuella ändringar i arrangemanget av upphandlingsväsendet. Därtill utreddes bland annat orosmoment som gäller upphandlingar och kundernas önskemål vad gäller Hansel och samarbetet. Resultaten av coachningen kommer att tillämpas i Hansels segmenteringsarbete, i förädlingen av nuvarande kundrelationer och i arbetet för att öppna för potentiella kundrelationer.

*Det är viktigt att
vårt kunnande omsätts
i praktiken i så hög grad som
möjligt bland kunderna.*

Bra mottagande för chatten med snabba svar

Uutiset

Laaja yhteenliittymä strategisten julkisten hankintojen tueksi

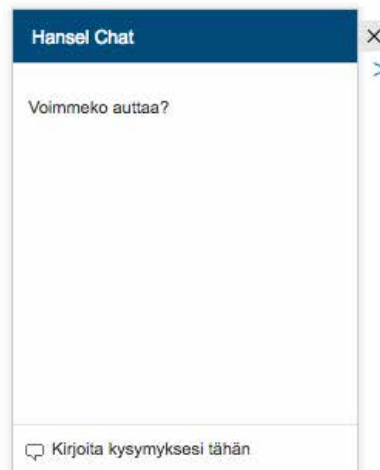
13.03.2018

Hanki-palvelu kattaa uuden tietosuojasäätöjen vaatimukset

07.03.2018

Tietokoneiden uusi puitejärjestely on entistä vastuullisempi

06.03.2018

Från och med april 2017 har Hansels kunder och leverantörer kunna få råd och närmare information också via en chatt. Chatten öppnas för alla användare som loggar in på webbplatsen hansel.fi och de har tagit emot tjänsten varmt.

Kundrådgivare **Mia Rosenqvist** berättar att spektret av frågor är brett.

”Kunderna frågar ofta till exempel om förenklad upphandling och anslutning till ramavtalen. Leverantörernas frågor kan gälla till exempel rapportering eller underentreprenörsändringar.”

Från det att chatten öppnades i april till årets slut hann man föra över 1 300 samtal.

”Vi har fått en stor mängd positiv respons. I och med förändringen har kunderna berättat att de får det stöd som de behöver enkelt och snabbt”, konstaterar Mia Rosenqvist.

Hansel är en bra arbetsplats

Flexibla och effektiva arbetsformer och kontinuerlig kompetensutveckling utgör strategiska fokusområden för Hansel. Betydelsen av bra personalledning är synnerligen accentuerad, då över en fjärdedel av de anställda kommit till bolaget så sent som under år 2017. Nya verksamhetsmodeller och god praxis kartläggs och tas i drift med öppet sinne.

I slutet av år 2017 inledde Hansel sitt samarbete med Vincit-bolaget och år 2018 inleds ett pilotprojekt om ledning som en tjänst. I kategorihanteringen testas en modell där experterna inom ramen för en viss service-meny kan välja de cheftjänster som de önskar.

Personalnöjdheten följs

Personalnöjdheten vid Hansel granskas i större utsträckning med 1,5–2 års intervall. Den senaste undersökningen gjordes på hösten 2016. En uppföljningsmätning är aktuell på hösten 2018.

I slutet av år 2017 beställdes en Happy or not-apparat för kontinuerlig uppföljning av personalnöjdheten. Den så kallade pulsmätningen inleddes i januari 2018.

Personalförmåner

Hansels personal har möjlighet till lunchsedlar, rese-sedlar och rekreationssedlar som anställningsförmåner. Därtill erbjuder bolaget med hjälp av sin samarbets-partner avgiftsfri hemskötsel av ett sjukt barn för sina anställda. Bolagets företagshälsovårdstjänster är mer täckande än vad lagstiftningen kräver och alla tjäns-

temän har förutom en lagstadgad försäkring också en gällande försäkring för olycksfall på fritiden.

Personalens gemensamma aktiviteter produceras av de anställda i den aktiva Hansel-klubben. Bolaget bevil-jar årligen finansiering för personalklubbens motions-, kultur- och övriga rekreationsaktiviteter, som i bästa fall ordnas flera gånger per månad.

Förmånerna gäller såväl visstidsanställda som fast anställda.

Belöning

Hansel följer det finanspolitiska ministerutskottets direktiv om belöning av företagsledning och nyckelper-soner. Alla arbetstagare med fast anställning är efter prövotiden med i resultatbonussystemet. Styrelsen fastställer resultatbonusmålen och resultatbonus för Hansel-medarbetarna är högst 15 procent av årslönen.

En resultatbonus för exceptionellt goda prestationer av bolaget och en löntagare kan betalas ut till en medlem i ledningsgruppen, vilken högst kan uppgå till 30 procent av årslönen.

Under 2017 var grunden för utbetalning av resultatpre-mier kundnöjdhet och personliga prestationer i enlighet med bolagsstyrelsens beslut. En resultatbonusreserve-ring på 619 000 euro exklusive sociala avgifter har gjorts i bokslutet för år 2017. Resultatbonus betalas ut i april 2018. Visstidsanställda omfattas inte av belöningsyste-met. I övrigt har visstidsanställda arbetstagare samma förmåner som ordinarie anställda.

Utbetald resultatbonus (exkl. sociala avgifter)

	2017	2016	2015	2014	2013
tusen euro	511	551	505	492	319

Nya arbetsformer

Hansels praxis för distansarbete har år 2017 gjorts mer flexibel på så sätt att det inte längre är nödvändigt att via HR-systemet anmäla arbete som utförs annanstans än på ett fysiskt arbetsställe på kontoret. Därtill har teamen tillsammans kunnat komma överens om spelregler, det vill säga på vilka möten personlig närvaro är önskvärt. Distansarbete och Skype-möten har blivit ett

naturligt arbetssätt vid Hansel. Den nya arbetskulturen har dessutom omfattat utvidgandet av arbetstidsflexibiliteten och tillägnandet av effektivare arbetssätt. Till exempel elektroniska arbetsredskap har aktivt tagits i drift och konferensrummens utrustning har förbättrats med tanke på distansmöten.

Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ett ramavtal

Statsrådets principbeslut om främjande av hållbara miljö- och energilösningar i offentlig upphandling förutsätter att miljöaspekter beaktas i alla offentliga upphandlingar.

Inom Hansel börjar utredningen av miljöaspekterna redan vid planeringen av en konkurrensutsättning. Om det inte är möjligt att beakta miljöaspekter i upphandlingen eller om det endast finns en möjlig aspekt att beakta, dokumenteras detta i enlighet med bolagets interna anvisningar.

Mål för beaktandet av miljöaspekter:

- Nedgång i energikonsumtionen och uppgången i energieffektiviteten
- Kemikalisering av miljön, det vill säga minskning av användningen av skadliga ämnen
- Minskning av växthusgaser (bl.a. CO₂)
- Minskning av avfallsmängden
- Minskning av icke-förnybara naturresurser och förnuftig användning av förnybara naturresurser
- Bevarande av naturens mångfald
- Främjande av miljöpositiva innovationer
- Främjande av hållbara levnadsvanor

Om man har kunnat beakta miljöaspekterna i ramavtalet i enlighet med två eller flera av de kriterier som Hansel fastställt, tilldelas ramavtalet Hansels egna miljömerke. I slutet av år 2017 hade 55 ramavtal av totalt 80 giltiga ramavtal ett miljömerke (69 procent).

Det är inte alltid möjligt att beakta miljöaspekterna på grund av upphandlingsobjektets karaktär. Exempelvis när det gäller ramavtal för tjänster inom organisations- och personalutveckling och andra motsvarande experttjänster är det ofta svårt att beakta miljöaspekter.

I Hansels ramavtal beaktas miljöaspekterna:

- 1 i fastställandet av upphandlingsbehovet eller
- 2 i fastställandet av kraven när det gäller syftet med upphandlingen eller
- 3 i lämplighetskraven eller
- 4 i jämförelsekriterierna eller
- 5 i avtalsvillkoren.

Konsultationstjänster

Utbildningstjänster inom IT 2014–2018	1	2	3	5
IT-konsultation 2015–2019			3	5

IT-utrustning

Datorer för kontorsbruk och mobilt bruk (PC/Windows) 2014–2016		2	3	5
Datorer för kontorsbruk och mobilt bruk (iOS/OS X) 2014–2016		2	3	5
Ruggererade datorer för krävande miljöförhållanden 2014–2016		2	3	5
Mobila enheter inklusive tjänster 2015–2017	1	2	3	5
Utskriftsmiljö som helhetsservice 2015–2019		2	3	5
Utskriftsenheter inklusive tjänster 2017–2019 (2021)		2		5
Utrustning till presentationer med tillhörande tjänster 2016–2018		2	3	5

Datasaltjänster och -utrustning

Datasals- och kapacitetstjänster 2013–2019	1		3	4	5
Utrustning för datasalsnätverk 2015–2017		2	3		5

Servrar och integrerade lösningar inklusive tjänster 2017–2021	2		4	5	
Lagrings- och säkerhetsapparater inklusive tjänster 2015–2017	2	3		5	
Programvara					
Elektronisk konkurrensutsättningslösning 2015–2023	1		3		
Datakommunikation					
Datakommunikationstjänster 2014–2018	1	2		4	
Utrustning för lokala nätverk (LAN och WLAN) 2015–2017	2	3		5	
Utrustning för Wide Area Network (WAN) 2015–2017	2	3		5	
IT-säkerhetsutrustning 2015–2017	2	3		5	
Videokonferenstjänster 2017–2021	1	2			
Personal- och hälsovårdstjänster					
Företagshälsovårdens tjänster 2013–2018			3	4	5
Logi- och mötestjänster					
Inrikes logitjänster 2015–2016		2	3	4	
Inrikes mötestjänster 2015–2017		2	3	4	
Logitjänster i Bryssel 2015–2016		2	3		5
Båtresetjänster 2015–2018			3		5
Resetjänster					
Tågresetjänster 2011	1				5
Reguljärflyg 2017 (2018)	1		3		5
Resebyråtjänster 2016–2020			3		5
Ekonomi- och finansieringstjänster					
Betalningslösning 2013–2018	1		3		
Leasingtjänster 2013–2017		2	3		
Leasingtjänster för bilar 2013–2017		2	3		
Fordonstjänster					
Arbetsmaskiner 2014–2018		2	3		5
Bilar inklusive tjänster 2017–2019 (2021)		2		4	
Bilar och utbildning i ekonomisk körning 2013–2017	1	2	3	4	5
Biluthyrnings-, minileasing- och Car Sharing-tjänster 2017–2019 (2021)		2	3		
Tunga fordon 2017–2019 (2021)		2	3		5
Energi					
Gaser 2017–2019 (2021)			3		5
Bränslen 2017–2019 (2021)		2	3		5
Elektricitet 2013–2017		2	3		
Bränsleinköp på stationer för yrkestrafik 2014–2018		2			5

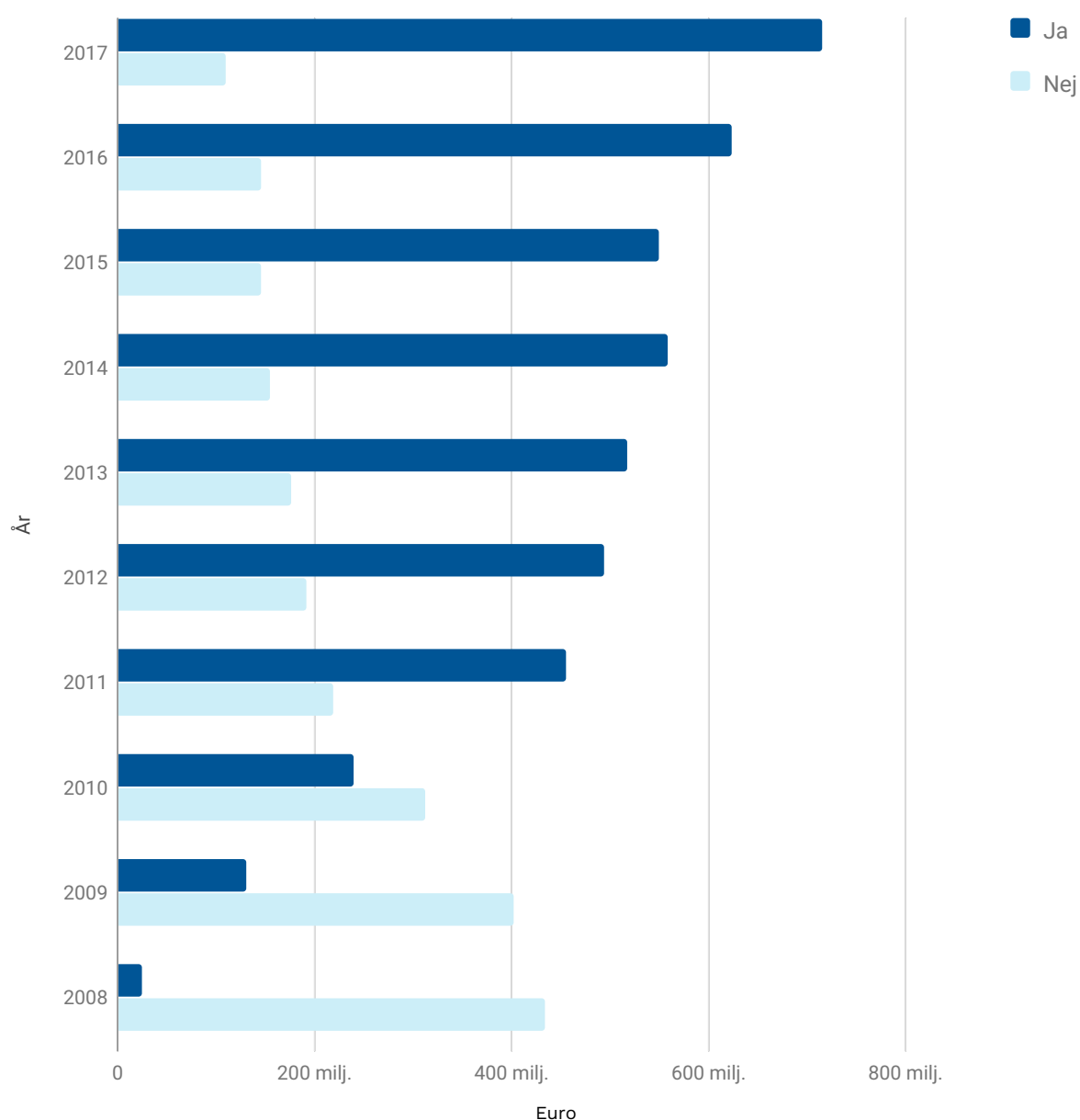
Bränsleinköp på stationer för privatkunder 2014–2018	2				5
Konsumtionsvaror och -utrustning					
Arbetsredskap och utrustning 2015–2019	2	3			5
El- och VVS-utrustning 2015–2019	2	3			5
Livsmedel och non-food-produkter 2015–2020	1	2	3	4	5
Kontorstjänster					
Trycktjänster 2014–2018	1	2	3		
Förmedling av inhemsk litteratur 2014–2018	2	3	4		5
Förmedling av litteratur på främmande språk 2014–2018	2	3	4		5
Förmedling av periodiska publikationer 2015–2019	2	3			5
Kontors- och IT-utrustning 2016–2020	2	3			5
Kontorsmöbler 2013–2018	2	3			5
Branschtjänster					
Städtjänster 2017–2021, Användartjänster för lokaler	2	3			5
Säkerhetstjänster 2017–2021, Användartjänster för lokaler	2	3			5
Restaurangtjänster 2017–2021, Användartjänster för lokaler	2	3			5
Övergripande tjänster 2017–2021, Användartjänster för lokaler	2	3			5
Transport- och logistiktjänster					
Beställningskörningar 2014–2018	2	3			5
Säkerhetsteknik					
Säkerhetsmateriel 2017–2019 (2021)	2	3			5

Samordnade upphandlingar i vilka man har beaktat miljöaspekten

Kategori	Samordnade upphandlingar 2017, M€	Miljön uppmärksammas 2017, M€	Miljön uppmärksammas 2017, %	Miljön uppmärksammas 2016, %	Miljön uppmärksammas 2015, %
Fordonstjänster	58,4	56,8	97	100	100
Experttjänster	16,8	0,0	0	0	0
Energi	99,5	99,5	100	100	100
Personal- och hälsovårdstjänster	72,9	60,8	83	83	84
IT-utrustning	84,3	82,4	98	99	99
Datasaltjänster och -utrustning	50,7	50,7	100	100	100
Konsultationstjänster	69,7	63,8	91	46	17
Transport- och logistiktjänster	8,4	8,4	100	100	100
Konsumtionsvaror och -utrustning	24,8	24,8	100	100	90

Logi- och mötestjänster	30,3	30,3	100	100	100
Resetjänster	51,4	45,0	88	28	31
Programvara	37,7	0,4	1	54	98
Ekonomi- och finansieringstjänster	55,5	53,1	96	95	94
Datakommunikation	40,0	19,5	49	42	44
Kontorstjänster	67,0	67,0	100	100	88
Branschtjänster	47,9	47,9	100	100	100
Säkerhetsteknik	11,2	5,5	49	79	68
Totalt	826,5	716,0	87	81	79

Tillväxt i miljöupphandlingarna från år 2008

Miljöaspekterna underströks i bilramavtalet

I Hansels ramavtal som tillhandahåller bilar, och som trädde i kraft på hösten 2017, skärptes kraven på reglerade och icke-reglerade utsläpp för så gott som alla bilkategorier i jämförelse med det tidigare ramavtalet. Ett nytt obligatoriskt krav är att kunden fastställer ett kriterium gällande maximikoldioxidutsläppet (CO₂) för en bil som upphandlas. I planeringen av ramavtalet beaktades också lagen om beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentlig upphandling av fordon.

Modellutbudet i ramavtalet omfattar förutom bensin- och dieseldrivna bilar också självladdande och laddhybridbilar, bilar med full eldrift och gasbilar. I kategorin

miljöbilar CO₂ 0 g/km finns det sex exempel på bilar med full eldrift och i bilkategorin CO₂ 1 g–60 g/km sex exempel på laddhybrider.

En kund kan också fastställa striktare utsläppskrav än kraven i ramavtalet. Därtill tillades i den elektroniska bilupphandlingskanalen Fordonstjänsten en funktion med vilken beredarna av bilupphandling kan granska utsläppsuppgifterna för deras nuvarande begagnade bil utifrån registernumret. Denna funktion underlättar jämförelsen av utsläppen av en gammal bil som ska ersättas med utsläppen av nya bilar som kan upphandlas.

Green Office -nätverksmöte vid Hansel: Ansvarstagande vid upphandlingar

I Hansels och WWF:s evenemang om hållbar upphandling med fokus på Green Office-nätverk deltog Karolina Lehto, Kirsi Koivusaari, Helka Julkunen, Liisa Lehtomäki, Mikko Kuiri och Annukka Valkeapää.

Hansel ordnade i oktober tillsammans med WWF ett nätverksmöte, som främjade verksamhet enligt Green Office-kontorsmodellen vad gäller upphandling. För Hansel var det naturligt att fungera som värd för evenemanget, eftersom ansvarsfrågor är ett väldigt centralt element i bolagets strategi.

Gästerna hörde att ett avsnitt om ansvarsfullhet för första gången tagits med i statens upphandlingshandbok. I den står det hur målen fastställs och hur arbetet utförs rent konkret. I Hansels andra anförande underströks det att upphandlingslagen inte i något fall hindrar beaktande av ansvarsfullhet i offentliga upphandlingar. Tvärtom uppmuntrar lagtexten till hållbara upphandlingar. Ansvarsfullhet kan beaktas i flera olika faser av upphandlingsprocessen och det är synnerligen viktigt att trygga en möjlighet till kontinuerligt förbättrande under avtalsperioden.

"I upphandlingar är det möjligt att beakta ansvarsfullhet, men det sker inte av sig själv, utan beställaren ska förutsätta detta. Olika delområden ska beaktas till exempel i kraven i anbudsbegäran, men inte på så sätt att man gynnar eller diskriminerar en anbudslämnare", påminde Hansels jurist **Karolina Lehto**.

Val med genomslagskraft

"FSC-certifieringen säkerställer bevaringen av skogens mångfald, träd av olika åldrar och värdefulla livsmiljöer",

beskrev **Annukka Valkeapää**, som talade om ansvarsfull pappersupphandling.

Upphandlingslagen hindrar inte i något fall att ansvarsfullhet beaktas i offentliga upphandlingar.

I Hansels ramavtal beaktas sådana miljöaspekter för kundens räkning. **Mikko Kuiri**, som berättade om WWF:s egna tryckproduktsupphandlingar, anmärkte att det inte heller vad gäller miljövänlighet är obligatoriskt att äta upp hela kakan på en gång, utan att det är möjligt att gå mot mer ansvarsfulla inköp bit för bit. Green Office-programchef **Helka Julkunen** konstaterade att upphandlarna skapar efterfrågan och att prisnivån på miljövänliga alternativ börjar sjunka i och med ökad efterfrågan.

Motivas upphandlingstjänst ger råd om hållbara upphandlingar, lovade **Isa-Maria Bergman**. Ekoupphandlingsnätverket samlar föregångare för att reflektera över hur mervärde kan produceras för den egna organisationen, men också för miljön, samhället och ekonomin.

Det är viktigt att den offentliga sektorn fungerar som exempel vad gäller hållbar konsumtion. Det finns dock så mycket upphandlingar att det inte är möjligt att påverka precis allt, varför det finns skäl att prioritera och bedöma upphandlingarnas väsentlighet.

”Genom att göra strategiska val underlättas uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Till exempel energieffektivitet är ett ärende med stor genomslagskraft. Jag rekommenderar att ni bekantar er med webbplatsen www.ekosuunnittelu.fi och internationella exempel”, uppmuntrade Bergman.

Ekologi i IKT-upphandlingar är inte enbart materia

Som avslutning på Green office-nätverkets möte reflekterade **Jyrki Kasvi** på ett inspirerande sätt över ekologiska IKT-upphandlingar ur olika infallsvinklar. Till exempel utökad effektivitet med IKT gynnar också miljön, liksom också ökad kapacitet och minskade utsläpp som en följd av detta. Å andra sidan är det möjligt att

göra besparingar genom att ta i bruk IoT-termostat. Enbart apparaterna är inte av betydelse, utan också med bra programmeringspraxis är det möjligt att minska energikonsumtionen och förlänga apparaternas drifttid.

”Många saker som tidigare inte var kostnadseffektiva är det nu i och med utvecklingen av robotiken. Med följer också ett socialt ansvar, om det är möjligt att minska människans behov av att hantera farliga ämnen eller förbättra arbetssäkerheten”, skildrade Jyrki Kasvi.

Vid IKT-upphandlingar är råvarornas ursprung, arbetsvillkoren och arbetarskyddet samt miljökonsekvenserna viktiga frågor. Också energikonsumtionen under hela livscykel, teknikens återvinningsbarhet och programvarornas ekologi är av betydelse.

”Effektivitet är alltid ekologiskt och det lönar sig inte att ha apparater på tomgång”, summerade Jyrki Kasvi.

Hansel minskar sitt ekologiska avtryck

Hansel hör till det finländska Green Office-nätverket, som omspanner 150 olika organisationer. Green Office är ett miljöprogram utvecklat av WWF Finland, som har som mål att bland annat minska företagens miljöbelastning.

Hållbar utveckling beaktas i Hansels interna verksamhet. Bolaget följer upp nyckeltal för el- och pappersförbrukning, resor samt inköp av utrustning och möbler. Vid beräkningen har man använt WWF:s miljökalkylator, som är ett Green Office-verktyg. Utsläppssiffrorna har inte anpassats till den ökade affärsverksamheten eller det ökade antalet anställda.

Miljökonsekvenser av den egna verksamheten

	2017	2016	2015	2014	2013
	CO ₂ tusen kg	CO ₂ tusen kg	CO ₂ tusen kg	CO ₂ tusen kg	CO ₂ tusen kg
Direkta konsekvenser, Hansels egen verksamhet					
Pappersförbrukning	0,83	0,64	0,69	0,74	0,75
Vägtrafik enligt bränsleförbrukning*	40,99	57,31	40,67	46,75	42,43
Utsläpp som motsvarar de kilometerersättningar som bolaget betalat	1,31	0,93	1,57	0,23	0,32
Annan trafik (taxi)	0,63	0,88	0,78	1,15	0,98
Flygtrafik enligt personkilometer	37,37	38,77	34,31	38,84	24,12
Båttrafik enligt personkilometer	1,12	0,13	1,73	1,27	3,41
Tågtrafik	0,02	0,00	0,12	0,08	0,10
Elförbrukning**	10,44	11,08	13,73	15,04	12,97
Direkta konsekvenser sammanlagt	92,71	109,74	93,60	104,10	85,08
Utsläpp orsakade av inköp av kontorsutrustning					
Mobiltelefoner	2,87	2,40	2,93	1,87	0,70
Surfplattor	0,81	0,00	0,32	0,00	0,00
Bärbara datorer	15,56	0,00	0,00	13,07	0,17
LCD-skärmar	63,88	2,62	0,66	28,83	0,23
LED-televisioner eller -skärmar	0,83	0,21	0,00	0,00	0,00
Multifunktionsapparater	0,82	0,41	0,00	0,00	0,00
Skrivare	0,23	0,00	0,16	0,00	0,00
Inredning	9,90	1,43	1,12	13,37	0,42
Utsläpp orsakade av inköp av kontorsutrustning och inredning sammanlagt	94,83	7,07	5,19	57,14	1,52
Direkta konsekvenser sammanlagt	187,54	116,81	98,79	161,24	86,60
Direkta konsekvenser per årsverke	2,26	1,60	1,35	2,14	1,22

*Siffran är baserad på bränsleköp för tjänstebilar.

**År 2016 utgör 56 % av elupphandlingen av el som producerats med förnybara energikällor i enlighet med statsrådets principbeslut och avtalet med gruppen för uppföljning av statens elupphandling.

GRI-index

Hansels ansvarsrapport har upprättats genom att iakttä GRI-standardens core-nivå. Standarderna är förenliga med år 2016.

Bakgrundsbeskrivning
av organisationen

GRI-beteckning	GRI-förklaring	Länkning	Brister i rapporteringen / Närmare uppgifter
102-1	Den rapporterade organisationens namn	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/)	
102-2	Viktigaste funktioner, varumärken, produkter och tjänster	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/)	
102-3	Läge för bolagets huvudkontor	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/)	
102-4	Funktionernas läge	Hansel i korthet; (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/) Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/)	
102-5	Ägarstruktur och bolagsform	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/)	
102-6	Marknadsområden	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/); Styrning av ekonomiskt ansvar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/)	
102-7	Organisationens storlek	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/)	
102-8	Uppgifter om personal och anställda	Personal (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/); Hansel förnygrades (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/hansel-fornygrades/)	
102-9	Leveranskedja	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/); Ansvarsfulla upphandlingar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/ansvarsfulla-upphandlingar/)	
102-10	Betydelsefulla ändringar i organisationen och i leveranskedjan	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/); Ett år av tillväxt och utveckling (http://arsberattelse2017.hansel.fi/verkstallande-direktoren-har-ordet/)	
102-11	Tillämpning av försiktighetsprincipen	Risker och riskkontroll (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ekonomi/verksamhetsberattelse/risker-och-riskkontroll/); Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ett ramavtal (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/miljomarket-visar-pa-ansvarsfullhet-i-ett-ramavtal/)	
102-12	Externa initiativ	Green Office-nätverksmöte hos Hansel: Ansvarstagande vid upphandlingar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/green-office-natverksmote-vid-hansel-ansvarstagande-vid-upphandlingar/); Åtkomlighet lyftes upp på agendan (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/sociala-ansvar/sociala-aspekter-inkluderas-i-avtalsvillkoren/atkomlighet-lyftes-upp-agendan/)	
102-13	Medlemskap i organisationer och intressebevakningsorganisationer	Hansel i korthet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/hansel-i-korthet/)	
Strategi			
102-14	Överblick av verkställande direktören	Ett år av tillväxt och utveckling (http://arsberattelse2017.hansel.fi/verkstallande-direktoren-har-ordet/)	
102-15	Centrala konsekvenser, risker och möjligheter	Risker och riskkontroll (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ekonomi/verksamhetsberattelse/risker-och-riskkontroll/); Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/); Sociala aspekter inkluderas i avtalsvillkoren (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/sociala-ansvar/sociala-aspekter-inkluderas-i-avtalsvillkoren/); Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ramavtalet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/miljomarket-visar-pa-ansvarsfullhet-i-ett-ramavtal/)	

Etiken i affärsverksamheten		
102-16	Värderingar och affärsverksamhetsprinciper	Strategi och vision (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/)
102-17	Rådgivning kring etiken i verksamheten och anmälan om missbruk	Etiska riktlinjer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/etiska-riktlinjer/)
Administrering		
102-18	Beskrivning av förvaltningsstrukturen och ledning av företagsansvaret	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/); Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/)
102-19	Ansvarsfördelning i företagsansvarsärenden	Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/)
102-20	Företagsansvarets ansvarspersoner och rapporteringsförhållanden	Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/)
102-21	Beskrivning av konsultationen av ansvarspersoner och intressentgrupper	Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/); Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/)
102-22	Styrelsens och ledningsgruppens sammanställning och företagsansvarskunnande	Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/); Regeringens proposition om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ekonomi/verksamhetsberattelse/styrelsens-framstallan-om-behandlingen-av-rakenskapsperiodens-resultat/)
102-23	Övriga ledningsansvar för styrelseordförande	Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/)
102-24	Processen för val av styrelseledamöter och medlemmar av ledningsgruppen	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/)
102-25	Undvikande av eventuella intressekonflikter	Etiska riktlinjer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/etiska-riktlinjer/)
102-26	Styrelsens och ledningsgruppens roll i definitionen av målen för företagets syfte, värderingar, strategi och företagsansvar samt i uppföljningen av dessa	Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/); Strategi och vision (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/strategi-och-vision/); Styrning av ansvarsfullhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/)
102-31	Frekvens för bedömningen av företagsansvarets konsekvenser, risker och möjligheter	Risker och riskkontroll (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ekonomi/verksamhetsberattelse/risker-och-riskkontroll/); Organisation och affärsverksamhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/organisation-och-affarsverksamhet/)
102-32	Godkännande av företagsansvarsrapporten	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)
102-33	Rapportering av missförhållanden till översta ledningen	Etiska riktlinjer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/etiska-riktlinjer/)
102-37	Beaktande av intressentgruppernas synpunkter i belöningssystemen	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/); Nöjda kunder och leverantörer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/siktet-installt-pa-en-fungerande-marknad/nojda-kunder-och-leverantorer/)
Samarbete med intressentgrupper		
103-40	Förteckning över intressentgrupper	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/)
103-41	Kollektivavtal	Personal (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/)
103-42	Identifiering och val av intressentgrupper	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/)
103-43	Intressentgruppsverksamhet	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/)
103-44	Viktiga ärenden och orosmoment som intressentgrupperna lyft fram	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/); Nöjda kunder och leverantörer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/siktet-installt-pa-en-fungerande-marknad/nojda-kunder-och-leverantorer/)

Rapporteringsprinciper

102-45	Enheter som ingår i koncernbokslutsbeslutet		Hansel är inte en koncern. Det presenterade bokslutet täcker hela bolagets verksamhet.
102-46	Definition av beräkningsgränser för rapportens innehåll och teman	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/); Väsentlighetsanalys (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/vasentlighetsanalys/)	
102-47	Förteckning över väsentliga teman	Väsentlighetsanalys (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/vasentlighetsanalys/)	
102-48	Förändringar i tidigare rapporterade uppgifter	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-49	Förändringar i rapporteringen	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-50	Rapporteringsperiod	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-51	Datum för föregående rapport	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-52	Rapporteringsperiod	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-53	Kontaktinformation för ytterligare information	Hansels ansvarsrapportering (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/styrning-av-ansvarsfullhet/hansels-ansvarsrapportering/)	
102-54	Förenlighet med GRI-standarderna	GRI-standard (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/gri/gri-standard/)	
102-55	GRI-innehållsjämförelse	GRI-standard (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/gri/gri-standard/)	
102-56	Externt bestyrkande	Oberoende bestyrkanderapport (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/gri/oberoende-bestyrkanderapport/)	

Innehåll
enligt tema:
Ekonomiskt,
socialt och
miljöansvar

GRI-beteckning	GRI-förklaring	Länkning	Närmare uppgifter/Hansels väsentlighetstema
103			
Ledningspraxis			
103-1	Ledningspraxis	Styrning av ekonomiskt ansvar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/); Etiska riktlinjer	Ekonomiskt ansvar
103-2		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/etiska-riktlinjer/); Arbetsanvisningar till hjälp dagligen	
103-3		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/etiska-riktlinjer/arbetsanvisningar-till-hjalp-dagligen/); Digitalisering effektiviserar upphandlingarna (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/digitalisering-effektiviserar-upphandlingarna/); Ansvarsfullheten utvecklas på många fronter (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/ansvarsfullhet-utvecklas-pa-manga-fronter/); Ansvarsfulla upphandlingar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/ansvarsfulla-upphandlingar/); Nöjda kunder och leverantörer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/siktet-installt-pa-en-fungerande-marknad/nojda-kunder-och-leverantorer/); Skatteavtryck (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/skatteavtryck/)	
103-1	Ledningspraxis	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/); Sociala aspekter inkluderas i avtalsvillkoren	Socialt ansvar
103-2		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sociala-aspekter-inkluderas-i-avtalsvillkoren/); Hansel är en bra arbetsplats	
103-3		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/hansel-ar-en-bra-arbetsplats/); Säkra, moderna lösningar; (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sakra-moderna-losningar/); Åtkomlighet lyftes upp på agendan (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sociala-aspekter-inkluderas-i-avtalsvillkoren/atkomlighet-lyftes-upp-agendan/)	
103-1	Ledningspraxis	Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ett ramavtal (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/miljomarket-visar-pa-ansvarsfullhet-i-ett-ramavtal/); Hansel minskar sitt ekologiska avtryck	Miljöansvar
103-2		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/green-office-natverksmote-vid-hansel-ansvarstagande-vid-upphandlingar/hansel-minskar-sitt-ekologiska-avtryck/); Ansvarsfulla upphandlingar	
103-3		(http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/ansvarsfulla-upphandlingar/); Samhällsåtagande 2050 (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/samhallsatagande-2050/)	
201			
Ekonomiskt resultat			
201-1	Produktion och fördelning av direkt ekonomiska mervärde	Samordnade upphandlingar spar på offentliga medel (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/samordnade-upphandlingar-spar-pa-offentliga-medel/); Mätningen av genomslagskraften utvecklas (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/samordnade-upphandlingar-spar-pa-offentliga-medel/matningen-av-genomslagskraften-utvecklas/); Stor efterfrågan på Hansels tjänster (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/stor-efterfragan-pa-hansels-tjanster/); Skatteavtryck (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/skatteavtryck/)	Besparingar för staten

203**Indirekta ekonomiska effekter**

203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Styrning av ekonomiskt ansvar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/); Digitalisering effektiviserar upphandlingarna (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/digitalisering-effektiviserar-upphandlingar/)	Grå ekonomi
203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Innovativa offentliga upphandlingar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/innovativa-offentliga-upphandlingar/); Det nya kompetenscentret förenar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/innovativa-offentliga-upphandlingar/det-nya-kompetenscentret-forenar/); Hackathon om upphandling av experttjänster (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/battre-kunnande-battre-upphandlingar/hackathon-om-upphandling-av-experttjanster/)	Innovativ offentlig upphandling
203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Digitaliseringen effektiviserar upphandlingen (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/digitalisering-effektiviserar-upphandlingar/); Bra mottagande för chatten med snabba svar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/mot-en-kundstyrd-kultur/bra-mottagande-for-chatten-med-snabba-svar/)	Utnyttjande av digitaliseringen
203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Reglerad offentlig upphandling (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/reglerad-offentlig-upphandling/); Överklagan och rättsbehandling i anknytning till anbudsförfaranden (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/reglerad-offentlig-upphandling/overklagan-av-konkurrensutsattning-och-rattsbehandling/); Nya lösningar för gamla utmaningar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/ansvarsfulla-upphandlingar/nya-losningar-for-gamla-utmaningar/)	Påverkan av regleringen
203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Nya arbetsformer (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/hansel-ar-en-bra-arbetsplats/nya-arbetsformer/)	Nytt arbete
203-2	Betydande indirekta ekonomiska effekter	Intressentgrupper (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/); Internationellt samarbete för att utveckla offentlig upphandling (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/intressentgrupper/internationellt-samarbete-for-att-utveckla-offentliga-upphandlingar/); Mot en kundstyrd kultur (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/mot-en-kundstyrd-kultur/)	Samarbete med intressentgrupper

204**Inköpsrutiner**

204-1	Lokala leverantörers andel av inköpen	Siktet inställt på en fungerande marknad (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/siktet-installt-pa-en-fungerande-marknad/)	Hansel mäter inte leverantörernas andel, utan andelen lokal konkurrensutsättning av ramavtal och antalet leverantörer som är med i dessa.
-------	---------------------------------------	--	---

205**Korruptionsbekämpande verksamhet**

205-1	Bedömning av mut- och korruptionsrisker	Styrning av ekonomiskt ansvar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/styrning-av-ekonomiskt-ansvar/)	Korruptionsbekämpande verksamhet
205-2	Mut- och korruptionsbekämpande utbildning och kommunikation	En öppen förvaltning är en gemensam fördel (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/en-oppen-forvaltning-ar-en-gemensam-fordel/); Belönad öppenhet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ekonomiskt-ansvar/en-oppen-forvaltning-ar-en-gemensam-fordel/belonad-oppenhet/)	Öppenhet

308			
Leverantörernas miljöansvar			
Hansel 1	Beaktande av miljöaspekter i samordnade upphandlingar	Miljömärket visar på ansvarsfullhet i ramavtalet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/miljomarket-visar-pa-ansvarsfullhet-i-ett-ramavtal/); Miljöaspekterna underströks i bilramavtalet (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/miljoansvar/miljomarket-visar-pa-ansvarsfullhet-i-ett-ramavtal/miljoaspekterna-understroks-i-bilramavtalet/)	Eget bedömningskriterium: Hansel mäter andelen ramavtal som beviljats miljömärke av den sammanlagda andelen avtal
401			
Anställningsförhållanden			
401-1	Sammanlagt antal nyanställda och deras andel samt personalomsättning	Hansel är en bra arbetsplats (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/hansel-ar-en-bra-arbetsplats/); Hansel förnygrades (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/hansel-foryngrades/)	Uppmuntrande arbetsgemenskap
401-2	Personalförmåner	Hansel är en bra arbetsplats (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/hansel-ar-en-bra-arbetsplats/); Hansel förnygrades (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/hansel-foryngrades/)	
404			
Utbildning och kompetensutveckling			
404-1	Utbildningsdagar	Hansel förnygrades (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/hansel-foryngrades/); Bättre kunskande, bättre upphandlingar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/battre-kunnande-battre-upphandlingar/); Hackathon om upphandling av experttjänster (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/battre-kunnande-battre-upphandlingar/hackathon-om-upphandling-av-experttjanster/); Mer ansvarsfulla upphandlingar som en del av kundernas vardag (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/ansvar-program/ansvarsfullhet-utvecklas-pa-manga-fronter/mer-ansvarsfulla-upphandlingar-som-en-del-av-kundernas-vardag/)	Kompetensdelning
405-1	Mångfald inom och förvaltningsorganen och personalgrupperna	Organisationen och affärsverksamheten (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta/); Regeringens proposition om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ekonomi/verksamhetsberattelse/styrelsens-framstallan-om-behandlingen-av-rakenskapsperiodens-resultat/); Hansel förnygrades (http://arsberattelse2017.hansel.fi/hansel-ab/personal/hansel-foryngrades/)	
Mänskliga rättigheter			
412-3	Antal och procentuell andel betydande investeringsavtal, som innehåller människorättsrelaterade villkor eller i samband med vilka människorättsbedömning utförts.	Ansvarsfullare elektronik till staten (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/ansvarsfullare-elektronik-till-staten/); Sociala aspekter inkluderas i avtalsvillkoren (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sociala-aspekter-inkluderas-i-avtalsvillkoren/)	Ett projekt som gäller beaktande av socialt ansvar pågår. Det är inte ännu möjligt att räkna procentuella andelar. Hansel utvecklar en code of conduct, med vilken det säkerställs att de mänskliga rättigheterna tillgodoses i ramavtalen.
418			
Integritetsskydd			
418-1	Antalet fastställda överklagningar på grund av kränkningar av kundernas integritetsskydd och förstörelse av kunduppgifter	Säkra, moderna lösningar (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sakra-moderna-losningar/); Skydd av personuppgifter (http://arsberattelse2017.hansel.fi/ansvarighet/social-ansvar/sakra-moderna-losningar/skydd-av-personuppgifter/)	Informationssäkerhet

Oberoende bestyrkanderapport

En översättning av den ursprungliga finskspråkiga rapporten

Till ledningen för Hansel Ab

På begäran av ledningen för Hansel Ab (nedan Hansel) har vi utfört ett uppdrag som ger begränsad säkerhet av informationen om hållbar utveckling (härefter "hållbarhetsinformation"), som Hansel presenterat för rapporteringsperioden 1.1–31.12.2017. Uppdraget omfattar informationen som presenteras i Hansels elektroniska årsredovisning 2017 under delen "Ansvarighet" samt informationen under rubriken "Personal" ur delen "Hansel Ab".

Som riktlinjer för granskningen har använts Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards -riktlinjer (härefter "GRI Standards -riktlinjer").

Uppdragets inherent begränsningar

När vår bestyrkanderapport läses bör de begränsningar som hänför sig till hållbarhetsinformationens natur gällande uppgifternas riktighet och fullständighet beaktas. Hållbarhetsinformationen bör bedömas tillsammans med de redogörelser som Hansel gett om insamlingen, beräkningen och bedömningen av uppgifterna.

Ledningen för Hansel ansvarar för mätandet, upprättandet och presentationen av hållbarhetsinformationen i enlighet med GRI Standards -riktlinjer.

Vår skyldighet är att presentera en oberoende slutsats om hållbarhetsinformationen. Vi har utfört vårt uppdrag i enlighet med bestyrkandestandarden ISAE 3000 (reviderad). I den mån lagen medger, ansvarar vi inte vad gäller vårt arbete, rapporten eller våra slutsatser för någon annan part än för Hansel.

Vi är oberoende av bolaget enligt de etiska krav som tillämpas i Finland och som gäller vårt uppdrag och vi har uppfyllt våra övriga etiska skyldigheter enligt dessa krav. Vi tillämpar den internationella standarden för kvalitetskontroll ISQC1 och upprätthåller sålunda ett omfattande kvalitetskontrollsystem var ingår dokumenterade principer och tillvägagångssätt för följandet av etiska krav, standarder för yrkesutövningen samt krav i lagar och andra författningar.

Sammanfattning av gjort arbete

Ett uppdrag som ger begränsad säkerhet genomförs främst genom förfrågningar till personer som ansvarar för upprättandet av hållbarhetsinformationen samt genom att tillämpa analytiska och andra lämpliga metoder för inhämtning av bevis. I ett uppdrag som ger begränsad säkerhet är de ovannämnda metoderna för inhämtning av bevis mindre omfattande än i ett uppdrag som ger rimlig säkerhet, vilket leder till att det ger en lägre säkerhet.

I vårt uppdrag har vi vidtagit följande åtgärder:

- Vi har intervjuat representanter för personalen på Hansel;
- Vi har bedömt i vilken utsträckning hållbarhetsinformationen presenteras i enlighet med GRI Standards -riktlinjernas principer för rapportering;
- Vi har bedömt omfattningen av de i hållbarhetsinformationen identifierade väsentliga aspekterna och rapporteringens avgränsning i förhållande till Hansels affärsverksamhet och bransch;
- Vi har bedömt processer för datahantering och praktiska förfaranden som används för att samla in och konsolidera hållbarhetsinformationen;
- Vi har granskat den presenterade hållbarhetsinformationen samt bedömt uppgifternas kvalitet och definitionen av rapporteringsavgränsningarna;
- Vi har testat informationens riktighet och fullständighet med hjälp av stickprov på originaldokument och system.

Slutsats

På basen av vårt ovan beskrivna arbete har det inte framkommit några omständigheter som skulle ge oss anledning att anta att informationen som varit föremål för detta bestyrkandeuppdrag inte i allt väsentligt vore presenterad i enlighet med GRI Standards -riktlinjer.

Helsingfors, den 16 mars 2018

KPMG Oy Ab

Harri Leppiniemi
CIA

Niina Turri
Senior Manager